

ការគាំទ្រ កុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី

សៀវភៅណែនាំសម្រាប់អ្នកអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈដែលធ្វើការជាមួយកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី

HAGAR
the whole journey

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ការរៀបចំសៀវភៅណែនាំនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅបានដោយសារតែមានការរួមចំណែកដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានរបស់ដៃគូដូចខាងក្រោមដែលបានគាំទ្រយ៉ាងសប្បុរសធម៌ចំពោះការងាររបស់អង្គការហាការកម្ពុជា (Hagar Cambodia) :

- យូនីសេហ្វ (UNICEF)
- Linklaters LLP ដែលបានគាំទ្រការងាររបស់មេធាវីបរទេសក្នុងការបញ្ចប់សៀវភៅណែនាំនេះ ព្រមទាំងផ្តល់នូវការស្រាវជ្រាវផ្នែកច្បាប់ដោយមិនគិតកម្រៃ
- E3 Reloaded ដែលបានផ្តល់នូវសេវាធនាគារស្មុគស្មាញដោយមិនគិតកម្រៃ
- Cheeky Monkey Productions and Tanya Bennett ដែលបានផ្តល់ការថតជីវីដេអូ និងស្នាដៃសិល្បៈដោយមិនគិតកម្រៃ ដើម្បីបង្កើតគំនូរជីវចលសម្រាប់កុមារ

ការគាំទ្រកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី

អង្គការហាការ សូមស្វាគមន៍ចំពោះការចែកឱ្យប្រើប្រាស់ និងការផ្សព្វផ្សាយសៀវភៅណែនាំនេះ សម្រាប់គោលបំណងមិនដើម្បីធ្វើជំនួញ តែសូមឱ្យមានការផ្តល់នូវការទទួលស្គាល់នូវស្នាដៃរបស់អ្នកនិពន្ធ និងអង្គការបោះពុម្ពផ្សាយឱ្យបានសមរម្យ ។ រក្សាសិទ្ធិដោយអង្គការហាការ ។
ទទួលបានវិញ្ញាបនប័ត្រ តាមរយៈលក្ខខណ្ឌនៃ Creative Commons Attribution Non-Commercial
License (CC BY-NC 4.0), creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/.

របាយការណ៍នេះត្រូវបានដកស្រង់ពី **Papworth, D** (២០១៦) ការគាំទ្រកុមារក្នុងដំណើរការច្បាប់ សៀវភៅណែនាំសម្រាប់អ្នកអនុវត្ត
វិជ្ជាជីវៈដែលធ្វើការជាមួយកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី អង្គការហាការ (Hagar)
អង្គការយូនីសេហ្វ (UNICEF) រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា ។

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	06
ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃនីតិវិធីច្បាប់ដើម្បីការពារកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី	08
ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់គាំទ្រកុមារជាសាក្សី	40
ការយល់ដឹងអំពីកុមារ និងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត	46
ការប្រមូលភស្តុតាងពីកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត	58
ការត្រៀមខ្លួនកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តសម្រាប់តុលាការ-សម្រាប់មេធាវី	66
ការត្រៀមខ្លួនកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តសម្រាប់តុលាការ-សម្រាប់អ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់	76
ថ្ងៃសវនាការ	88

សេចក្តីផ្តើម

ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវការឧបករណ៍ពិសេសដើម្បីគាំទ្រកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី?

ដំណើរការយុត្តិធម៌អាចមានភាពគួរឱ្យភ័យខ្លាច និងតានតឹងសម្រាប់អ្នកដែលជាជនរងគ្រោះ ឬសាក្សីនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។ សម្រាប់កុមារដំណើរការនេះអាចមានការលំបាកជាពិសេស។

វាហាក់ដូចជាកុមារដែលជាជនរងគ្រោះនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងការរំលោភបំពាននឹងទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដោយសារហេតុការណ៍ទាំងនោះ។ ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តប៉ះពាល់ដល់របៀបដែលពួកគេគិត របៀបនៃឥរិយាបថរបស់ពួកគេ និងរបៀបដែលពួកគេពាក់ព័ន្ធនឹងមនុស្សផ្សេងទៀត។ វាក៏អាចប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងនៅក្នុងតុលាការ និងសមត្ថភាពក្នុងការទទួលយកយុត្តិធម៌ពីបទល្មើសដែលអាចត្រូវបានប្រព្រឹត្តប្រឆាំងនឹងពួកគេផងដែរ។

ជាងនេះទៀត ដំណើរការយុត្តិធម៌ រួមបញ្ចូលទាំងការដែលត្រូវតែផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងតុលាការអាចជាបទពិសោធន៍ដែលប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តខ្ពស់នៅក្នុងនិងដំណើរការនោះផ្ទាល់ផងដែរ។ កុមាររងគ្រោះងាយទទួលបានក្នុងការធ្វើឱ្យប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តបន្ថែមឬការធ្វើឱ្យប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តឡើងវិញ ដែលត្រូវបានពន្យល់បន្ថែមនៅក្នុងជំពូកបន្ទាប់។

ដូច្នេះវាជាការសំខាន់ណាស់ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ពិសេស-វិធានការកុមារមេត្រី-ដើម្បីគាំទ្រកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សីដែលចាំបាច់ត្រូវចូលរួមក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌។

តើអ្វីទៅជាគោលបំណងនៃកម្មវិធីនៃការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ?

វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សីទទួលបានការគាំទ្រប្រសើរបំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ខណៈដែលពួកគេចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌។ ប្រការនេះនឹងសម្រេចបាននូវគោលដៅសំខាន់ៗចំនួនពីរ៖

- កាត់បន្ថយភាពតានតឹង និងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តចំពោះកុមារឱ្យនៅកម្រិតអប្បបរមា។
- កែលម្អសមត្ថភាពរបស់ពួកគេក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងដែលត្រឹមត្រូវល្អបំផុតនៅពេលជំនុំជម្រះ។

តើសៀវភៅណែនាំនេះមានគោលបំណងសម្រាប់អ្នកណា?

សៀវភៅណែនាំនេះមានគោលបំណងសម្រាប់អ្នកវិជ្ជាជីវៈដែលគាំទ្រកុមារដែលត្រូវឆ្លងកាត់ដំណើរការយុត្តិធម៌។ នេះអាចរួមបញ្ចូលទាំងឪពុកម្តាយ និងអាណាព្យាបាលរបស់កុមារ អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ បុគ្គលិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល បុគ្គលិកគាំពារកុមារមេធាវី និងអ្នកគាំទ្រផ្សេងទៀត។ យើងក៏លើកទឹកចិត្តដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងអ្នកផ្តល់សេវាផ្សេងទៀតដែលគាំទ្រកុមារឆ្លងកាត់ដំណើរការយុត្តិធម៌ ប្រើប្រាស់វាជាឧបករណ៍នេះក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលជាបន្តសម្រាប់បុគ្គលិករបស់ពួកគេផងដែរ។

នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំនេះ យើងបានបញ្ចូលឧបករណ៍ងាយស្រួលប្រើ និងបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់សមស្រប ដើម្បីធ្វើឱ្យការងាររបស់អ្នកកាន់តែងាយស្រួល។

ទីដង្ហោតទូទៅនៃ
នីតិវិធីច្បាប់

ការប្រើប្រាស់ច្បាប់ដើម្បីការពារកុមារនៅក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការយុត្តិធម៌

ចាប់ពីពេលដែលកំណត់ហេតុត្រូវបានធ្វើឡើងអំពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងកុមារ បុគ្គលទាំងឡាយដែលគាំទ្រកុមារត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងអស់ពីសមត្ថភាពដើម្បីការពារ ឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។ ឧបករណ៍ដ៏សំខាន់បំផុតមួយដើម្បីធ្វើកិច្ចការនេះ គឺការប្រើច្បាប់ ។

សម្រាប់អ្នកប្រឹក្សាយោបល់បុគ្គលិកសង្គមកិច្ច បុគ្គលិកអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ឬបុគ្គលមិនមែនផ្នែកច្បាប់ដែលគាំទ្រកុមារតាមរយៈដំណើរការតុលាការ វាជាការសំខាន់ណាស់ដែលអ្នកមានការយល់ដឹងជាមូលដ្ឋានអំពីដំណើរការដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការនាំយកសំណុំរឿងទៅកាន់តុលាការ ។

ហេតុអ្វី?

- អ្នកនឹងអាចគាំទ្រកុមារបានកាន់តែប្រសើរឆ្លើយនឹងសំណួរមួយចំនួនរបស់កុមារ និងរំពឹងទុកជាមុននូវព្រឹត្តិការណ៍គួរឱ្យតានតឹង ឬភ័យខ្លាចនៅក្នុងដំណើរការតុលាការ ។
- អ្នកអាចជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមមនុស្សមួយចំនួនតូចដែលកុមារទុកចិត្ត ។ អ្នកអាចជួយពន្យល់រឿងរ៉ាវដល់កុមារអំពីដំណើរការតុលាការ និងកសាងភាពជឿជាក់របស់គាត់ ឬនាង ។
- អ្នករាល់គ្នាអាចប្រើប្រាស់ច្បាប់ដើម្បីការពារកុមារ! មិនមែនមានតែមេធាវីដែលអាចចាត់វិធានការនានាក្នុងការប្រើច្បាប់ដើម្បីការពារកុមាររងគ្រោះ/សាក្សីជាកុមារនោះទេ ។

សម្រាប់មេធាវី-ពិនិត្យមើលឡើងវិញលើជំពូកនេះសម្រាប់ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃច្បាប់ដែលអ្នកអាចប្រើប្រាស់ ដើម្បីការពារកូនក្តីជាកុមាររបស់អ្នក ។

ដូចជាក្រាមនៅចុងបញ្ចប់នៃជំពូកនេះ សង្ខេបអំពីរបៀបដែលអ្នកអាចប្រើប្រាស់ច្បាប់ដើម្បីការពារកុមាររងគ្រោះ ឬសាក្សីជាកុមារនៅដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ចាប់ពីពេលឧប្បត្តិហេតុ រហូតដល់ការជំនុំជម្រះ ។

ប្រភេទនៃបទល្មើស និងប្រភេទនៃការស៊ើបអង្កេត

ប្រភេទផ្សេងៗនៃបទល្មើស

មានប្រភេទបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌផ្សេងៗគ្នាចំនួន ៣ ដែលប្រភេទនីមួយៗមានទោសទណ្ឌខុសៗគ្នា ។

ការប៉ុនប៉ងប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ(ទោះបីជាការប៉ុនប៉ងទាំងនោះមិនជោគជ័យក៏ដោយ)ក៏ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសផងដែរ ។

ប្រភេទផ្សេងៗនៃការស៊ើបអង្កេត

ប្រសិនបើបទល្មើសណាមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តឬប្រសិនបើមានការសង្ស័យអំពីបទល្មើសណាមួយ នគរបាលត្រូវតែធ្វើការស៊ើបអង្កេត ។

ការស៊ើបអង្កេតដោយនគរបាលចំនួនពីរប្រភេទដែលត្រូវបានធ្វើឡើងអាស្រ័យលើប្រភេទនៃបទល្មើស ៖

1. ការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសជាក់ស្ដែងត្រូវបានធ្វើឡើងប្រសិនបើជនសង្ស័យ៖
  - ត្រូវបានចាប់ខ្លួនក្នុងអំឡុងពេលប្រព្រឹត្តបទមជ្ឈិម ឬបទឧក្រិដ្ឋ ឬភ្លាមៗក្រោយពីបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ។

- ត្រូវបានចាប់ខ្លួនជាមួយនឹងវត្ថុស្នាក់ស្នាមឬភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលបង្ហាញថា គាត់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ។

ឧទាហរណ៍៖

“ពូអ៊ុំប្រុស” ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅក្នុងពេលធ្វើសកម្មភាពរំលោភសេពសន្ថវៈលើក្មេងស្រីម្នាក់ ។

សម្រាប់ករណីជាក់ស្តែង នគរបាលត្រូវតែជូនដំណឹងភ្លាមៗទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។

2. ការស៊ើបអង្កេតបឋមត្រូវបានធ្វើឡើង ប្រសិនបើនគរបាលដឹងអំពីសកម្មភាពដែលអាចជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុ (សូមមើលខាងក្រោម) ។ នគរបាលមានឆន្ទានុសិទ្ធិថាតើត្រូវធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋមឬយ៉ាងណា ។

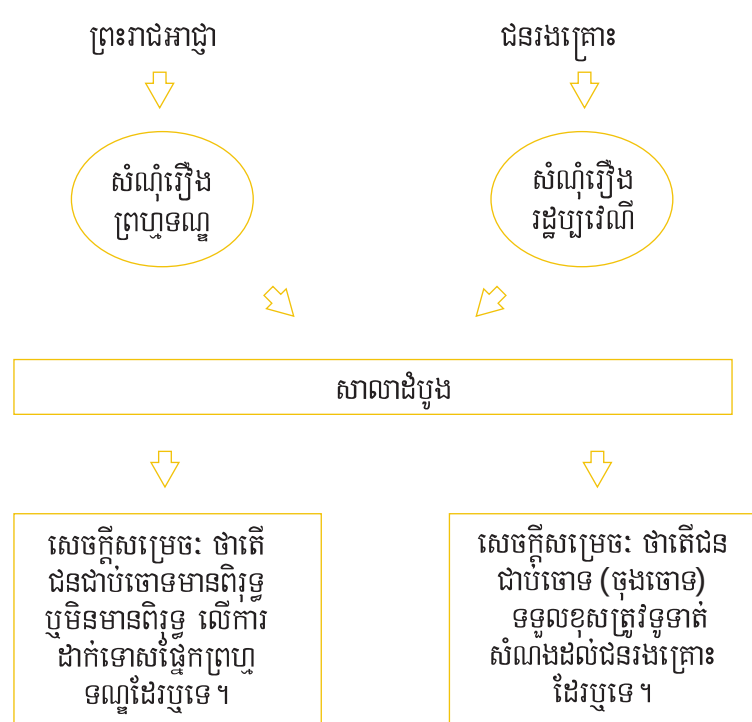
សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌនិងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី

មាន “សំណុំរឿង” ពីរប្រភេទ ដែលអាចត្រូវបាននាំយកទៅតុលាការ៖

- សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបាននាំយកដោយព្រះរាជអាជ្ញា (តាងនាមឱ្យផលប្រយោជន៍សាធារណៈ) ដើម្បីស៊ើបអង្កេតថាតើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌត្រូវបានប្រព្រឹត្តដែរឬទេ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះបានដាក់បណ្តឹង ។

- សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបាននាំយកដោយបុគ្គលឯកជន(ជនរងគ្រោះ)ដើម្បីទទួលបានសំណងចំពោះរបួស ឬការខូចខាតដែលបុគ្គលនោះទទួលបាន ដោយសារអ្វីមួយដែលធ្វើឡើងដោយបុគ្គលម្នាក់ផ្សេងទៀត ។

ទោះបីជាសំណុំរឿងមានភាពផ្សេងគ្នាក៏ដោយ ប្រសិនបើវាទាក់ទងនឹងបញ្ហាតែមួយ សំណុំរឿងនោះនឹងត្រូវបានជំនុំជម្រះនៅពេលតែមួយនៅក្នុងតុលាការ ។

ឧទាហរណ៍ ប្រសិនបើកុមារត្រូវបានរំលោភសេពសន្ថវៈ

- នេះជាសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌដែលដំណើរការដោយព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើជនជាប់ចោទមានពុទ្ធពិបាករំលោភសេពសន្ថវៈនិងត្រូវដាក់ទោសដែរឬទេ ។
- ជនរងគ្រោះក៏អាចដាក់សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទផងដែរដើម្បីទាមទារប្រាក់សំណងជំងឺចិត្តដល់ជនរងគ្រោះសម្រាប់របួសស្នាមរបស់នាង ។
- សំណុំរឿងទាំងពីរត្រូវបានជំនុំជម្រះនៅក្នុងសាលាដំបូងនៅពេលតែមួយ ។

ក្រោយពីសេចក្តីសម្រេចត្រូវបានផ្តល់ដោយសាលាដំបូង៖

- មានតែព្រះរាជអាជ្ញា(ឬអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍) ឬជនជាប់ចោទប៉ុណ្ណោះ (ប៉ុន្តែមិនមែនជនរងគ្រោះ) អាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍លើសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌទៅកាន់សាលាឧទ្ធរណ៍ (និងបន្ទាប់មកទៅកាន់តុលាការកំពូល) ។
- មានតែជនជាប់ចោទ (ដែលហៅថា អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី)ឬជនរងគ្រោះប៉ុណ្ណោះអាចប្តឹងឧទ្ធរណ៍សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីទៅកាន់សាលាឧទ្ធរណ៍(និងបន្ទាប់មកទៅកាន់តុលាការកំពូល) ។

ប្រសិនបើមានសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី ជនរងគ្រោះអាចមានមេធាវីដើម្បីតំណាងឱ្យពួកគេនៅក្នុងតុលាការ

ជនរងគ្រោះមិនត្រូវបានប្រគល់ឱ្យនូវមេធាវីនៅក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌទេ ។

ប៉ុន្តែប្រសិនបើមានសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានដាក់ជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានការតំណាងដោយមេធាវីមួយរូប ។

នេះជាការសំខាន់ណាស់ ពីព្រោះមេធាវីរដ្ឋប្បវេណីអាចជួយជនរងគ្រោះនៅក្នុងដំណើរការតុលាការទាំងមូល រួមទាំងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌផងដែរ ។

ការដកសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីមិនបញ្ឈប់សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌឡើយ

សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌអាចត្រូវបានដាក់ ទោះបីជាគ្មានការដាក់សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីក៏ដោយ ។ នេះមានន័យថា ប្រសិនបើមានការប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ហើយជនរងគ្រោះសម្រេចចិត្តមិនដាក់ឬដកសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌអាចនៅតែបន្តដំណើរការ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៥) ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងការអនុវត្តជាញឹកញាប់នគរបាលទំនងជានឹងមិនបន្តជាមួយនឹងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌទេ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះមិនដាក់បណ្តឹង ឬដកសំណុំរឿង ។

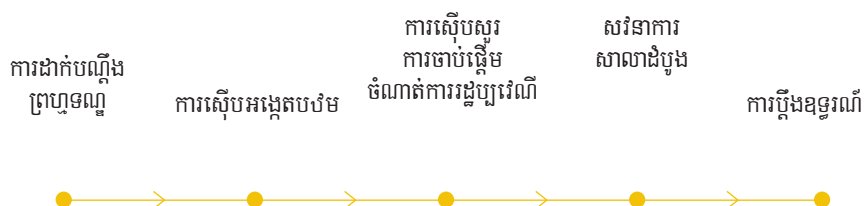
ប្រសិនបើជនជាប់ចោទយល់ព្រមទូទាត់ប្រាក់ដល់ជនរងគ្រោះ ការណ៍នេះមិនបញ្ឈប់សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌទេ។

កិច្ចព្រមព្រៀងក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការសម្រាប់ជនជាប់ចោទក្នុងការសងប្រាក់ដល់ជនរងគ្រោះ(ឬគ្រួសាររបស់គាត់/នាង) មិនមានន័យថា សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌនឹងត្រូវលើកចោលនោះទេ ។

វាជារឿង ផ្ទុយនឹងច្បាប់ ប្រសិនបើនគរបាលលុបចោលសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌដោយមិនចាត់ការទោះបីជាជនរងគ្រោះដកបណ្តឹងឬប្រសិនបើមានការចរចាវាងជនរងគ្រោះ និងជនជាប់ចោទ ក៏ដោយ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៧៥) ។

នីតិវិធីនៃការដាក់សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ និងរដ្ឋប្បវេណីទៅធ្វើការជំនុំជម្រះ

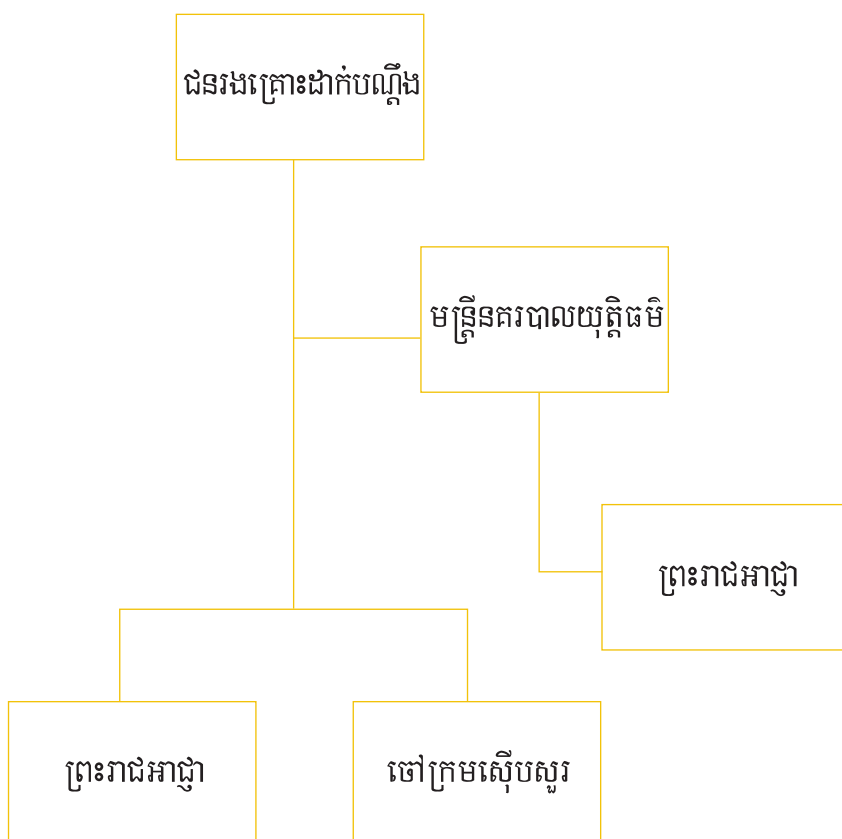
មានជំហានពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនចាប់ពីពេលដែលឧប្បត្តិហេតុកើតឡើងចំពោះកុមាររងគ្រោះរហូតដល់ពេលដែលសំណុំរឿងត្រូវបានយកទៅធ្វើការជំនុំជម្រះ ។ មានដំណាក់កាលសំខាន់ៗចំនួន ៥ ៖

អ្នកនឹងឃើញក្រាហ្វិកសាមញ្ញមួយដែលសង្ខេបអំពីរបៀបដែលដំណាក់កាលនីមួយៗដំណើរការនៅផ្នែកខាងក្រោយនៃសៀវភៅណែនាំនេះ ។

ខាងក្រោមគឺជាសេចក្តីសង្ខេបបទបញ្ញត្តិសំខាន់ៗបំផុតតែប៉ុណ្ណោះ ហើយអ្នកគួរពិនិត្យមើលបទបញ្ញត្តិជាក់ស្តែងនៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

ការដាក់បណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ

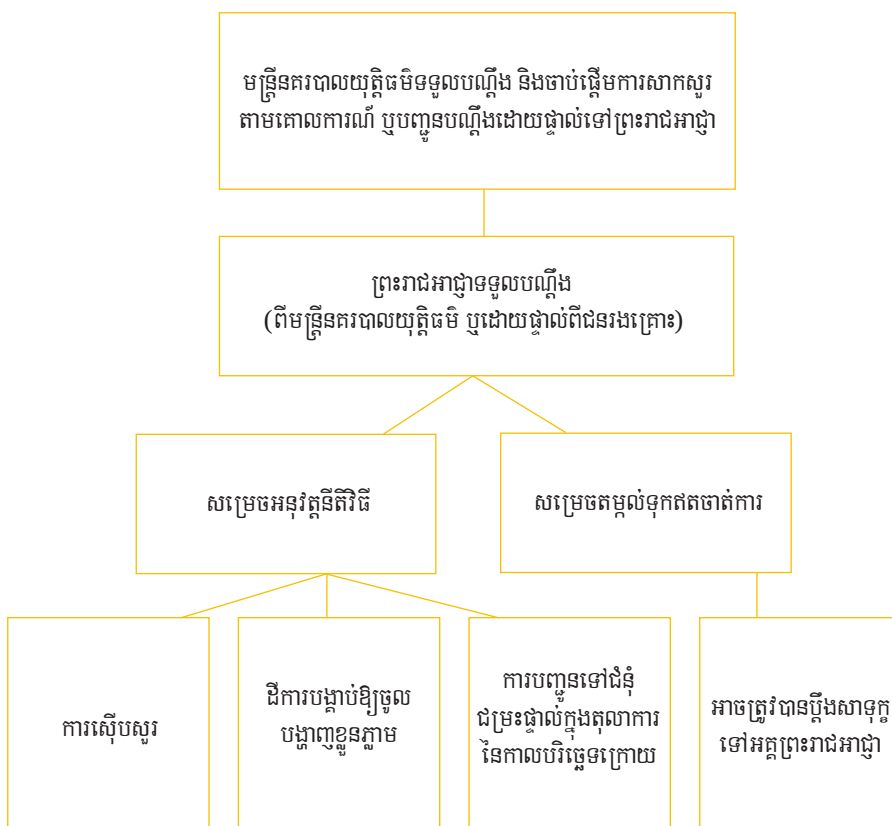
បណ្តឹងទាក់ទងនឹងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយជនរងគ្រោះ ណាម្នាក់ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៥ និង ៦) ទៅ :

- មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ (ដែលនឹងបញ្ជូនបណ្តឹងនោះទៅព្រះរាជអាជ្ញា) ឬ
- ព្រះរាជអាជ្ញាដែលមានយុត្តាធិការត្រឹមត្រូវ (ព្រះរាជអាជ្ញានៅទីតាំងដែលបទល្មើសត្រូវបានប្រព្រឹត្ត នៅកន្លែងស្នាក់នៅរបស់បុគ្គលដែលត្រូវបានសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ឬនៅដែនដីដែលបុគ្គលនោះត្រូវបានសង្ស័យថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស) ឬ
- ចៅក្រមស៊ើបសួរដោយផ្ទាល់ (តាមរយៈការចាប់ផ្តើមការទាមទារសំណងរដ្ឋប្បវេណី) ។

ព្រះរាជអាជ្ញា គឺជាបុគ្គលដែលនឹងដាក់បណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ទូទៅរបស់សង្គម (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៦) ។

ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញា មិនឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះ ឬតម្កល់សំណុំរឿងទុកឥតចាត់ការ ជនរងគ្រោះអាចដាក់សំណើដោយផ្ទាល់ទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា (ដែលនៅអមសាលាឧទ្ធរណ៍) ។ អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអាចលុបចោលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬអាចយល់ព្រមជាមួយជនរងគ្រោះ និងបង្គាប់ឱ្យព្រះរាជអាជ្ញាចាប់ផ្តើមចំណាត់ការព្រហ្មទណ្ឌ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៤១) ។

ការស៊ើបអង្កេតបឋម

ការសាកសួរតាមគោលការណ៍ ឬការស៊ើបអង្កេតរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា

នៅពេលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌បានទទួលបណ្តឹងភ្លាម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ចាំបាច់ត្រូវ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៧៤) :

- ចាប់ផ្តើមភ្លាមៗនូវការស៊ើបអង្កេតបឋម
  - ប្រសិនបើបទល្មើសគឺជាបទល្មើសជាក់ស្តែង មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ត្រូវតែបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតក្នុងរយៈពេល៧ថ្ងៃ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការកើតឡើងនូវបទល្មើស បើមិនដូច្នោះទេ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ ត្រូវតែបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅព្រះរាជអាជ្ញា (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១០៦) ។
  - បញ្ជូនកំណត់ហេតុនៃបណ្តឹងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីឱ្យពួកគេសម្រេចថា តើពួកគេនឹងធ្វើការស៊ើបអង្កេតបឋម ឬអត់ (ឬបញ្ជូនវាត្រឡប់ទៅមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌វិញ ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេត) ។

ទោះជាព្រះរាជអាជ្ញាក្តី ឬ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ក្តី ចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតបឋម មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នឹងចាត់វិធានការ ដូចជា ការបង្គាប់ឱ្យបង្ហាញខ្លួនរបស់បុគ្គលនានា (រួមទាំងកុមាររងគ្រោះ) សម្រាប់ការស្តាប់ចម្លើយដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានអំពីរឿងក្តី ការប្រមូលភស្តុតាងនិងការកំណត់អត្តសញ្ញាណនិងការឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យ ។

ក្នុងអំឡុងការស៊ើបអង្កេតបឋមនេះ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ អាចបង្គាប់ឱ្យធ្វើការសួរចម្លើយជនសង្ស័យនិងឃាត់ខ្លួនជនសង្ស័យរហូតដល់រយៈពេល៤៨ ម៉ោង(អាចត្រូវបានពន្យារពេល២៤ ម៉ោងបន្ថែមទៀតដោយព្រះរាជអាជ្ញាសម្រាប់ជនសង្ស័យដែលមិនមែនជាអនិតិជន) (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៩៦) ។

ក្រោយពីការបញ្ចប់ការសាកសួរបឋមតាមគោលការណ៍ មន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ប្រគល់រាល់កំណត់ហេតុជា លាយលក្ខណ៍អក្សរទាំងអស់ដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ។

ព្រះរាជអាជ្ញាសម្រេចចាប់ផ្តើមបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ ឬមិនចាប់ផ្តើម

ក្នុងរយៈពេល ២ ខែ ចាប់ពីទទួលបានបណ្តឹង ព្រះរាជអាជ្ញាអាចសម្រេច :

- តម្កល់សំណុំរឿងទុកឥតចាត់ការ ឬ
- អនុវត្តនីតិវិធីចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងជនល្មើស ។

ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាបានសម្រេចតម្កល់បណ្តឹងទុកឥតចាត់ការ ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើជនរងគ្រោះចង់ប្តឹង គាត់ ឬនាងអាចធ្វើការតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា (អមសាលាឧទ្ធរណ៍) នៅភ្នំពេញ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៤១) ។

ការស៊ើបសួរ ដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់ ឬការបង្ហាញខ្លួនភ្លាម

ប្រសិនបើសំណុំរឿងកំពុងដំណើរការ ព្រះរាជអាជ្ញានឹងអនុវត្តដំណើរការដោយអាស្រ័យលើថាតើ សំណុំរឿងគឺជាបទឧក្រិដ្ឋ បទមជ្ឈិម ឬបទលហុ ។

- សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋមួយចំនួនព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែចាប់ផ្តើមការស៊ើបសួរ(ដែលសំណុំរឿងត្រូវបានស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ) ។ នេះគឺជាជម្រើសសម្រាប់បទមជ្ឈិម (មាត្រា ១២២) ។

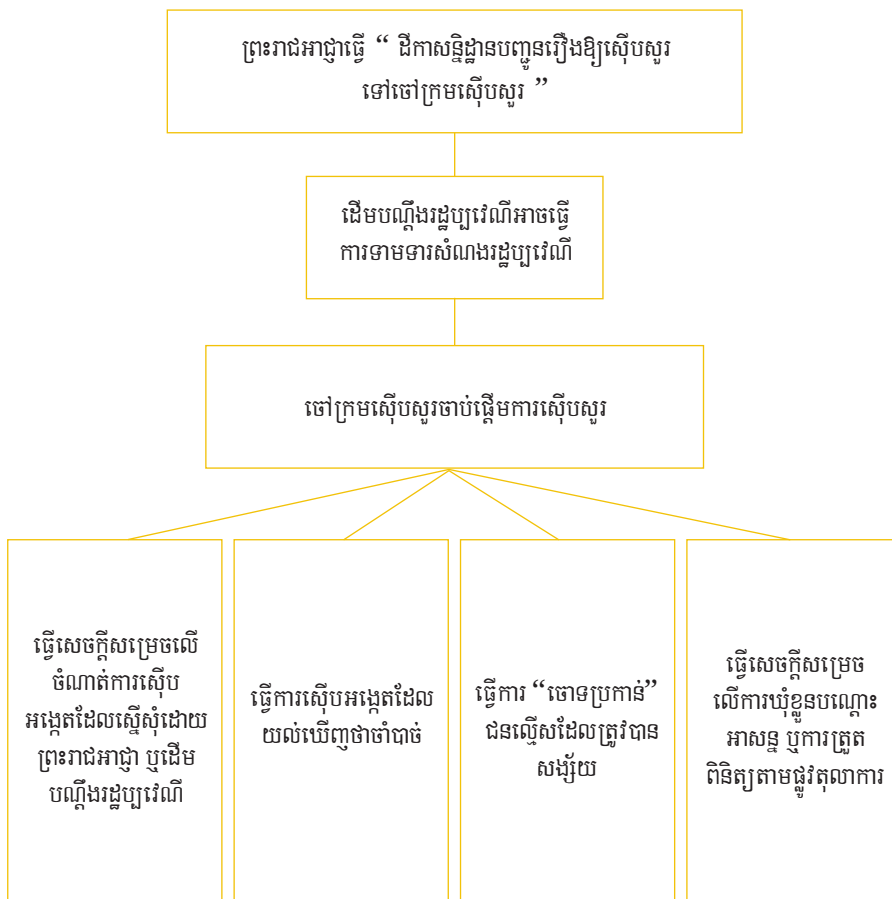
- សម្រាប់បទមជ្ឈិម ព្រះរាជអាជ្ញាអាច៖

- បើកការស៊ើបសួរ ឬ

- ចេញដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះផ្ទាល់(ដីកាបង្គាប់ឱ្យជនជាប់ចោទបង្ហាញខ្លួនភ្លាមនៅសាលាដំបូងនៅពេលវេលាជាក់លាក់ណាមួយ) ឬ

- ចេញដីកាកោះ(ស្របតាមដីកាបង្គាប់ឱ្យជនជាប់ចោទបង្ហាញខ្លួនជាបន្ទាន់នៅសាលាដំបូង) ។

- សម្រាប់បទលហុ ព្រះរាជអាជ្ញាចេញដីកាកោះ(ដីកាបង្គាប់ឱ្យជនជាប់ចោទបង្ហាញខ្លួននៅសាលាដំបូងនៅពេលវេលាជាក់លាក់ណាមួយ) ។

ដើម្បីធ្វើការស៊ើបសួរព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើ “ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរ” ទៅចៅក្រមស៊ើបសួរពាក់ព័ន្ធ ដែលជាចៅក្រមស៊ើបសួរ នៅទីកន្លែងនៃ :

- បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ
- ទីលំនៅរបស់ជនល្មើសសង្ស័យ ឬ
- ទីកន្លែងដែលជនល្មើសសង្ស័យ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន (មាត្រា ៣៩) ។

ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចបង្គាប់ឱ្យនាំខ្លួនជនសង្ស័យណាម្នាក់ (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៨៦) និងអាច “ធ្វើការចោទប្រកាន់” បុគ្គលណាម្នាក់ពីបទល្មើស ។ បន្ទាប់មក ជនសង្ស័យក្លាយជា “ជនត្រូវចោទ” ។

ការដាក់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ

ជនរងគ្រោះនៃបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិមអាចដាក់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅចៅក្រមស៊ើបសួរ (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៥, ១៣៧ និង ១៣៨) ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយពីមេធាវី (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៥០) ។

តើអ្នកណាអាចដាក់បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីសម្រាប់ជនរងគ្រោះជាអនីតិជន?

ប្រសិនបើជនរងគ្រោះគឺជាអនីតិជន តំណាងស្របច្បាប់របស់គាត់ ឬនាង ឬមនុស្សពេញវ័យណាម្នាក់ក្រោមអាណាព្យាបាល ភាពស្របច្បាប់អាចដាក់បណ្តឹងទាមទារជំនួសឱ្យជនរងគ្រោះបាន (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៥) ។

ជាងនេះទៀត ប្រសិនបើជនរងគ្រោះ (ឬមេធាវីរបស់គាត់ ឬនាង) យល់ព្រម សមាគមជាក់លាក់មួយចំនួនអាចដាក់បណ្តឹងទាមទាររដ្ឋប្បវេណីជំនួសឱ្យជនរងគ្រោះសម្រាប់បទល្មើសដែលត្រូវបានបញ្ជាក់មួយចំនួន:

- សម្រាប់បទល្មើសគំរាមកំហែងដោយចេតនាដល់អាយុជីវិត ការបៀតបៀនដល់បូរណភាពនៃបុគ្គល ការបៀតបៀនខាងផ្លូវភេទ បណ្តឹងតវ៉ាអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយសមាគមណាមួយដែលបានធ្វើការប្រកាសក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃការកើតឡើងនូវបទល្មើសដែលកម្មវត្ថុនៃលក្ខន្តិកៈគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន គឺការតស៊ូប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សាផ្លូវភេទ ឬអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ឬអំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងកុមារ (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៧) ។
- សម្រាប់បទល្មើសទាក់ទងនឹងច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ សមាគមណាមួយដែលបានធ្វើការប្រកាសក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃបទល្មើសដែលកម្មវត្ថុនៃលក្ខន្តិកៈគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន គឺការតស៊ូប្រឆាំងនឹងការចាប់ពង្រត់ ការជួញដូរមនុស្ស ឬការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ (ក្រមនីតិវិធី ព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៨) ។

ចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ជូនបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅព្រះរាជអាជ្ញាដែលគាត់ជាអ្នក
តម្កល់ដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរជាមួយចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រាប់សំណុំ
រឿងរដ្ឋប្បវេណី ។

ក្នុងករណីដែលចៅក្រមស៊ើបសួរសម្រេចមិនស៊ើបអង្កេតបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
ចៅក្រមនោះត្រូវតែចេញដីកាមួយភ្លាមដោយមានការបញ្ជាក់ពីមូលហេតុនិងជូនដំណឹង
ដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាបន្ទាន់ ដោយគ្មានការពន្យារពេល (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
មាត្រា ១៣៩) ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចធ្វើការតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា អម
សាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលដីកាត្រូវបានជូនដំណឹង ។

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានជំនុំជម្រះនៅពេលតែមួយជាមួយគ្នានឹងសំណុំ
រឿងព្រហ្មទណ្ឌ ។ ជនរងគ្រោះក្លាយជា “ដើមចោទ” នៃបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

ការអនុវត្តការស៊ើបសួរ

ក្នុងអំឡុងពេលនៃការស៊ើបសួរ:

- ព្រះរាជអាជ្ញាអាចស្នើឱ្យចៅក្រមស៊ើបសួរធ្វើកិច្ចស៊ើបសួរណាមួយដែលអាច
មានប្រយោជន៍ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៣២) ។

- ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចស្នើសុំចៅក្រមស៊ើបសួរឱ្យស្តាប់ចម្លើយគាត់ ឬ
នាង ស្តាប់ចម្លើយសាក្សីទាំងឡាយ សួរចម្លើយជនត្រូវចោទផងដែរ ។ ចៅក្រមស៊ើប
សួរត្រូវតែសម្រេចថាតើត្រូវធ្វើដូច្នោះ ឬអត់ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ បើមិនដូច្នោះទេ
ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើការសម្រេចបាន (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៣៤) ។

ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរចេញដីកាបដិសេធមិនអនុវត្តកិច្ចស៊ើបសួរដែលស្នើ
សុំទេនោះ អ្នកណាក៏ដោយដែលបានធ្វើសំណើ (ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឬព្រះរាជអាជ្ញា)
អាចធ្វើការតវ៉ាទៅអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ចាប់ពី
កាលបរិច្ឆេទដែលដីកាត្រូវបានជូនដំណឹង ។

ការស្តាប់ចម្លើយជនរងគ្រោះជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរ សម្រេចធ្វើការស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
ណាម្នាក់ក្នុងអំឡុងពេលនៃការស៊ើបសួរ ចៅក្រមនោះចាំបាច់ត្រូវតែកោះហៅមេធាវី
របស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះ យ៉ាងហោចណាស់ ៥ ថ្ងៃ មុនការស្តាប់ចម្លើយ ។

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយ តែក្នុងករណីដែលមេធាវីរបស់
ខ្លួនមានវត្តមានប៉ុណ្ណោះ(ទោះបីជាប្រសិនមេធាវីត្រូវបានកោះហៅយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ប៉ុន្តែ
មិនបង្ហាញខ្លួន ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចស្តាប់ចម្លើយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយមិន
ចាំបាច់មានវត្តមានរបស់មេធាវីឡើយ) ។

ក្នុងអំឡុងពេលស្តាប់ចម្លើយព្រះរាជអាជ្ញានិងមេធាវីទាំងសងខាងអាចសួរសំណួរ
ដោយមានការអនុញ្ញាតចៅក្រមស៊ើបសួរ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមាត្រា ១៥១) ។

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ឬការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួរ
 ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួរ ចៅក្រមស៊ើបសួរអាចសម្រេចបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនជនត្រូវ
 ចោទជាបណ្តោះអាសន្ន (រង់ចាំការបិទការស៊ើបសួរ) ឬបង្គាប់ឱ្យជនត្រូវចោទ អាចនៅ
 មានសេរីភាព ប៉ុន្តែត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ ។

- **ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន**

- នៅក្នុងសំណុំរឿងនៃបទឧក្រិដ្ឋឬបទមជ្ឈិមដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្ដន្ទាទោសជាប់
 ពន្ធនាគារចំនួន ១ ឆ្នាំ ឬលើសពីនេះរាជអាជ្ញាអាចស្នើសុំទៅចៅក្រមស៊ើបសួរឱ្យចេញ
 ដីកាឃុំខ្លួនជនត្រូវចោទជាបណ្តោះអាសន្ន (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមាត្រា ២០៤) រហូត
 ដល់រយៈពេលអតិបរមា (ដែលមានរៀបរាប់ខាងក្រោម) ។

- ប្រសិនបើចៅក្រមសម្រេចមិនចេញដីកាឃុំខ្លួនទេនោះចៅក្រមត្រូវតែចេញ
 ដីកា “មិនឃុំខ្លួន” ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃ ។ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែទទួលបានការជូន
 ដំណឹងភ្លាមៗ ។

- ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរខកខានមិនបានធ្វើការសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៥
 ថ្ងៃទេនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើពាក្យប្តឹងទៅសភាស៊ើបសួរដោយផ្ទាល់ដែលគាត់នឹង
 សម្រេចជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ ។ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២០៧)

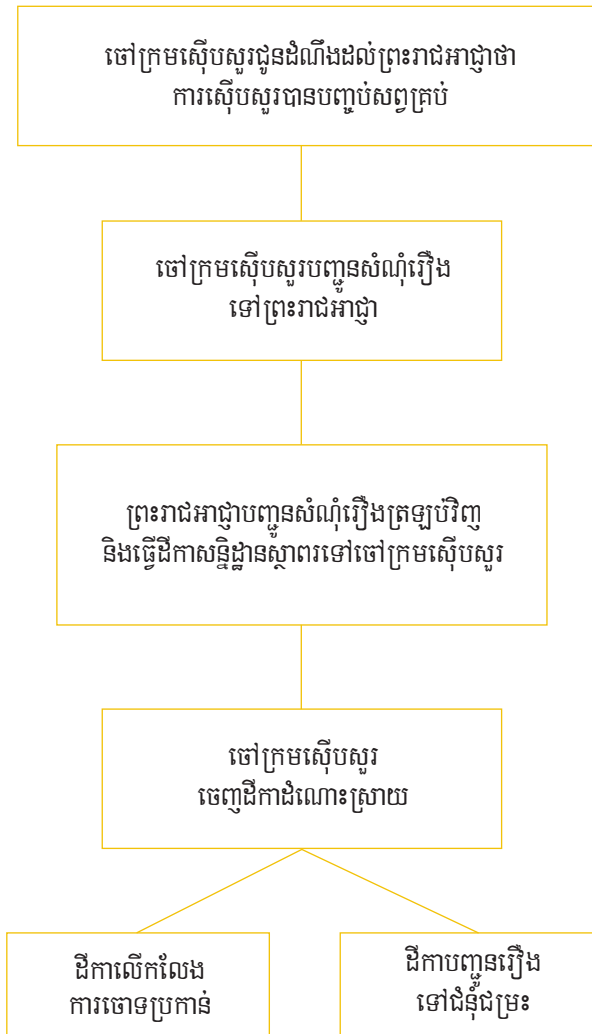
- **ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ**

- ចៅក្រមស៊ើបសួរតាមគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្ទាល់របស់ខ្លួនឬតាមសំណើរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា
 អាចចេញ សេចក្តីបង្គាប់មួយសម្រាប់ “ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ” ប្រឆាំងនឹង
 ជនត្រូវចោទដើម្បីឱ្យបុគ្គលនោះនៅមានសេរីភាព ប៉ុន្តែស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់
 មួយចំនួន ។

- ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាបានធ្វើសំណើសុំការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការហើយ
 ចៅក្រមស៊ើបសួរមិនឯកភាពតាមសំណើ ចៅក្រមត្រូវតែចេញដីកាបដិសេធក្នុងរយៈ
 ពេល ៥ ថ្ងៃ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២២៦) ហើយព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវទទួលបាន
 ការជូនដំណឹងអំពីដីកាបដិសេធនោះភ្លាមៗ ។

- ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរខកខានមិនបានធ្វើការសម្រេចក្នុងរយៈពេល ៥
 ថ្ងៃទេនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចធ្វើពាក្យប្តឹងទៅសភាស៊ើបសួរដោយផ្ទាល់ដែលនឹងសម្រេច
 ជំនួសចៅក្រមស៊ើបសួរ ។

ការបិទការស៊ើបសួរ : ព្រះរាជអាជ្ញាតម្កល់ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ

នៅពេលចៅក្រមស៊ើបសួរពិចារណាថាការស៊ើបសួរបានបញ្ចប់រួចរាល់ ចៅក្រមជូនដំណឹងដល់ព្រះរាជអាជ្ញា ជនត្រូវចោទ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងមេធាវី ។

ពីរថ្ងៃបន្ទាប់មក ចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីពិនិត្យ ។ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចបង្គាប់ឱ្យធ្វើការស៊ើបសួរបន្ថែម ប្រសិនបើយល់ឃើញថាចាំបាច់ ។

បន្ទាប់មក ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវតែបង្វិលសំណុំរឿងត្រឡប់ទៅចៅក្រមស៊ើបសួរវិញ រួមជាមួយនឹង “ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ” របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ ក្រោយពីទទួលបានសំណុំរឿង (ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយប្រសិនបើជនសង្ស័យស្ថិតក្រោមការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ប្រការនេះត្រូវធ្វើឡើងក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ ក្រោយពីការទទួលបានសំណុំរឿង) ។

នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ ព្រះរាជអាជ្ញាអាចស្នើសុំចៅក្រមស៊ើបសួរឱ្យចេញដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ប្រឆាំងនឹងជនសង្ស័យ ឬចេញដីកាលើកលែងការចោទប្រកាន់ ។ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៤៦) ។

ចៅក្រមស៊ើបសួរចេញដីកាដោះស្រាយ

ចៅក្រមស៊ើបសួរបញ្ចប់ការស៊ើបសួរតាមរយៈដីកាដោះស្រាយនៃ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៤៧)៖

- ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ (ជនត្រូវចោទក្លាយជា “ជនជាប់ចោទ” នៅក្នុងការជំនុំជម្រះព្រហ្មទណ្ឌ) ឬ
- ដីកាលើកលែងការចោទប្រកាន់ ។

ដីកាដោះស្រាយមានអានុភាព (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៤៩)៖

1. បញ្ចប់ដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៤៩)

• ប៉ុន្តែតាមសេចក្តីសម្រេចដោយឡែកមួយដែលចេញរួមគ្នាជាមួយនឹងដីកាដោះស្រាយ ចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចបង្គាប់ឱ្យឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទជាបណ្តោះអាសន្នរហូតដល់ពេលដែលគាត់ឬនាងត្រូវបានកោះហៅឱ្យបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការជំនុំជម្រះ ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើជនត្រូវចោទ មិនត្រូវបានកោះហៅឱ្យបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការជំនុំជម្រះក្នុងរយៈពេល ៤ ខែទេនោះ ជនត្រូវចោទនឹងត្រូវបានដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំជាបណ្តោះអាសន្នដោយឯកឯង ។

2. បញ្ចប់ដីកាត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ

• ប៉ុន្តែតាមសេចក្តីសម្រេចដោយឡែកមួយដែលចេញរួមគ្នាជាមួយនឹងដីកាដោះស្រាយ ចៅក្រមស៊ើបសួរ អាចបង្គាប់ឱ្យដាក់ជនត្រូវចោទឱ្យស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ រហូតដល់ពេលដែលគាត់ត្រូវបានកោះហៅឱ្យបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការជំនុំជម្រះ ។

ក្រោយពេលដែលចៅក្រមស៊ើបសួរ បានចេញដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះចៅក្រមបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅប្រធានតុលាការជំនុំជម្រះ ដើម្បីកំណត់កាលបរិច្ឆេទធ្វើការជំនុំជម្រះ ។

ការផុតកំណត់រយៈពេលនៃការស៊ើបសួរ

ការស៊ើបសួរត្រូវធ្វើឡើងភ្លាមៗ ដើម្បីឱ្យមានភាពយុត្តិធម៌ដល់ភាគីទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធ ។ ដូច្នេះ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៨៦)៖

- ក្រោយរយៈពេល១ឆ្នាំបន្ទាប់ពីជនត្រូវចោទបានទទួលដំណឹងថាគាត់ឬនាងស្ថិតនៅក្រោមការស៊ើបសួរ ជនត្រូវចោទអាចស្នើសុំទៅក្រុមស៊ើបសួរឱ្យបិទការស៊ើបសួរ ។

-ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវតែធ្វើការសម្រេច ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ក្រោយពីទទួលបានសំណើ ។ ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរខកខានមិនបានធ្វើការសម្រេចក្នុងរយៈពេលនោះទេ ជនត្រូវចោទអាចស្នើសុំទៅ ប្រធានសភាស៊ើបសួរ (សភាដែលសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងចៅក្រមស៊ើបសួរ) ដែលអាចបង្គាប់ឱ្យចៅក្រមស៊ើបសួរចេញសេចក្តីសម្រេច ។

- ក្រោយរយៈពេល១ឆ្នាំបន្ទាប់ពីបុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានកំណត់ជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះ អាចស្នើសុំទៅក្រុមស៊ើបសួរឱ្យបិទការស៊ើបសួរ ។

-ចៅក្រមស៊ើបសួរត្រូវតែធ្វើការសម្រេចក្នុងរយៈពេល ១ ខែក្រោយពីទទួលបានសំណើ ។ ប្រសិនបើចៅក្រមស៊ើបសួរខកខានមិនបានធ្វើការសម្រេច ក្នុងរយៈពេលនោះទេ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចស្នើសុំទៅប្រធានសភាស៊ើបសួរដែលអាចបង្គាប់ឱ្យចៅក្រមស៊ើបសួរចេញសេចក្តីសម្រេច ។

សវនាការសាលាដំបូង

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅតែអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំ

ទោះបីជាជនរងគ្រោះមិនបានដាក់ពាក្យស្នើសុំធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿងនៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួរក៏ដោយ គាត់ ឬនាងនៅតែអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំចូលរួមនៅក្នុងនីតិវិធីក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខតុលាការជំនុំជម្រះដោយធ្វើការដាក់ពាក្យស្នើសុំទៅក្រឡាបញ្ជីតុលាការ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៣១១) ។

សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានជំនុំជម្រះ នៅពេលតែមួយជាមួយនឹងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ ៖

ការចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះព្រហ្មទណ្ឌ

ប្រសិនបើសំណុំរឿងកំពុងចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងដំណើរការរៀនទៅជំនុំជម្រះ ព្រះរាជអាជ្ញាចាំបាច់ត្រូវ តែកោះហៅបុគ្គលខាងក្រោមឱ្យចូលរួមសវនាការ៖

- ជនជាប់ចោទ
- ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
- ជនរងគ្រោះដែលមិនបានតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះ

មុខចៅក្រមស៊ើបសួរ

- សាក្សី
- អ្នកជំនាញ
- អ្នកបកប្រែផ្ទាល់មាត់ / អ្នកបកប្រែឯកសារ
- អ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី ដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណដោយជន

ជាប់ចោទ ឬដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ។

សំណុំរឿងត្រូវបានជំនុំជម្រះដោយគណៈវិនិច្ឆ័យដែលមានចៅក្រមជំនុំជម្រះ ចំនួន ៣ រូប ។

សាលក្រម

ក្រោយពេលបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះ តុលាការនឹងចេញសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹង៖

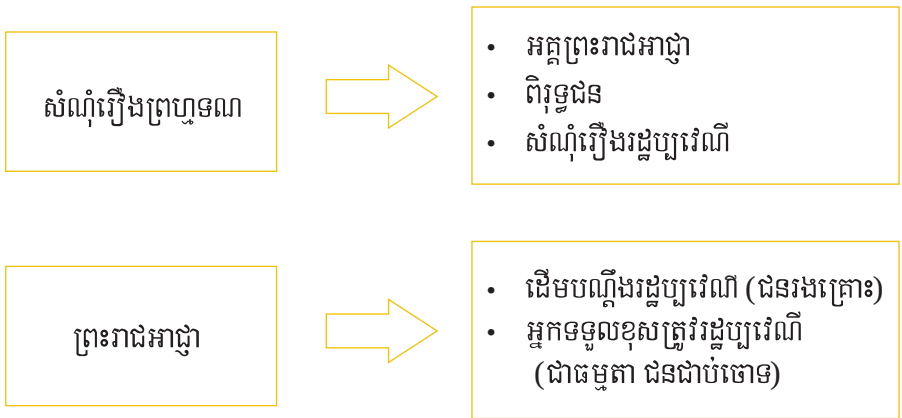
- សំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ (មានពិរុទ្ធ ឬគ្មានពិរុទ្ធ និងទោសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ)
- សំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី(ទំនួលខុសត្រូវនិងសំណងរដ្ឋប្បវេណីរបស់អ្នកទទួល ខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណីដែលគាត់ ឬនាងត្រូវតែផ្តល់ជូនជនរងគ្រោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី) ។

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍

បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ណាមួយប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់សាលាដំបូងអាចត្រូវបានធ្វើឡើងទៅសាលាឧទ្ធរណ៍ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៣៧២) ដោយ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៣៧៥)៖

- នៅក្នុងសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌ-ព្រះរាជអាជ្ញា អគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអមសាលាឧទ្ធរណ៍ (ឬពិរុទ្ធជន) ;
- នៅក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (ឬអ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណី-ជាធម្មតា ជនជាប់ចោទ) ទាក់ទងនឹងបញ្ហារដ្ឋប្បវេណីនៃសំណុំរឿង ។

ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ការប្តឹងឧទ្ធរណ៍

សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ព្រហ្មទណ្ឌ(ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌមាត្រា ៣៨១, ៣៨២) ដោយ៖

- ព្រះរាជអាជ្ញា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវតែធ្វើក្នុងរយៈពេល ១ ខែ
- ដោយអគ្គព្រះរាជអាជ្ញា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវតែធ្វើក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ
- ដោយពិរុទ្ធជន បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវតែធ្វើក្នុងរយៈពេល ១ ខែចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទដែលសាលក្រមត្រូវបានប្រកាស ។

សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍រដ្ឋប្បវេណី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឬអ្នកទទួលខុសត្រូវរដ្ឋប្បវេណីត្រូវតែដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ក្នុងរយៈពេល ១ ខែ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទដែលសាលក្រមត្រូវបានប្រកាស (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៣៨២) ។ ក្នុងករណីមានការឃុំខ្លួន បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍លើសេចក្តីសម្រេចនៃការឃុំខ្លួនអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ៖

- ព្រះរាជអាជ្ញា (ក្នុងរយៈពេល ៤៨ ម៉ោង ក្រោយសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការលើការឃុំខ្លួន) ។
- ពិរុទ្ធជន(ក្នុងរយៈពេល ៥ ថ្ងៃក្រោយសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការលើការឃុំខ្លួន) ។

ក្របខណ្ឌនៃសិទ្ធិសម្រាប់កុមាររងគ្រោះនិងកុមារជាសាក្សី

នៅក្នុងដំណើរការទាំងមូលដែលរៀបរាប់ខាងលើ មានក្របខណ្ឌច្បាប់ស្តីពីការការពារដែលចែងអំពីសិទ្ធិ និងដំណើរការដែលត្រូវបានអនុវត្តចំពោះកុមារពាក់ព័ន្ធដែលជាកុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី ។

នេះរួមបញ្ចូលទាំងច្បាប់អន្តរជាតិ ក៏ដូចជាច្បាប់ជាតិ និង លិខិតុបករណ៍ជាតិដែលចែងកាតព្វកិច្ចផ្សេងទៀត (រួមទាំងប្រកាស គោលការណ៍ណែនាំ និងបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងទៀត) ។

ប្រើប្រាស់សិទ្ធិទាំងនេះ

ទោះបីជាសម្រាប់បុគ្គលគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់ក៏ដោយ មានវិធីជាច្រើនដែលអ្នកត្រូវធ្វើការជាមួយមេធាវីរបស់កុមារដើម្បីធានាថាការអនុវត្តបែបកុមារមេត្តិត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងតុលាការ ។

យល់ដឹងនូវច្បាប់ទាំងឡាយដែលអាចរកបានដើម្បីការពារកុមារ ដូច្នេះអ្នកអាចត្រៀមខ្លួនជាស្រេចក្នុងការ ស្នើសុំនគរបាល ឬតុលាការ និងមេធាវីឱ្យប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់កុមារ ។ វាគឺជាផ្នែកមួយនៃការងាររបស់អ្នកដែលត្រូវប្រាកដថា ច្បាប់ទាំងនេះត្រូវបានអនុវត្ត ក្នុងអំឡុងពេលប្រតិបត្តិការរបស់នគរបាល ការសម្ភាសន៍ជនរងគ្រោះ និងនៅក្នុងសាលាសវនាការ ។

អន្តរជាតិ

សិទ្ធិរបស់កុមាររងគ្រោះ និងកុមារជាសាក្សី

ប្រទេសកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិរបស់កុមារដែលជាជនរងគ្រោះនិងជាសាក្សី ។ លិខិតុករណ៍សំខាន់ៗ គឺ៖

● **អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ**^១ -សន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិដែលទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់កុមារ(ដែលត្រូវបានកំណត់និយមន័យថាជាបុគ្គលដែលមានអាយុរហូតដល់ ១៨ ឆ្នាំ) ។ រដ្ឋភាគីត្រូវតែធានាថា កុមារទាំងអស់-ដោយមិនមានការរើសអើង-ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីសិទ្ធិអប្បបរមាមួយចំនួន និងវិធានការការពារពិសេសនានា ។ ជាពិសេស៖

-កថាខណ្ឌខាងលើដែលគូសបញ្ជាក់អំពីកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយទាក់ទងនឹងកុមាររងគ្រោះ ឬកុមារជាសាក្សី គឺថានៅក្នុងវិធានការទាំងអស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ “ឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ” គឺជាការពិចារណាចម្បង (មាត្រា ៣) ។

-រដ្ឋភាគីត្រូវតែធានាវិធានការសមស្របទាំងអស់ដើម្បីជំរុញការធ្វើឱ្យជាសះស្បើយឡើងវិញផ្នែករាងកាយ ផ្លូវចិត្ត និងការធ្វើសមាហរណកម្មផ្នែកសង្គមសម្រាប់កុមាររងគ្រោះ (មាត្រា ៣៩) ។

● **សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃយុត្តិធម៌សម្រាប់ជនរងគ្រោះនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងការរំលោភអំណាច**^២ -នេះតម្រូវឱ្យរដ្ឋទាំងឡាយអនុវត្តនីតិវិធីនានាដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការទទួលបានការប្រព្រឹត្តដោយយុត្តិធម៌ និងត្រឹមត្រូវ ។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងប្រការដែលថា៖

- ជនរងគ្រោះគួរត្រូវបានប្រព្រឹត្តចំពោះដោយការអាណិតអាសូរនិងការគោរពចំពោះសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ពួកគេ (មាត្រា ៤) ។

- ជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានយន្តការនៃយុត្តិធម៌និងសំណងភ្លាមៗសម្រាប់ការខូចខាតដែលពួកគេបានទទួលរង (មាត្រា៥) ។ ជនរងគ្រោះគួរត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្នុងការទាមទារសំណងតាមរយៈយន្តការតុលាការនិងរដ្ឋបាលសម្រាប់ការទាមទារសំណង ។

សិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងការអនុវត្តការជំនុំជម្រះ

ប្រទេសកម្ពុជាក៏បានផ្តល់សច្ចាប័នផងដែរលើសន្ធិសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សផ្សេងទៀតដែលកំណត់កាតព្វកិច្ចក្នុងការការពារសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងការជំនុំជម្រះនិងក្នុងការការពារស្ត្រី និងកុមារជាពិសេស ។

● **កតិកាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងនយោបាយ**^៣ -មាត្រា ១៤ ចែងអំពីសិទ្ធិទាក់ទងនឹងការជំនុំជម្រះ ដោយយុត្តិធម៌ ។ ទាក់ទងនឹងជនរងគ្រោះនេះ រួមបញ្ចូលទាំងការហាមប្រាមសារព័ត៌មាន និងសាធារណជនពីការជំនុំជម្រះសម្រាប់ហេតុផលសីលធម៌ និងនៅពេលដែលផលប្រយោជន៍នៃជីវិតឯកជនរបស់គូភាគីតម្រូវ និងការមិនផ្សព្វផ្សាយសាលក្រមពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។

1. ផ្តល់សច្ចាប័នដោយប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩២ ។ ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានចេញសេចក្តីសម្រេចលេខ២០៩២/០០៧/២០០៧ ចុះថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដាឆ្នាំ២០០៧ ដែលកំណត់ថាច្បាប់អន្តរជាតិដែលទទួលស្គាល់ដោយព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមទាំងអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារនិងត្រូវបញ្ចូលជាផ្នែកមួយនៃច្បាប់ជាតិដែលចៅក្រមត្រូវតែយោងដល់នៅក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្តី ។

2. សេចក្តីសម្រេចនៃមហាសន្និបាតA/RES/40/34-ទោះបីជាសេចក្តីប្រកាសនេះដែលអនុម័តដោយសេចក្តីសម្រេចនៃមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិមិនចងកាតព្វកិច្ចជាលក្ខណៈបច្ចេកទេសលើប្រទេសកម្ពុជាក៏ដោយ ក៏វានឹងមានអានុភាពបញ្ចុះបញ្ចូលផងដែរ ។

3. ត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩២ ។

• កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម^៤ -វិធានការពិសេសស្តីពីការការពារ និងជំនួយត្រូវបានធ្វើឡើង តាងនាមឱ្យកុមារ និងយុវជនទាំងអស់ ដោយគ្មានការរើសអើង (មាត្រា ១០) ។

• អនុសញ្ញាស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងប្រឆាំង នឹងស្ត្រី^៥ ដែលចែងអំពីវិធានការដើម្បីការពារស្ត្រី ។ រដ្ឋជាភាគីត្រូវតែចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ដើម្បីធានានូវការអភិវឌ្ឍ និងការរីកចម្រើនពេញលេញរបស់ស្ត្រី (មាត្រា ៣) ។

ជាតិ

ច្បាប់

• រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

- រដ្ឋត្រូវបានតម្រូវឱ្យទទួលស្គាល់និងការពារសិទ្ធិមនុស្សដូចមានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សកតិកាសញ្ញា និងអនុសញ្ញាទាំងឡាយទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិស្ត្រី និងសិទ្ធិកុមារ (មាត្រា ៣១) ។

- រដ្ឋត្រូវបានតម្រូវឱ្យការពារសិទ្ធិកុមារដូចមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារនិងថា រដ្ឋត្រូវតែការពារកុមារពី អំពើទាំងឡាយដែលបង្កការប៉ះពាល់ដល់ឱកាសអប់រំសុខភាព និងសុខុមាលភាពរបស់ពួកគេ (មាត្រា ៤៨) ។

• ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ^៦ ចែងអំពីវិធាននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

- ក្រោយពីការបើកការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការ ជនរងគ្រោះអាចនៅពេលណាមួយដាក់សំណើធ្វើជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី (មាត្រា ១៣៧) ។ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានសិទ្ធិទទួលបានជំនួយពីមេធាវីមួយរូប (មាត្រា ១៥០) ។

- ក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបអង្កេតលើសំណុំរឿងក្តីដោយចៅក្រមស៊ើបសួរពេលនោះប្រសិនបើកុមារត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយ នោះមេធាវីរបស់កុមារត្រូវតែមានវត្តមាននៅទីនោះហើយមេធាវីអាចធ្វើការសួរដេញដោលទៅលើកុមារជាមួយចៅក្រមស៊ើបសួរបានប្រសិនបើមានការអនុញ្ញាតពីតាត់ ។ (មាត្រា ១៥០, ១៥១) ។

អ្នកអាចប្រើ ប្រាស់ចំណុចនេះដើម្បីទទួលបានវត្តមានរបស់មេធាវីសំដៅការពារកុមារ ក្នុងអំឡុងដំណើរការស៊ើបអង្កេត ។

ប្រសិនបើអ្នកដឹងថាកុមារនឹងត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ត្រូវប្រាកដថាអ្នកបានប្រាប់មេធាវី (ឬស្វែងរកមេធាវីឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុតដើម្បីតំណាងឱ្យកុមារ) ដើម្បីឱ្យមេធាវីអាចមានវត្តមាននៅពេលសម្ភាសន៍ ។

4. ត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩២ ។

5. ត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័នដោយប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩២ ។

6. ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៨០៧/០២៤ (ថ្ងៃទី១០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៧) ។

បុគ្គលណាម្នាក់ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសណាមួយ អាចត្រូវបានឃុំខ្លួនសម្រាប់រយៈពេលរងចាំ ការជំនុំជម្រះ យោងតាម “ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន” (មាត្រា ២០៦) នៅក្នុងកាលៈទេសៈជាក់លាក់មួយចំនួន រួមទាំងដើម្បី៖

- បញ្ឈប់បទល្មើស ឬបង្ការបទល្មើសកុំឱ្យកើតឡើងម្តងទៀត
- បង្ការការបៀតបៀនសាក្សី ឬជនរងគ្រោះឬបង្ការការឃុបឃិតណាមួយរវាង

ជនត្រូវចោទ និងជនសមគំនិត ។

ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នអាច៖ នៅក្នុងករណីនៃបទឧក្រិដ្ឋរហូតដល់ ៦ ខែ (អាចត្រូវបានពន្យារម្តងរយៈពេល ៦ ខែបន្ថែមទៀត) ។ ក្នុងករណីបទមជ្ឈិម រហូតដល់ ៤ ខែ (អាចត្រូវបានពន្យារម្តងរយៈពេល ២ ខែបន្ថែមទៀត) ។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីអនិតិជនអាយុក្រោម ១៤ ឆ្នាំ មិនអាចត្រូវបានឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នបានទេ (មាត្រា ២១២) ។

សម្រាប់អនិតិជនដែលមានអាយុពី ១៤ ឆ្នាំដល់ ១៨ ឆ្នាំដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបទឧក្រិដ្ឋ ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមិនអាចលើសពី ៤ ខែឡើយ ប្រសិនបើអនិតិជនមានអាយុក្រោម ១៦ ឆ្នាំ និងមិនអាចលើសពី ៦ ខែឡើយ ប្រសិនបើអនិតិជនមានអាយុពី ១៦ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ (មាត្រា ២១៣) ។

សម្រាប់អនិតិជនដែលមានអាយុពី ១៤ ឆ្នាំ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបទមជ្ឈិម ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមិនអាចលើសពី ២ ខែឡើយ ប្រសិនបើអនិតិជនមានអាយុក្រោម ១៦ ឆ្នាំ និងមិនអាចលើសពី ៤ ខែឡើយ ប្រសិនបើអនិតិជនមានអាយុពី ១៦ ដល់ ១៨ ឆ្នាំ (មាត្រា ២១៤) ។

អ្នកអាចប្រើបញ្ញត្តិនេះដើម្បីស្នើសុំតុលាការធ្វើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដើម្បីការពារកុមារពីជនជាប់ចោទ មុនពេលជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើមានហានិភ័យនៃបទល្មើសឬការបៀតបៀនបន្ថែម ។

ជាជម្រើសផ្សេងមួយទៀតក្រៅពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន តុលាការក៏អាចចេញសេចក្តីសម្រេចថា ជនជាប់ចោទដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសដែលជាប់ពន្ធនាគារ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យនៅមានសេរីភាព រង់ចាំការជំនុំជម្រះ ប៉ុន្តែស្ថិតក្រោម “ការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការ” (មាត្រា ២២៣) ។ នេះមានន័យថា ជនជាប់ចោទនៅមានសេរីភាព ប៉ុន្តែស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យជាក់លាក់មួយចំនួន រួមទាំងមិនអាចទៅក្រៅបរិវេណដែនដីដែលកំណត់ដោយ ចៅក្រមស៊ើបសួរ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យផ្លាស់ប្តូរលំនៅដ្ឋានដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីចៅក្រមស៊ើបសួរ និងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យទៅកាន់កន្លែងជាក់លាក់មួយចំនួនដែលកំណត់ដោយចៅក្រមស៊ើបសួរ ។ អនិតិជនមិនអាចត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការឡើយ (មាត្រា ២២៤) ។

អ្នកអាចប្រើបញ្ញត្តិនេះដើម្បីស្នើសុំតុលាការចេញដីកាត្រួតពិនិត្យតាមផ្លូវតុលាការដើម្បីការពារកុមារពីជនជាប់ចោទមុនពេលជំនុំជម្រះ ប្រសិនបើតុលាការមិនបានផ្តល់ចេញដីកាឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នចំពោះជនជាប់ចោទ ។

-ជនរងគ្រោះ ឬមេធាវីរបស់ជនរងគ្រោះអាចស្នើសុំសវនាការជាអសាធារណៈ (មាត្រា ៣១៦) ។

អ្នកអាចប្រើប្រាស់ប្រការនេះដើម្បីការពារភាពជាឯកជនរបស់កុមារនៅក្នុងសាលាសវនាការ។ អ្នកគួរតែធានាថាមេធាវីបានស្នើសុំចៅក្រមឱ្យបើកសវនាការជាអសាធារណៈ។

• ក្រុមព្រហ្មទណ្ឌ⁷ ចែងអំពីបទល្មើស ទំនួលខុសត្រូវចំពោះបទល្មើស និងទោសទណ្ឌ រួមទាំងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាក់ទងនឹងការសម្លាប់ និងការគំរាមកំហែងជនរងគ្រោះ និងសាក្សី និងការរាយការណ៍អំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងកុមារ។ វាគឺជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ៖

- ចំពោះអ្នកណាម្នាក់ដែលសម្លាប់ឬគំរាមកំហែងជនរងគ្រោះមិនឱ្យដាក់បណ្តឹង (មាត្រា ៥២៧) ។
- ចំពោះចៅក្រមដែលសម្លាប់សាក្សីមិនឱ្យផ្តល់សេចក្តីបញ្ជាក់ឬផ្តល់ភស្តុតាងមិនពិតប្រាកដ (មាត្រា ៥៤៦) ។
- ចំពោះអ្នកណាម្នាក់ដែលដឹងអំពីការប្រព្រឹត្តិមិនត្រឹមត្រូវឬការរំលោភបំពានផ្លូវភេទប្រឆាំងនឹងអតីតជនដែលមានអាយុតិចជាង ១៥ ឆ្នាំ ក្នុងការខកខានមិនបានជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរតុលាការ ឬអាជ្ញាធរមានសត្វកិច្ចផ្សេងទៀត (មាត្រា ៥៣០) ។
- ចំពោះអ្នកណាម្នាក់ដែលផ្តល់សំណូកស្លាកដល់សាក្សីដើម្បីកុំឱ្យផ្តល់សក្ខីកម្ម ឬផ្តល់ភស្តុតាងមិនពិត (មាត្រា ៥៤៨) ។

អ្នកអាចប្រើប្រាស់ចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារពីការគំរាមកំហែងឱ្យដកបណ្តឹង។

ប្រសិនបើអ្នកគិតថាគ្រួសារជនសង្ស័យកំពុងគំរាមកំហែងកុមារឬគ្រួសាររបស់គាត់/នាងដើម្បីជំរុញឱ្យពួកគេដកបណ្តឹង ចូរប្រាប់នគរបាល។ នេះគឺជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។

សម្រាប់បទឧក្រិដ្ឋបំពានផ្លូវភេទ តុលាការអាចផ្តល់ទោសទណ្ឌបន្ថែមដែលមានប្រយោជន៍នៅក្នុងការការពារកុមាររងគ្រោះ រួមទាំង (មាត្រា ២៤៥) ៖

- ការដកហូតសិទ្ធិពលរដ្ឋមួយចំនួនរបស់ចៅក្រម។
  - ការហាមឃាត់ចៅក្រមប្រកបវិជ្ជាជីវៈមួយចំនួន ការកាន់កាប់អាវុធ ឬការកាន់កាប់លំនៅដ្ឋាន។
  - សម្រាប់ជនបរទេស ការហាមឃាត់ការចូលមករស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានទោសជាប់ពន្ធនាគារចាប់ពី ៦ ខែដល់ ៥ ឆ្នាំ តុលាការអាចធ្វើការព្យួរទោសដោយមានលក្ខខណ្ឌ។ កាតព្វកិច្ចមួយចំនួនអាចត្រូវបានកំណត់ក្នុងអំឡុង ការព្យួរទោសមានលក្ខខណ្ឌ រួមទាំង (មាត្រា ១២០) ។
- ការមិនមានវត្តមាននៅទីតាំងមួយចំនួន
  - ការមិនពាក់ព័ន្ធនឹងទីតាំងមួយចំនួន

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះ ប្រសិនបើចៅក្រមត្រូវបានដោះលែងដោយការព្យួរទោស មានលក្ខខណ្ឌដើម្បីបង្ការគាត់/នាងពីការបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងបរិវេណរបស់កុមារ ឬពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងកុមារ។

7. ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/១១០៥/០២២ (ថ្ងៃទី ៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៥) ។

● ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ^៨ ចែងអំពី យន្តការផ្លូវច្បាប់នានា ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និងការពារជនរងគ្រោះ នៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ^៩ ។

- អាជ្ញាធរដែលនៅជិតបំផុតមានតួនាទីធ្វើអន្តរាគមន៍ប្រសិនបើអំពើហិង្សាក្នុង គ្រួសារកើតឡើង ឬទំនងជាកើតឡើង ។ (មាត្រា ៩)

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីទទួលបានឱ្យមានអន្តរាគមន៍សំដៅការពារកុមារ ដែលស្ថិតក្នុងហានិភ័យនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ។

ក្រោយពីការស៊ើបអង្កេតរបស់មជ្ឈមណ្ឌលរបស់អ្នក ប្រសិនបើអ្នកសង្ស័យថាកុមារ ស្ថិតក្នុងហានិភ័យនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ចូររាយការណ៍បញ្ហានេះទៅកាន់នគរបាល និងទទួលបានសុំអន្តរាគមន៍ ។ លើកឡើងអំពីកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគេក្នុងការធ្វើអន្តរាគមន៍ ប្រសិនបើនគរបាលមិនចាត់វិធានការស៊ើបអង្កេតណាមួយទេនោះ ។

- អាជ្ញាធរអាចចេញសេចក្តីសម្រេចរដ្ឋបាលដើម្បីការពារជនរងគ្រោះនិងហាម ឃាត់ចរិតការទៅកាន់ ឬចូលផ្ទះ ឬកន្លែងធ្វើការរបស់ជនរងគ្រោះ (មាត្រា ១៤) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារដែលស្ថិតក្នុងហានិភ័យនៃអំពើ ហិង្សាក្នុងគ្រួសារពីទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងចរិត ។

ប្រសិនបើអតិថិជនរបស់អ្នកគឺជាកុមាររងគ្រោះនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ហើយ ជនសង្ស័យមិនត្រូវបានឃុំខ្លួនមុនពេលជំនុំជម្រះទេនោះ វានឹងអាចជាការគំរាមកំហែង ចំពោះកុមារឬគ្រួសាររបស់គាត់/នាង ។ ចូរឱ្យមេធាវីស្នើសុំសេចក្តីសម្រេចផ្ទៃក្នុងរដ្ឋបាលពី ក្រុមប្រឹក្សាឃុំដើម្បីបង្ការជនសង្ស័យពីការទៅរកកុមារ ឬដើម្បីយកកុមារចេញ ។

- បន្ថែមលើអន្តរាគមន៍របស់អាជ្ញាធរ ជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិដាក់បណ្តឹងទៅកាន់ តុលាការ ខេត្ត/ក្រុងដើម្បីចេញដីកាការពារ ជាវិធានការរដ្ឋប្បវេណី (មាត្រា ១៦) ។ ដីកាការពារអាចបង្គាប់ឱ្យយកជនរងគ្រោះចេញពីចរិត និងទប់ស្កាត់ចរិតការធ្វើអ្វីៗនានា ផងដែរ ដូចជា (មាត្រា ២៥)

1. ការទាក់ទងជនរងគ្រោះ
  2. ការបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនរងគ្រោះ
  3. ការទៅកាន់ ឬការចូលក្នុងផ្ទះ ឬកន្លែងធ្វើការរបស់ជនរងគ្រោះ
- ដីកាការពារអាចមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់រយៈពេល ២ ឬ ៦ ខែ :

1. បណ្តោះអាសន្ន (មានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់រយៈពេល ២ ខែ “រយៈពេលបន្ទាន់”)
2. រយៈពេលបន្ថែមចំនួន ៦ ខែ ក្នុងអំឡុងពេលដែលតុលាការកំពុងធ្វើការស៊ើប អង្កេតលើ ករណី (មុនពេលការជំនុំជម្រះត្រូវបានបញ្ចប់) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារពីការបន្តមានទំនាក់ទំនងជាមួយ ចរិតដែលប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ដោយរឹតបណ្តឹងសកម្មភាពរបស់ចរិត ។

8. ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជ ក្រមលេខ នស/រកម/១០០៥/០៣១ (ថ្ងៃទី២៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០០៥) ។

9. អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសាររួមបញ្ចូលទាំង អំពើហិង្សាប្រឆាំងនឹងប្តីប្រពន្ធក្នុងក្រុមគ្រួសារ ឬក្នុង បន្ទុកផ្សេងទៀតនៅក្នុងគ្រួសារ ។

ប្រសិនបើអតិថិជនរបស់អ្នកគឺជាកុមាររងគ្រោះនៃអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ហើយជនសង្ស័យមិនត្រូវបានឃុំខ្លួនមុនការជំនុំជម្រះ និងអាចជាការគំរាមកំហែងចំពោះកុមារ ឬគ្រួសាររបស់គាត់/នាង។ ចូរឱ្យមេធាវីស្នើសុំដីកាការពារដើម្បីបង្ការជនសង្ស័យពីការទៅរកកុមារ ឬដើម្បីយកកុមារចេញ។

- ប្រសិនបើអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារគឺប្រឆាំងនឹងកុមារ តុលាការអាចចេញដីកាទៅបណ្តាស្ថាប័នដើម្បីស្វែងរកជំនួយនិងការគាំទ្រសម្រាប់ជនរងគ្រោះនិងការពារពួកគេក្នុងអំឡុងនីតិវិធីតុលាការ (មាត្រា២៨) ។

ច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្សនិងការធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ¹⁰ -មានបញ្ញត្តិនានាសំដៅទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្សនិងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ និងការការពារជនរងគ្រោះ។

- គ្រប់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទាំងអស់ត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយឬផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានណាមួយដែលអាចធ្វើឱ្យសាធារណៈជនបានដឹងអំពីអត្តសញ្ញាណរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងបទល្មើសទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធ (មាត្រា ៤៩) ។

អ្នកអាចប្រើប្រាស់ចំណុចនេះដើម្បីទទួលបានសុំការមិនអោយផ្សព្វផ្សាយឈ្មោះរបស់កុមាររងគ្រោះនៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។

ប្រសិនបើអតិថិជនរបស់អ្នក គឺជាជនរងគ្រោះនៃករណីជួញដូរមនុស្ស ឬអំពើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ ចូរស្នើឱ្យមេធាវីពួកប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយណាមួយដែលអាចដឹងអំពីករណីនោះថា ពួកគេមិនត្រូវរាយការណ៍អំពីករណីនោះតាមរបៀបមួយដែលនឹងកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារឡើយ។ ស្នើសុំចៅក្រម ប្រសិនបើសមស្របឱ្យធ្វើការប្រកាសបែបនោះ។

● ច្បាប់ស្តីពីរបបសារព័ត៌មាន

- លើកលែងតែមានការអនុញ្ញាតពីតុលាការ សារព័ត៌មានត្រូវបានហាមឃាត់មិនឱ្យផ្សាយព័ត៌មាន រូបថត ឬគំនូរដែលអាចធ្វើឱ្យអ្នកអានអាចស្គាល់ឈ្មោះ ឬភិនភាគរបស់កុមារដែលមានអាយុក្រោម ១៨ ឆ្នាំនៅក្នុងបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីប្រហូទណ្ឌណាមួយឡើយ (មាត្រា ១៥) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីទទួលបានសុំឱ្យមានការផ្សាយឈ្មោះរបស់កុមាររងគ្រោះនៅក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។

ប្រសិនបើអតិថិជនរបស់អ្នកគឺជាកុមាររងគ្រោះករណីប្រហូទណ្ឌ ឬរដ្ឋប្បវេណីណាមួយ ចូរស្នើឱ្យមេធាវីពួកប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយណាមួយដែលអាចដឹងអំពីករណីនោះថា ពួកគេមិនត្រូវរាយការណ៍អំពីករណីនោះតាមរបៀបមួយដែលនឹងកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារឡើយ។ ស្នើសុំចៅក្រម ប្រសិនបើសមស្របឱ្យធ្វើការប្រកាសបែបនោះ។

10. ត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០២០៨/០០៥ (ថ្ងៃទី១៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៨) ។

ប្រកាស គោលការណ៍ណែនាំ និងលិខិតុបករណ៍ច្បាប់ផ្សេងទៀត

● ប្រកាសលេខ ៦២ កយប្រក/០៨ ស្តីពីការប្រើប្រាស់រូបតំណាងសវនាការ និងការផ្តល់សក្ខីកម្មភ្ជាប់តាមបណ្តាញទូរទស្សន៍ពីកុមាររងគ្រោះ/កុមារដែលងាយរងគ្រោះឬសាក្សីជាកុមារ (ថ្ងៃទី០៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៨)-

របាំងសវនាការ ឬការផ្តល់សក្ខីកម្មភ្ជាប់តាមបណ្តាញទូរទស្សន៍ គប្បីត្រូវបានប្រើជាវិធានការការពារ នៅក្នុងគ្រប់សំណុំរឿងទាំងអស់ ពាក់ព័ន្ធនឹងកុមាររងគ្រោះ/កុមារងាយរងគ្រោះ ឬសាក្សីជាកុមារ ប្រសិនបើការផ្តល់សក្ខីកម្មនៅចំពោះវត្តមានរបស់ជនជាប់ចោទ បង្កនូវភាពឆន់ឆ័យមិនសមស្របឬការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តចំពោះកុមាររងគ្រោះ/កុមារងាយរងគ្រោះ ឬសាក្សីជាកុមារ (លើកលែងតែកុមាររងគ្រោះ/កុមារងាយរងគ្រោះ ឬសាក្សីជាកុមារមិនចង់បានវិធានការបែបនោះ ហើយចៅក្រមក្រោយពីការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយជនរងគ្រោះ ឬសាក្សី មេធាវីរបស់គាត់/នាង និង/ឬបុគ្គលិកសង្គមកិច្ចគិតថាវាមិនផ្តល់នូវឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតដល់ជនរងគ្រោះ/សាក្សីឡើយ) ។

របាំងសវនាការ

● របាំងសវនាការគឺជាវិធានការការពារដ៏សំខាន់សម្រាប់កុមាររងគ្រោះ/កុមារងាយរងគ្រោះ/សាក្សីជាកុមារ (ចំណុច ១) ។

● របាំងនេះនឹងត្រូវរៀបចំឡើង មុនពេលកុមាររងគ្រោះ/ជនរងគ្រោះដែលងាយរងគ្រោះ/សាក្សីជាកុមារចូលក្នុងបន្ទប់ និងត្រូវដាក់ ដើម្បីឱ្យជនរងគ្រោះ/សាក្សីចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីអាចមើលឃើញ និងស្តាប់ឮគ្នាទៅវិញទៅមក ប៉ុន្តែជនជាប់ចោទមិនអាចមើលឃើញជនរងគ្រោះ ឬសាក្សីឡើយ ។

● របាំងនេះនឹងត្រូវយកចេញ តែក្រោយពីជនរងគ្រោះ ឬសាក្សីបានចាកចេញពីសាលសវនាការប៉ុណ្ណោះ (ប្រការ៨) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារពីការមើលឃើញជនជាប់ចោទនៅក្នុងសាលសវនាការ ។

ប្រសិនបើកុមាររបស់អ្នកមិនចង់មើលឃើញជនជាប់ចោទនៅក្នុងតុលាការទេនោះ ត្រូវធានាថា មេធាវីបានធ្វើការស្នើសុំទៅកាន់តុលាការឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុតដើម្បីប្រើរបាំងសវនាការ ។ តុលាការមិនអាចបដិសេធសំណើនេះបានទេ ។ ធានាថា វាត្រូវបានរៀបចំឡើងមុនពេលកុមារចូលក្នុងបន្ទប់ ។

កន្លែងរង់ចាំ និងការចូលទៅក្នុងប្រការចាកចេញពីសាលសវនាការ

● គួរមានកន្លែងរង់ចាំនិងការរៀបចំដាច់ដោយឡែកដើម្បីការពារកុមារពីការមើលឃើញជនជាប់ចោទ៖

- កុមាររងគ្រោះ/សាក្សីអាចស្ថិតនៅក្នុងបន្ទប់រង់ចាំដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងចូលសាលសវនាការតែនៅពេលដល់វេនរបស់គាត់/នាងក្នុងការផ្តល់សក្ខីកម្មប៉ុណ្ណោះ ។

- ជនរងគ្រោះ/សាក្សីគួរត្រូវបានអមដំណើរដោយមនុស្សពេញវ័យសមស្របដូចជា ឪពុកម្តាយ បុគ្គលិកសង្គមកិច្ច ក្រឡាបញ្ជី មន្ត្រីនគរបាល ឬបុគ្គលសមស្របផ្សេងទៀតនៅពេលចូល និងចាកចេញពីសាលសវនាការ ។

-កុមាររងគ្រោះ/សាក្សីត្រូវចូលនិងចាកចេញពីសាលសវនាការតាមរបៀបមួយដែលគាត់/នាងជឿសំខាន់ទំនាក់ទំនងជាមួយ ឬការមើលឃើញជនជាប់ចោទ-ដូច្នេះជនរងគ្រោះ/សាក្សីបានអង្គុយរួចជាស្រេចនៅក្រោយរបាំងមុនពេលជនជាប់ចោទចូលឬជនជាប់ចោទបានអង្គុយរួចជាស្រេចនៅក្រោយរបាំង មុនពេលជនរងគ្រោះ/សាក្សីចូល (ចំណុច ៥) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារពីការមើលឃើញជនជាប់ចោទខណៈដែលពួកគេកំពុងរង់ចាំនៅក្នុងតុលាការ ។

ប្រាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជី មុនថ្ងៃសវនាការដើម្បីប្រាកដថា មានបន្ទប់រង់ចាំមួយដែលត្រូវបានរៀបចំទុកសម្រាប់កុមារ ។

សក្ខីកម្មត្រូវបានផ្តល់ “ក្នុងបន្ទប់ជាអសាធារណៈ” (សវនាការជាអសាធារណៈ)

- សក្ខីកម្មរបស់កុមារ ឬកុមារងាយរងគ្រោះ នឹងត្រូវធ្វើឡើងនៅក្នុងបន្ទប់ជាអសាធារណៈ (ចំណុច ៦) ។
- តុលាការក៏អាចណែនាំទីតាំង និងការផ្លាស់ទីរបស់មនុស្សទាំងអស់ដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចូលក្នុងតុលាការផងដែរ រួមទាំងគូភាគី ព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវី មន្ត្រីតុលាការ សាក្សី និងអ្នកគាំទ្រ ក្នុងលក្ខខណ្ឌថា ជនរងគ្រោះ/សាក្សី ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញានិងមេធាវីអាចមើលឃើញនិងស្តាប់ឮគ្នាទៅវិញទៅមក និងថា មេធាវីចុងចោទអាចសង្កេតឃើញ អាកប្បកិរិយារបស់ជនរងគ្រោះ/សាក្សី (ចំណុច ៦) ។

វត្តមានរបស់អ្នកគាំទ្រសម្រាប់ជនរងគ្រោះ ឬសាក្សី

- អ្នកគាំទ្រដែលឯកភាពដោយតុលាការ ដូចជា ឪពុកម្តាយ អាណាព្យាបាល បុគ្គលិកសង្គមកិច្ច ឬមនុស្សពេញវ័យដែលទទួលខុសត្រូវផ្សេងទៀត ដែលកុមារបានជ្រើសរើស នឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យអង្គុយក្បែរកុមារនៅមុខរបាំង ប្រសិនបើចាំបាច់ ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីធានាថា កុមារមានការគាំទ្រ ខណៈពេលផ្តល់ភស្តុតាង ។

ប្រសិនបើកុមារមានភាពងាយរងគ្រោះ ឬភ័យខ្លាចជាពិសេស សួរកុមារថា តើពួកគេចង់មានអ្នកគាំទ្រម្នាក់ អង្គុយជាមួយពួកគេ ខណៈដែលពួកគេផ្តល់ភស្តុតាងដែរឬទេ ។ ប្រសិនបើដូច្នោះ សរសេរទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជី (ឬស្នើឱ្យមេធាវីធ្វើដូច្នោះ) ឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុត មុនពេលសវនាការ ដើម្បីស្នើសុំឱ្យអនុញ្ញាតចំពោះអ្នកគាំទ្រដោយផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតពេញលេញអំពីអ្នកគាំទ្រនោះ ។

ការផ្តល់សក្ខីកម្មភ្ជាប់តាមទូរទស្សន៍

- ប្រសិនបើជនរងគ្រោះ/សាក្សីត្រូវការការពារជាពិសេសហើយដែលរបាំងសវនាការមិនអាចប្រើបានការផ្តល់សក្ខីកម្មភ្ជាប់តាមទូរទស្សន៍អាចត្រូវបានប្រើ (ចំណុច ១) ។
- ការស្នើសុំដីកាបង្គាប់ឱ្យធ្វើការផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងបន្ទប់មួយនៅក្រៅបន្ទប់តុលាការនិងការផ្សាយតាមទូរទស្សន៍ទៅកាន់បន្ទប់តុលាការតាមរយៈការភ្ជាប់ទូរទស្សន៍បន្តផ្ទាល់អាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយព្រះរាជអាជ្ញា ឬមេធាវីនៅពេលចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះ (ចំណុច ៩) ។

- នៅពេលពិចារណាលើការស្នើសុំសម្រាប់ការផ្តល់សក្ខីកម្មភ្ជាប់តាមបណ្តាញទូរទស្សន៍ ចៅក្រមនឹងសួរសំណួរជនរងគ្រោះ/សាក្សី (កំហែងមុខជនជាប់ចោទ) ថា តើពួកគេមានអារម្មណ៍ដូចម្តេចអំពីការផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងសាលសវនាការ (ចំណុច ៩) ។

អ្នកអាចប្រើចំណុចនេះដើម្បីការពារកុមារពីការមើលឃើញជនជាប់ចោទនៅក្នុងសាលសវនាការ ។

ប្រសិនបើកុមារមានភាពងាយរងគ្រោះជាពិសេស ហើយសូម្បីតែរំពឹងសវនាការនៅមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍ងាយស្រួលអំពីការផ្តល់សក្ខីកម្ម ត្រូវធានាថា មេធាវីធ្វើការស្នើសុំទៅកាន់តុលាការឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុត ដើម្បីឱ្យកុមារផ្តល់ភស្តុតាងនៅក្នុងបន្ទប់ដែលភ្ជាប់ទូរទស្សន៍។ ប្រាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ចូលមុនពេលសវនាការ ដើម្បីបញ្ជាក់អះអាងថា បរិក្ខារត្រូវបានរៀបចំឡើង មុនពេលកុមារទៅកាន់តុលាការ ។

- គោលការណ៍ណែនាំលេខ ០១ KYSNN/ ០៩ (ថ្ងៃទី២៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៩) ស្តីពីការអនុវត្តមាត្រា ៤២ (ការរួមភេទ ជាមួយអនីតិជនក្រោមអាយុ ១៥ ឆ្នាំ) និងមាត្រា ៤៣ (អំពើអាក្រក់ចំពោះអនីតិជនក្រោមអាយុ ១៥ ឆ្នាំ) នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្ស និងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទដែលចេញដោយក្រសួងយុត្តិធម៌ ។

- គោលនយោបាយនិងបទដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ការការពារសិទ្ធិជនរងគ្រោះនៃអំពើជួញដូរមនុស្ស ដែលចេញដោយ MOSVY (ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា) ។ គោលនយោបាយនេះនិងបទដ្ឋានអប្បបរមាផ្តល់នូវទស្សនាទានទាក់ទងនឹងការការពារគំរូ និងគោលនយោបាយទូទៅ ស្តីពីការការពារសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះនៃអំពើជួញដូរមនុស្ស ។

- គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការការពារសិទ្ធិរបស់កុមារដែលត្រូវបានជួញដូរនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលចេញដោយ CNCC12 ដើម្បីជួយកុមាររងគ្រោះនៃអំពើជួញដូរឱ្យទទួលបានសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេ និងទទួលបានការគាំទ្រសម្រាប់សមាហរណកម្មឡើងវិញដែលសមស្រប ។

- សៀវភៅណែនាំអំពីនីតិវិធីនគរបាលយុត្តិធម៌ដែលអនុម័តដោយនគរបាលជាតិនៃប្រទេសកម្ពុជា ។

តើបុគ្គលមិនមែនផ្នែកច្បាប់អាចធ្វើអ្វីខ្លះដើម្បីជួយអនុវត្តសិទ្ធិរបស់កុមាររងគ្រោះ?

ក្នុងនាមជាមេធាវី បុគ្គលិកសង្គមកិច្ច អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ ឬអ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់ផ្សេងទៀតសម្រាប់កុមារ អ្នកគឺជាអ្នកតស៊ូមតិដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ និងត្រូវបានប្រគល់នូវភារកិច្ចការពារកុមារនៅក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការយុត្តិធម៌ ។

នៅក្នុងករណីខ្លះ កុមារអាចមិនមានមេធាវីទេ ហើយប្រសិនបើករណីនោះកើតឡើង អ្នកតស៊ូមតិសម្រាប់កុមារដែលមិនមែនផ្នែកច្បាប់គួរមានតួនាទីពេញលេញក្នុងការធានាថា កុមារត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ដោយធ្វើការជាមួយព្រះរាជអាជ្ញា ។

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ពាក្យស្នើសុំប្រើប្រាស់បន្ទប់សន្និដ្ឋានតាមវិដេអូ / រង្វង់សវនាការ

មេធាវី.....ជាមាជិកគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អត្តលេខ.....
មានការិយាល័យ..... ។

សូមគោរពជូន

លោក.....ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ.....សាលាដំបូង

សូមទានជ្រាប ២

កម្មវត្ថុ : ស្នើសុំប្រើប្រាស់បន្ទប់សន្និដ្ឋានតាមវិដេអូ ឬរបាំងសវនាការក្នុងបន្ទប់តុលាការ សម្រាប់ជនរងគ្រោះជាអនីតិជន
ឈ្មោះ : ..... អាយុ..... ទីលំនៅបច្ចុប្បន្ន រស់នៅក្នុងមណ្ឌល..... ។

យោង :

- ច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី
- ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- លិខិតប្រគល់សិទ្ធិរបស់ឈ្មោះ : ..... ចុះថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ..... ។

សេចក្តីដូចដែលបានជម្រាបជូនតាមកម្មវត្ថុខាងលើ ខ្ញុំបាទ មានកិត្តិយស សូមជម្រាបជូនលោកប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ មេត្តាជ្រាបថា: ក្នុងនាមខ្ញុំបាទ ជាមេធាវីតំណាងឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងការពារសិទ្ធិឱ្យជនរងគ្រោះ ខ្ញុំបាទស្នើសុំលោកប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ មេត្តាអនុញ្ញាតឱ្យកុមារ ដែលបានរាយនាមដូចខាងលើបានប្រើប្រាស់បន្ទប់សន្និដ្ឋានតាមវិដេអូ ឬរបាំងសវនាការក្នុងបន្ទប់តុលាការក្នុងតំណើរការសវនាការនៅថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ..... វេលាម៉ោង..... ព្រឹក/រសៀល ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវនីតិវិធីនៃការផ្តល់ចម្លើយ ក៏ដូចជាការសួរចម្លើយប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងការរក្សាការសម្ងាត់ ដោយផ្អែកលើនីតិវិធីកុមារមេត្រី ។

អាស្រ័យហេតុនេះ សូមលោកប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ មេត្តាអនុញ្ញាត និងជួយសម្រួលតាមនីតិវិធីច្បាប់ ។ សូមលោកប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ មេត្តាទទួលនូវការគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អំពីខ្ញុំបាទ ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ.....

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ចាប់ពីឧប្បត្តិហេតុដល់ការជំនុំជម្រះក្តី: ការប្រើប្រាស់ច្បាប់ដើម្បីគាំពារកុមារ

ឧប្បត្តិហេតុ	ការស៊ើបអង្កេតរបស់នគរបាលយុត្តិធម៌	ការស៊ើបអង្កេតរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា
• ធ្វើការសម្ភាសន៍កុមារដើម្បីប្រមូលភស្តុតាង • អមដំណើរកុមារទៅធ្វើកោលសល្យវិថ្ថយណាមួយហើយបញ្ជូនបន្តនូវសំណើសុំអ្នកពិនិត្យដែលមានភេទដូចគ្នា ប្រសិនបើកុមារទាមទារ • ធានាថានគរបាលរក្សាភស្តុតាងនៅកន្លែងកើតហេតុនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ • ប្រសិនបើកុមាររងគ្រោះចង់ដាក់ពាក្យបណ្តឹងទទួលបានឱ្យអាជ្ញាធរធ្វើសកម្មភាពដើម្បីអន្តរាគមន៍ (LPDV មាត្រា ៩) • ការពារកុមារប្រឆាំងនឹងការគំរាមកំហែង ការបំភិតបំភ័យ សំណូកតាមរយៈការរាយការណ៍ឧប្បត្តិហេតុទៅកាន់នគរបាល (ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៥២៧, ៥៤៦, ៥៤៨)	• ធានាថា កុមារបានត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ក្នុងការចូលរួមមុនពេលអនុញ្ញាតឱ្យនគរបាលចាប់ផ្តើមការសម្ភាសន៍ • អមដំណើរកុមារទៅកាន់ការសម្ភាសន៍របស់នគរបាល និងធានាថាកុមារយល់អ្វីៗទាំងអស់នៅក្នុងរបាយការណ៍របស់នគរបាលមុនពេលកុមារចុះហត្ថលេខាលើអ្វីមួយ • ទទួលបានការសួរដេញដោលដែលសមស្របចំពោះកុមារ • ទទួលបានសុំអ្នកបកប្រែ ប្រសិនបើចាំបាច់	• ធានាថា កុមារត្រៀមខ្លួនជាស្រេចក្នុងការចូលរួមមុនពេលអនុញ្ញាតឱ្យចាប់ផ្តើមធ្វើការសម្ភាសន៍របស់នគរបាល • អមដំណើរកុមារទៅកាន់ការសម្ភាសន៍របស់នគរបាលនិងធានាថាកុមារយល់អ្វីៗទាំងអស់នៅក្នុងរបាយការណ៍របស់នគរបាលមុនពេលកុមារចុះហត្ថលេខាលើអ្វីមួយ • ទទួលបានសុំការសួរដេញដោលសមស្របចំពោះកុមារ • ទទួលបានសុំអ្នកបកប្រែប្រសិនបើចាំបាច់

CCP - ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ
 LPDV - ច្បាប់ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ និង កិច្ចការពារជនរងគ្រោះ

LSHTSE - ច្បាប់ស្តីពីការបង្ក្រាបអំពើជួញដូរមនុស្សនិងអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ
 PC - ក្រមព្រហ្មទណ្ឌ

ប្រកាសលេខ 62/កយប្រក/08 ស្តីពីការប្រើប្រាស់របាំងសវនាការ និងការផ្តល់សក្ខីកម្មតាមរយៈបណ្តាញទូរទស្សន៍ពីកុមាររងគ្រោះកុមារងាយរងគ្រោះ ឬកុមារជាសាក្សី

ការស៊ើបអង្កេតរបស់តុលាការ

- អមដំណើរកុមារទៅកាន់ការសម្ភាសន៍ និងការធ្វើសក្ខីកម្មដោយចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ១៥០ និង ១៥១) ។ ប្រឆាំងនឹងការសម្ភាសន៍ណាមួយដោយក្រឡាបញ្ជី
- ពិនិត្យឡើងវិញលើបញ្ហានៃការការពារដើម្បីធានានូវសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កុមារ
  - ស្នើសុំការឃុំខ្លួនជនជាប់ចោទជាបណ្តោះអាសន្ន (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២០៦) ឬ
  - ស្នើសុំការត្រួតពិនិត្យរបស់តាមផ្លូវតុលាការ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២២៣)
  - ក្នុងករណីអំពើហិង្សាក្នុងគ្រួសារ ពិចារណាស្នើសុំសេចក្តីសម្រេចផ្នែករដ្ឋបាល (LPDV មាត្រា ១៤) ឬដីកាការពារ ដើម្បីបង្ការការប៉ះពាល់បន្ថែមពីជនជាប់ចោទ (LPDV មាត្រា ១៦, ២៥ ២៨) ។

ការជំនុំជម្រះ

- អ្នកគាំទ្រដើម្បីឈរក្បែរកុមារនៅក្នុងតុលាការ (ប្រកាស ៦២)
  - សវនាការជាអសាធារណៈ (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ៣១៦)
  - ប្រើប្រាស់ការផ្តល់ភស្តុតាងតាមរយៈរបៀបសវនាការឬ ភ្ជាប់តាមទូរទស្សន៍ (ប្រកាស៦២)
  - បន្ទប់រង់ចាំតាមបែបកុមារមេត្រី (ប្រកាស ៦២)
  - សម្រាកប្រសិនបើចាំបាច់
  - ការសួរដេញដោលសមស្របចំពោះកុមារ
  - ការហាមឃាត់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដែលបង្ហាញឈ្មោះកុមារ (ក្នុងករណីនៃការជួញដូរមនុស្ស ឬអំពើធ្វើអាជីវកម្មផ្លូវភេទ) ឬនៅលើសារព័ត៌មានដែលបោះពុម្ពផ្សាយព័ត៌មាន រូបថតគំនូរ ឬដែលរាយការណ៍តាមរបៀបមួយដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារ (ក្នុងករណីណាក៏ដោយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ) (LSHTSE មាត្រា៤៩ច្បាប់ស្តីពីវិជ្ជាជីវៈរបបសារព័ត៌មានមាត្រា ១៥) ។

ក្រោយការជំនុំជម្រះ

- ប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសជាប់ពន្ធនាគារទេនោះ ពិចារណាស្នើសុំទោសទណ្ឌបន្ថែមដែលរារាំងជនជាប់ចោទមិនឱ្យទាក់ទងកុមារ ។ ក្នុងករណីជនបរទេស មិនឱ្យស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា (ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាត្រា ២៤៥) ។
- ប្រសិនបើជនជាប់ចោទត្រូវបានដោះលែងឱ្យនៅក្រៅឃុំសម្រាប់ការព្យួរទោសមានលក្ខខណ្ឌ ស្នើសុំលក្ខខណ្ឌនានាដែលការពារកុមារប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទពីការខិតជិត ឬទាក់ទងកុមារ ។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់
គាំទ្រកុមារជាសាក្សី

របៀបដែលអ្នកគាំទ្រកុមារជាសាក្សី

ចងចាំថាកុមារនីមួយៗមានលក្ខណៈពិសេសផ្ទាល់ខ្លួន។ ពួកគេឆ្លើយតបខុសៗគ្នាទៅនឹងស្ថានភាពប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ។ អ្វីដែលមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់កុមារម្នាក់អាចមិនមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់កុមារម្នាក់ទៀតនោះទេ ។

ដំណាក់កាលអភិវឌ្ឍន៍របស់កុមារអាចមិនចាំបាច់ស្របទៅនឹងអាយុតាមលំដាប់ពេលវេលារបស់ពួកគេឡើយ ។ ឧទាហរណ៍កុមារដែលបានទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ឬការប្រព្រឹត្តិយកន្ត្រៃដែលខ្លាចមានកម្រិតយល់ដឹងទាបជាងអ្វីដែលគេរំពឹងទុកសម្រាប់កុមារដែលស្ថិតក្នុងអាយុរបស់ពួកគេ ។

យុទ្ធសាស្ត្ររបស់អ្នក សម្រាប់ការគាំទ្រសាក្សីដែលជាកុមារ និងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ គួរផ្អែកលើការយល់ដឹងរបស់អ្នកអំពីអត្តចរិត និងស្ថានភាពរបស់កុមារនោះរួមទាំង ៖

- ការសង្កេតរបស់អ្នកអំពីឥរិយាបថកម្រិតនៃការយល់ដឹង និងអាកប្បកិរិយារបស់កុមារ ។
- ការយល់ដឹងរបស់អ្នកអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ។
- កាលៈទេសៈផ្ទាល់ខ្លួនជាក់លាក់របស់កុមារ (រួមទាំងថាតើពួកគេមានការគាំទ្រពីគ្រួសារឬសហគមន៍ដែរឬទេ) ។
- ការវាយតម្លៃរបស់អ្នកអំពីអ្វីដែលកុមារព្រួយបារម្ភ (ឧទាហរណ៍កុមារមួយចំនួនភ័យខ្លាចក្នុងការឃើញជនជាប់ចោទនៅពេលជំនុំជម្រះ តែកុមារខ្លះទៀតមិនភ័យខ្លាច កុមារខ្លះបារម្ភអំពីការធ្លាក់ចូលទៅក្នុងបញ្ហាប្រសិនបើពួកគេផ្តល់សក្ខីកម្មមិនបានល្អ) ។

ជំហានសំខាន់ៗទាំងបីក្នុងការគាំទ្រកុមារ

មានជំហានចំនួនបីក្នុងការគាំទ្រកុមារ៖

ការការពារ

ធានាថា សុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កុមារត្រូវបានថែរក្សា ។

ការគាំទ្រផ្លូវអារម្មណ៍

ធានាថាការជម្រាបជូនអំពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តក្នុងការគាំទ្រផ្លូវអារម្មណ៍ត្រូវបានផ្តល់ដល់កុមារដើម្បីជួយពួកគេជំនះភាពតានតឹងនៃការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ ។

ការត្រៀមខ្លួន

ការត្រៀមកុមារឱ្យយល់ និងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ - ការផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវព័ត៌មាន និងឧបករណ៍ ។
ការផ្តល់ការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការមុនពេលជំនុំជម្រះ និងការគាំទ្រនៅថ្ងៃជំនុំជម្រះ ។

អ្នកអាចស្វែងរកព័ត៌មានបន្ថែមរបស់យើងអំពីជំហានទាំងបីនេះនៅក្នុងជំពូកខាងក្រោមនៃសៀវភៅណែនាំនេះ ។

ចាប់ផ្តើមយ៉ាងឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន

វាគឺជាការសំខាន់បំផុតដែលអ្នកចាប់ផ្តើមកម្មវិធីត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការរបស់អ្នកឱ្យបានឆាប់រហ័សបំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ ដោយសារអ្នកកំពុងធ្វើការជាមួយកុមារដែលអាចត្រូវបានធ្វើឱ្យទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត អ្នកនឹងត្រូវការពេលវេលាច្រើនជាងធម្មតាក្នុងការត្រៀមខ្លួនពួកគេដើម្បីទៅតុលាការ ។ អ្នកចាំបាច់ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យមានពេលវេលាច្រើន ដើម្បីរៀបចំទំនាក់ទំនងផ្តល់នូវការគាំទ្រផ្លូវចិត្តពន្យល់អំពីនីតិវិធីនានា និងត្រៀមខ្លួនកុមារដើម្បីឆ្លើយសំណួរនានា ។

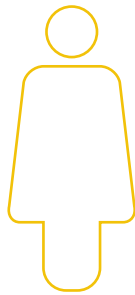
ដាក់បញ្ចូលគ្នានូវក្រុមអ្នកគាំទ្រ

ក្រុមអ្នកគាំទ្រគួរតែត្រូវបានដាក់បញ្ចូលគ្នាដែលនឹងត្រូវតាមដានរឿងក្តីរបស់កុមាររហូតដល់ចប់ ។ វាជាការមួយដែលកាន់តែប្រសើរដែលត្រូវមានមនុស្សដដែលស្ថិតនៅជាមួយកុមារក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការទាំងមូល ។ ដើម្បីបន្តផ្តល់នូវស្មារតីសម្រាប់កុមារធ្វើឱ្យកុមារនឹងអាចឆ្លើយតបកាន់តែប្រសើរទៅមនុស្សដែលពួកគេមានឱកាសក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ទំនាក់ទំនងជាមួយបុគ្គលនោះទៀត ។

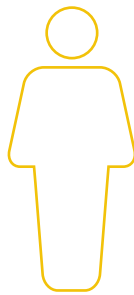
ក្រុមរបស់អ្នកគួររួមបញ្ចូលបុគ្គលដូចខាងក្រោម ដោយបុគ្គលនីមួយៗអនុវត្តតួនាទីខុសៗគ្នា ៖

អ្នកប្រឹក្សាយោបល់

មេធាវី

អ្នកគ្រប់គ្រងករណី

ការធ្វើការជាក្រុម-អ្នកណាធ្វើអ្វី ?

មនុស្សគ្រប់គ្នានៅក្នុងក្រុមទទួលខុសត្រូវចំពោះការគាំទ្រសុខុមាលភាពផ្លូវអារម្មណ៍និងផ្លូវចិត្តរបស់កុមារនៅពេលពួកគេត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ដើម្បីទៅតុលាការ និងធ្វើការឆ្ពោះទៅទទួលបានការកាត់ទោសជនល្មើស ។

សមាជិកទាំងអស់នៃក្រុមត្រូវតែធ្វើការឆ្ពោះទៅសម្រេចគោលដៅទាំងពីរនេះ ដោយសមាជិកនីមួយៗផ្ដោតការងាររបស់ខ្លួនលើទិដ្ឋភាពផ្សេងៗនៃការការពារ និងការត្រៀមខ្លួន :

១. ការផ្តល់ការគាំទ្រផ្លូវអារម្មណ៍ និងផ្លូវចិត្ត

២. ត្រៀមខ្លួនកុមារដើម្បីផ្តល់ភស្តុតាងនៅក្នុងតុលាការ

សមាជិកម្នាក់ៗនៃក្រុមនឹងផ្ដោតលើផ្នែកផ្សេងៗនៃការត្រៀមខ្លួន :

- អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ផ្ដោតលើការផ្តល់ការគាំទ្រផ្លូវអារម្មណ៍ដល់កុមារ ការដោះស្រាយលក្ខខណ្ឌនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនិងការបំពាក់បំប៉នដល់កុមារនូវបច្ចេកទេសដោះស្រាយដើម្បីជួយគាត់ឬនាងឱ្យឆ្លងកាត់ដំណើរការនេះ ។

- មេធាវីផ្ដោតលើការផ្តល់ព័ត៌មានដល់កុមារអំពីដំណើរការតុលាការ ត្រៀមខ្លួនកុមារសម្រាប់ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ ការឆ្លើយសំណួរ និងធ្វើការរៀបចំដើម្បីផ្តល់នូវការការពារដល់កុមារទាក់ទងនឹងការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ ។

- បុគ្គលិករបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលសម្របសម្រួលដំណើរការនេះ និងធានាថា កុមារ និងឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាលទទួលបានព័ត៌មានពេញលេញនៅដំណាក់កាលនីមួយៗនៃដំណើរការដោយធានាថា ជំនួបនានាត្រូវបានរៀបចំឡើងជាមួយនិងអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ និងមេធាវីដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការត្រៀមខ្លួន ។ បុគ្គលិករបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក៏អាចចូលរួមនៅក្នុងការរៀបចំភស្តុភារទាក់ទងនឹងការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការផងដែរ (ឧទាហរណ៍ ការដឹកជញ្ជូន) ។

នៅក្នុងគ្រប់ចំណាត់ការទាំងអស់ដែលត្រូវបានអនុវត្តទាក់ទងនឹងកុមារ អ្នករាល់គ្នាគួរតែអនុវត្តចំណាត់ការដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ និងធានាជានិច្ចនូវសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កុមារ ។

“នៅក្នុងគ្រប់ចំណាត់ការទាំងអស់ដែលត្រូវបានអនុវត្តទាក់ទងនឹងកុមារ អ្នករាល់គ្នាគួរតែអនុវត្តចំណាត់ការដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ និងធានាជានិច្ចនូវសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កុមារ ។ ”

ជំនួយពិសេសនៅក្នុងករណីនៃការជួញដូរមនុស្ស

ក្នុងករណីនៃការជួញដូរមនុស្ស មេធាវី និងបុគ្គលិកគ្រប់គ្រងករណីផ្សេងទៀតរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលគាំទ្រកុមាររងគ្រោះ ឬសាក្សីជាកុមារគួរតែដឹងអំពីគម្រោងសម្របសម្រួលសាក្សីជនរងគ្រោះដែលដំណើរការនៅក្នុងទីតាំងចំនួនពីរនៅភ្នំពេញនិងសៀមរាបសម្រាប់រយៈពេលសាកល្បងចំនួន២ ឆ្នាំចាប់ពីឆ្នាំ២០១៥ ។ នេះគឺជាគម្រោងរួមគ្នាមួយរវាងកម្មវិធីអូស្ត្រាលីអាស៊ីដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស MOSVY (ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា) និង MOJ (ក្រសួងយុត្តិធម៌) ។

ក្រោមគម្រោងនេះ អ្នកសម្របសម្រួលសាក្សីជនរងគ្រោះចំនួនពីររូប ត្រូវបានដាក់នៅក្នុងការិយាល័យព្រះរាជអាជ្ញានិងរងចាំដើម្បីគាំទ្រជនរងគ្រោះ សាក្សីនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌទាំងមូល ។

មេធាវី និងបុគ្គលិកគ្រប់គ្រងករណីផ្សេងទៀតរបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលគាំទ្រជនរងគ្រោះ សាក្សីដែលជាកុមារដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងករណីនៃការជួញដូរមនុស្សនៅភ្នំពេញ ឬសៀមរាបគួរទាក់ទងការិយាល័យព្រះរាជអាជ្ញាសម្រាប់ការគាំទ្របែបនេះ ។

ការយល់ដឹងអំពី
កុមារ និង ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត

ចងចាំថា : កុមារដែលត្រូវបាន
គាំទ្រកាន់តែប្រសើរ និងកុមារដែល
ត្រៀមខ្លួនបានល្អគឺជាសាក្សីកាន់តែល្អ

តើអ្វីធ្វើឱ្យសាក្សីជាកុមារមានលក្ខណៈខុសពីសាក្សីជាមនុស្សពេញវ័យ?

អ្នកវិជ្ជាជីវៈណាម្នាក់ដែលកំពុងគាំទ្រសាក្សីជាកុមារឆ្លងកាត់ដំណើរការយុត្តិធម៌ ចាំបាច់ត្រូវតែយល់ដឹងអំពីអត្តចរិតពិសេសខុសៗគ្នារបស់កុមារដែលធ្វើឱ្យពួកគេមានលក្ខណៈខុសគ្នាជាងខ្លាំងពីសាក្សីជាមនុស្សពេញវ័យ ។

វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវយល់ដឹងអំពីភាពខុសគ្នាទាំងនេះ ពីព្រោះភាពខុសគ្នាទាំងនេះនឹងមានឥទ្ធិពលដោយផ្ទាល់លើអ្វីដែលអ្នកអាចរំពឹងបានពីកុមារនិងរបៀបដែលអ្នកត្រៀមកុមារសម្រាប់ដំណើរការយុត្តិធម៌ ។

ចងចាំថា: កុមារដែលត្រូវបានគាំទ្រកាន់តែប្រសើរ និងកុមារដែលត្រៀមខ្លួនបានល្អ គឺជាសាក្សីកាន់តែល្អ

• ជាញឹកញាប់កុមារមានការពិបាកពីបញ្ហាផ្លូវចិត្តជាមួយអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះពួកគេ

កុមារដែលបានទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារបទល្មើស-ជាពិសេសអំពើហិង្សា ឬបទល្មើសផ្លូវភេទ-ជាធម្មតា ជួបប្រទះការប៉ះទង្គិចផ្លូវអារម្មណ៍ដែលធ្វើឱ្យពួកគេមានការលំបាកជាពិសេសក្នុងបញ្ហាផ្លូវចិត្ត ។

នេះមានន័យថាជាធម្មតាវាជាការចាំបាច់ដែលត្រូវចំណាយពេលកាន់តែច្រើនជាមួយពួកគេនិងចូលរួមនៅក្នុងការធ្វើអ្វីដែលខ្លាចកាន់តែច្រើន មុនពេលពួកគេត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ ។

• កុមារនៅតែកំពុងអភិវឌ្ឍន៍សមត្ថភាពរបស់ខ្លួនដើម្បីយល់ដឹងអំពីការណែនាំមួយចំនួន

ប្រសិនបើគ្មានវាក្យសព្ទដែលត្រូវបានបង្កើតពេញលេញសម្រាប់ពួកគេនោះទេ កុមារគឺជាអ្នករៀនតាមបែបមើលឃើញ និងតាមបទពិសោធន៍ និងដោយហេតុនេះបានទាញយកអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងខ្លាំងពីការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ជំនួយដើម្បីស្វែងយល់អ្វីៗនៅជុំវិញពួកគេ ។

នេះមានន័យថា វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវប្រើប្រាស់វិធីដែលមានភាពច្នៃប្រឌិតដើម្បីពន្យល់អំពីគោលគំនិតនានា-ដូចជា ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ-ដល់ពួកគេ ។ អ្នកអាចពិចារណាប្រើប្រាស់តំនូរជីវចលអំពីតុលាការដែលត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងកញ្ចប់ឯកសារនេះ ។

• កុមារអាចមានការពិបាកក្នុងការប្រាប់ពីគំនិត និងការចងចាំរបស់ពួកគេ

កុមារអាចមិនទាន់អភិវឌ្ឍន៍ជំនាញក្នុងការប្រាប់ពីគំនិត អារម្មណ៍និងការចងចាំរបស់ពួកគេនៅឡើយ ។ ពួកគេអាចមានវាក្យសព្ទមិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការសម្តែងចេញនូវអ្វីដែលពួកគេចង់និយាយនិងមានការពិបាកក្នុងការពន្យល់ ព្រឹត្តិការណ៍នានាតាមរបៀបសាមញ្ញដែលមានតាមលំដាប់លំដោយ និងទាក់ទងគ្នា ។

ជាធម្មតាមានន័យថា អ្នកគាំទ្រ និងមេធាវីចាំបាច់ត្រូវតែប្រើបច្ចេកទេសទំនាក់ទំនង និងសួរសំណួរតាមបែប កុមារមេត្រី ដើម្បីជួយកុមារឱ្យយល់ដោយខ្លួនឯង ។

● កុមារប្រហែលជាមិនអាចសម្របខ្លួនបានល្អដូចមនុស្សពេញវ័យទេ

ពីព្រោះតែពួកគេមានការគ្រប់គ្រងលើខ្លួនឯងតិចតួចលើស្ថានភាព កុមារមានសមត្ថភាពទាបជាងមនុស្សពេញវ័យក្នុងការដោះស្រាយ និងសម្របខ្លួនតាមហេតុការណ៍ជីវិតដែលបង្កអន្តរាយដល់ពួកគេ ។

នេះអាចមានន័យថាពួកគេមិនឆ្លើយតបទៅនឹងដំណាក់កាលលំបាកៗនៃដំណើរការយុត្តិធម៌តាមរបៀបមួយដូចមនុស្សពេញវ័យទេ-ឧទាហរណ៍ ពួកគេអាចមានការពិបាកកាន់តែខ្លាំងក្នុងការឆ្លើយសំណួរនៅក្នុងការស៊ើបអង្កេត ឬផ្តល់ភស្តុតាងនៅក្នុងតុលាការ ។

● ជាញឹកញាប់កុមារមានការជួបប្រទះក្នុងការដោះស្រាយផ្នែកការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តខុសៗគ្នា

ហេតុការណ៍នានា ដូចជា បទហិង្សា និងបទល្មើសផ្លូវភេទជាធម្មតាបង្កើតនូវការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរចំពោះជនរងគ្រោះ និងសាក្សី ។ ឥទ្ធិពលនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនេះមានរយៈពេលយូរ និងអាចរារាំងសមត្ថភាពរបស់មនុស្សនោះមិនឱ្យចូលរួមជាមួយអ្នកដទៃ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ។

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តជាញឹកញាប់ស្តែងចេញចំពោះកុមារខុសៗគ្នាពីព្រោះខួរក្បាលរបស់ពួកគេមិនទាន់អភិវឌ្ឍពេញលេញនៅឡើយ ដើម្បីជួយពួកគេក្នុងការដោះស្រាយនូវការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តបែបនោះ ។ ដូច្នេះវិធីសាស្ត្រមួយដែលមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់អំពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដើម្បីគាំទ្រគឺមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់-បញ្ហានេះត្រូវបានពិភាក្សាលម្អិតបន្ថែមខាងក្រោម ។

● កុមារមានភាពងាយរងគ្រោះច្រើន ពីព្រោះពួកគេមានលទ្ធភាពតិចដើម្បី

ការពារខ្លួនពួកគេ

បទហិង្សា និងបទល្មើសផ្លូវភេទ ជាធម្មតាត្រូវបានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងការមាក់ងាយពិរុទ្ធភាព និងក្តីអាម៉ាស់ដែលជាញឹកញាប់រារាំងកុមារមិនឱ្យនិយាយចេញមក ។ បញ្ហានេះកាន់តែមានភាពធ្ងន់ធ្ងរសម្រាប់កុមារដែលអាចមានអារម្មណ៍កាន់តែងាយរងគ្រោះពីព្រោះពួកគេមិនមានលទ្ធភាពដូចមនុស្សពេញវ័យដើម្បីការពារខ្លួននោះទេ ។ កុមារពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើមនុស្សពេញវ័យ និងសហគមន៍ដែលអ្នកទាំងអស់នោះក្នុងករណីមួយចំនួនបានក្បត់ទំនុកចិត្តលើកុមាររួចទៅហើយ ។ ជាញឹកញាប់ពួកគេមិនអាចនិយាយចេញមកសម្រាប់ខ្លួនឯងឡើយ ឬពួកគេមិនត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីនិយាយចេញមកទេ ។ ពួកគេប្រហែលជាខកខានក្នុងការបញ្ចេញអង្គហេតុសំខាន់ៗ ពីព្រោះតែកំហុស ឬដោយសារតែពួកគេចង់ការពារក្រុមគ្រួសារ ឬ សូម្បីតែជនល្មើស ។

ដោយចង់ចាំប្រការនេះក្នុងចិត្ត ការកំណត់ពេលវេលានិងជំហានៗឱ្យបានល្អគឺជាការចាំបាច់ដើម្បីជៀសវាងការបង្ខំកុមារឱ្យធ្វើការលាតត្រដាងមុនពេលពួកគេត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ ។

ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌តាមរយៈក្រសែភ្នែកកុមារ

ដំណើរការយុត្តិធម៌អាចមានលក្ខណៈធំធេងមិនគួរឱ្យជឿ ។ កុមារនឹងបារម្ភអំពី៖

ខ្ញុំនឹងត្រូវនិយាយអំពីរឿងរ៉ាវដ៏អាម៉ាស់ ឈឺចាប់ និងផ្ទាល់ខ្លួនដល់មនុស្សពេញវ័យដែលខ្ញុំមិនស្គាល់ ឬទុកចិត្ត ។

ខ្ញុំឬគ្រួសាររបស់ខ្ញុំអាចមិនមានសុវត្ថិភាព ឬ “ធ្លាក់ក្នុងបញ្ហា” ពីព្រោះខ្ញុំបានរាយការណ៍អំពីអំពើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ។

ខ្ញុំប្រហែលជាត្រូវបានបែកពីឪពុកម្តាយឬអាណាព្យាបាលរបស់ខ្ញុំ និងត្រូវបានមាក់ងាយពីសំណាក់សហគមន៍របស់ខ្ញុំ ។

ខ្ញុំនឹងត្រូវជួបជនជាប់ចោទនៅក្នុងតុលាការ - តើខ្ញុំមានសុវត្ថិភាព ឬទេ?

ខ្ញុំនឹងនៅក្នុងបន្ទប់តុលាការដែលពេញទៅដោយមនុស្សប្លែកមុខនិងអាជ្ញាធរដែលបំភិតបំភ័យនិងគំរាមកំហែង ។

ខ្ញុំនឹងត្រូវឆ្លើយសំណួរពីមេធាវីជនជាប់ចោទដ៏កម្រោលដែលព្យាយាមផ្លាស់ប្តូរ ឬធ្វើឱ្យខ្ញុំភាន់ច្រឡំ ។

បរិយាកាសបំភិតបំភ័យ និងលំបាកបែបនេះបង្កើតនូវភាពតានតឹងយ៉ាងធំធេងចំពោះកុមារ ។ ភាពតានតឹងនេះអាចបង្កើតហានិភ័យក្នុងការផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងតុលាការ និងបង្កើតនូវការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរយៈពេលយូរឬធ្វើឱ្យមានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តជាថ្មីម្តងទៀតចំពោះកុមារ ។

ហេតុអ្វី បានជាយើងចាំបាច់ ត្រូវតែយល់ដឹងអំពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ដើម្បីគាំទ្រសាក្សីជាកុមារ?

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ផ្លាស់ប្តូរខួរក្បាល និងរាងកាយរបស់កុមារ ហេតុដូច្នេះហើយ កុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តអាចប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយាខុសគ្នាខ្លាំងពីរបៀបនៃការប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយារបស់កុមារ “ធម្មតា” ។

នៅក្នុងការគាំទ្រកុមារឆ្លងកាត់ដំណើរការច្បាប់ អ្នកចាំបាច់ត្រូវតែយល់ដឹងថាការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តមានឥទ្ធិពលលើរបៀបដែលកុមារ ៖

- មានទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សដែលនៅជុំវិញពួកគេ (រួមមានមេធាវី មន្ត្រីនគរបាល និងមន្ត្រីតុលាការ) ។
- គិតនិងដំណើរការព័ត៌មានអំពីអ្វីដែលនឹងកើតឡើងចំពោះពួកគេនិងដំណើរការតុលាការ ។
- អាចយល់អំពីសំណួរដែលត្រូវបានដាក់ឱ្យពួកគេនៅក្នុងតុលាការ ។
- ដោះស្រាយភាពតានតឹងនៅពេលស្ថិតនៅក្នុងតុលាការ ។

តើការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តគឺជាអ្វី?

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តកើតមានឡើងនៅពេលមនុស្សម្នាក់ប្រឈមនឹងហេតុការណ៍ណាមួយដែលគំរាមកំហែង ឬគួរឱ្យភ័យខ្លាចខ្លាំង ដែលរាងកាយរបស់គាត់ ឬនាងឆ្លើយតបជាមួយនឹងឥទ្ធិពលដែលរយៈពេលយូរ-រាងកាយមានប្រតិកម្មផ្លូវកាយនិងស្មារតីផ្នែកប្រព័ន្ធប្រសាទមានការប្រែប្រួល ។

ដូច្នេះ ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត គឺជាសំណល់ផ្លូវអារម្មណ៍ ផ្លូវចិត្ត និងផ្នែកសរីរសាស្ត្រដែលបន្ទុកពីភាពតានតឹងដ៏ខ្ពស់ដែលនៅជាមួយបទពិសោធន៍នៃការគំរាមកំហែង ។

កុមារងាយទទួលរងគ្រោះដោយការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តជាងមនុស្សពេញវ័យពីព្រោះខួរក្បាល និងរាងកាយរបស់ពួកគេមិនទាន់អភិវឌ្ឍពេញលេញនៅឡើយ ។ ពួកគេមិនមានសមត្ថភាពផ្លូវចិត្ត ឬផ្លូវកាយដើម្បីដោះស្រាយនឹងអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះពួកគេ ឬដើម្បីការពារខ្លួនឡើយ ។

របៀបដែលការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តប៉ះពាល់ដល់អាកប្បកិរិយារបស់កុមារ

វាជាការសំខាន់ដែលអ្នកត្រូវយល់ដឹងថាការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ប៉ះពាល់ដល់កុមារទាំងផ្នែកផ្លូវចិត្ត ផ្លូវកាយ និងផ្នែកសរីរសាស្ត្រ ។

នេះមានន័យថា ប្រសិនបើអ្នកកំពុងជួយអតិថិជនជាកុមារដែលទំនងជា“ ប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយាមិនសមរម្យ” ឬ “មិនសហការ” ជាមួយនឹងដំណើរការតុលាការ នោះអ្នកមិនត្រូវដោះស្រាយតាមបែបធម្មតាដូចកុមារដទៃទៀតដែលមានអាកប្បកិរិយាមិនសមរម្យនោះឡើយ ។

ការប្រែប្រួលចំពោះខួរក្បាល និងរាងកាយរបស់កុមារដែលបណ្តាលមកពីការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត នឹងប៉ះពាល់ដល់របៀប ដែលកុមារប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយា ។

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តប៉ះពាល់ដល់ខួរក្បាល

យោងតាមការសិក្សាជាច្រើន ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធប្រសាទ និងខួរក្បាល ។

ផ្នែកជាច្រើននៃខួរក្បាលដែលកំពុងអភិវឌ្ឍន៍របស់កុមារ ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរផ្នែកសរីរសាស្ត្រដោយសារការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ។ ជាលទ្ធផល មុខងារផ្សេងៗនៃខួរក្បាលបានទទួលរងផលប៉ះពាល់ ៖

- សមត្ថភាពរបស់កុមារក្នុងការគិត ឆ្លើយតប គ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ និងសម្តែងចេញនូវអារម្មណ៍សុទ្ធតែទទួលរងផលប៉ះពាល់ ។
- កុមារអាចទទួលរងនូវការលូតលាស់យឺតយ៉ាវដែលមានន័យថាខួរក្បាលមានសមត្ថភាពកាន់តែតិចតួចក្នុងការអនុញ្ញាតឱ្យកុមារយល់អំពីរឿងរ៉ាវថ្មីៗឬអភិវឌ្ឍជំនាញថ្មីៗ ។
- កុមារដែលទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តអាចរស់នៅក្នុងសភាពភ្ញាក់ផ្អើលនិងប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ច ដែលមានន័យថា កុមារដែលទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ងាយនឹងមានប្រតិកម្មទៅនឹងបញ្ហាបន្តិចបន្តួច ។
- ប្រព័ន្ធចងចាំរបស់កុមារស្ថិតនៅក្រោមភាពតានតឹងដែលមានន័យថា កុមារអាចមានការលំបាកយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការរំលឹកហេតុការណ៍ និងរក្សាទុកព័ត៌មានថ្មីៗ ។ ខួរក្បាលរបស់កុមារអាច “រាំងខ្ទប់” ក្នុងការចងចាំមួយចំនួនដែលមានភាពឈឺចាប់ហួសហេតុពិបាកក្នុងការរំលឹកឡើងវិញ (ដូចជា ការរំលោភសេពសន្ថវៈ ឬការវាយប្រហារជាដើម) ។

ដូច្នេះនៅក្នុងការត្រៀមខ្លួនកុមារសម្រាប់តុលាការ ឬការនាំផ្លូវកុមារឆ្លងកាត់ដំណើរការយុត្តិធម៌ កុមារដែលទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនឹងទាមទារនូវការយកចិត្តទុកដាក់ និងការយល់ចិត្តបន្ថែមកាន់តែច្រើន ។

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តប៉ះពាល់ដល់អាកប្បកិរិយា និងអារម្មណ៍

ការចងចាំនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត គឺជាការទទួលរងនូវផ្នែករាងកាយ ព្រមទាំងផ្នែកអារម្មណ៍និងផ្លូវចិត្ត ។ នៅពេលកុមាររំលឹកហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត គាត់ឬនាងអាចមានប្រតិកម្មផ្នែករាងកាយ តាមរបៀបដូចគ្នា នៅពេលដែលការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តកំពុងកើតឡើង ។

កុមារដែលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តអាចមានអាកប្បកិរិយាតាមរបៀបដូចខាងក្រោម¹ ៖

- ការចងចាំរឿងរ៉ាវឈឺចាប់-កុមារអាចមានការចងចាំនូវហេតុការណ៍ដែលកើតឡើងនៅពេលវេលាដែលមិនរំពឹងទុក ។
- ការជំរុញឱ្យកើតឡើង-សូម្បីតែនៅពេលដែលកុមារកំពុងស្ថិតនៅក្នុងបរិយាកាសមានសុវត្ថិភាពក៏ដោយ អ្វីមួយអាចរំលឹកកុមារអំពីហេតុការណ៍ដើមដែលគំរាមកំហែងកាលពីមុន ហើយកុមារអាចទទួលរងប្រតិកម្មផ្នែករាងកាយនិងផ្លូវចិត្តដូចគ្នា ដែលពួកគេបានឆ្លងកាត់ក្នុងអំឡុងពេលនៃហេតុការណ៍គំរាមកំហែងដំបូង ។
- “ការកាត់ផ្តាច់ទំនាក់ទំនង”-រាងកាយរបស់កុមារ ការពារកុមារ តាមរយៈការកាត់ចិត្តពីអ្វីដែលជួបប្រទះ ដែលមានភាពធំធេងពេកក្នុងការដោះស្រាយ ។

¹Crenshaw,D “គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់មេធាវី និងចៅក្រមក្នុងការទទួលស្គាល់និងឆ្លើយតបទៅនឹងប្រតិកម្មនៃភាពតានតឹងដោយសារការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរបស់សាក្សីជនរងគ្រោះជាកុមារ នៅពេលផ្តល់សក្ខីកម្ម” អាចរកបាននៅ www.childtherapytechniques.com

កុមារដែលរាងកាយរបស់ខ្លួនកំពុងប្រើប្រាស់យន្តការ “កាត់ផ្តាច់ទំនាក់ទំនង” អាចបង្ហាញនូវសញ្ញាមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- ការដកដង្ហើមញាប់ ឬការដកដក់ក្នុងការដកដង្ហើម
- ហាក់ដូចជាវង្សា ឬធ្វើចលនារឹងទទឹង
- ភ្នែកសំឡឹងចុះឡើងពីម្ខាងទៅម្ខាង
- សំឡេងក្នុង និងមិនឆ្លើយតបទៅនឹងទំនាក់ទំនងអ្វីឡើយ
- ឈប់និយាយ ឬហាក់ដូចជានិយាយមិនច្បាស់ ឬមិនឆ្លើយតប ។

● អារម្មណ៍មានសុវត្ថិភាពត្រូវបានបង្កើនឡើង-ដោយបានប៉ះពាល់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ឬគំរាមកំហែងរ៉ាំរ៉ៃ កុមារអាចសូម្បីតែ គិតថា បរិយាកាសដែលមានសុវត្ថិភាពគឺជាការគំរាមកំហែងផងដែរ ។

● ការពិបាកគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍-ខួរក្បាលរបស់កុមារនៅតែ “មានភាពប្រុងប្រយ័ត្ន” ក្នុងការដោះស្រាយចំពោះការគំរាមកំហែង ហើយពួកគេអាចមានអារម្មណ៍ចុះចាប់យ៉ាងងាយ និងខ្វះជំនាញក្នុងការម្យ៉ាបអារម្មណ៍ខ្លួនឯងផងដែរ ។

● កង្វះទំនុកចិត្ត-បទពិសោធន៍របស់កុមារបានបង្រៀនគាត់ឬនាងមិនឱ្យទុកចិត្ត បុគ្គលទាំងឡាយនៅជុំវិញពួកគេ-ប្រហែលជាសូម្បីតែបុគ្គលទាំងឡាយដែលជិតជិត បំផុតចំពោះពួកគេដូចជាសមាជិកគ្រួសាររបស់ពួកគេ បានក្បត់ទំនុកចិត្តរបស់ពួកគេ ។

● ការដំណើរការនៃព័ត៌មាន-ដោយសារការយឺតយ៉ាវនៃការវិវត្តមុខងារខួរក្បាលជាក់លាក់មួយចំនួន និងផលប៉ះពាល់នៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដែលទាក់ទងខួរក្បាល កុមារអាចមានការលំបាកក្នុងការដំណើរការនៃព័ត៌មានថ្មីៗ ។

● បញ្ហាក្នុងការសម្លេងចេញនូវអារម្មណ៍ផ្ទាល់ខ្លួន-កុមារអាចមានការលំបាក ក្នុងការពន្យល់ជាពាក្យសម្តីអំពីអ្វីដែលពួកគេមានអារម្មណ៍ ឬប្រាប់អ្នកអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគេ ។

វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវយល់ថា អ្វីដែលមើលទៅហាក់ដូចជាកុមារ “មានអាកប្បកិរិយាមិនសមរម្យ” តាមពិតគឺជាកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ។ ពួកគេចាំបាច់ត្រូវតែទទួលបាននូវការផ្តល់ប្រឹក្សានិងការគាំទ្រមិនមែនការស្តបន្ទោសនោះទេ ។

ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនៅក្នុងសាលាសវនាការ

នៅក្នុងសាលាសវនាការអ្នកអាចឃើញកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយាតាមរបៀបដែលមិនរំពឹងទុក ឬដែលធ្វើឱ្យពួកគេក្លាយជាសាក្សីដ៏ពិបាក ។

ឧទាហរណ៍៖

- ពួកគេមានយន្តការទប់ទល់តិចជាងអ្នកដទៃ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលគំរាមកំហែងដល់ពួកគេ ឬដែលមិនសូវស្គាល់ (ដូចជា សាលាសវនាការ) ដូច្នេះពួកគេអាចធ្វើសកម្មភាពយ៉ាងកម្រោល រំជួលចិត្ត កាត់ផ្តាច់ទំនាក់ទំនង ឬមិននិយាយ ។
- នៅពេលពួកគេត្រូវបានសួរនូវសំណួរ(ដូចជាសំណួរដែលសួរដោយចោទប្រកបដោយការពារជនជាប់ចោទ) ពួកគេប្រហែលជាមិនអាចយល់អំពីសំណួរ ពន្យល់ ឬឆ្លើយឱ្យបានច្បាស់លាស់ ឬចងចាំរឿងរ៉ាវបានប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ ។
- ខួរកាលរបស់ពួកគេអាច “រាំងខ្ទប់” ការចងចាំជាក់លាក់មួយចំនួនដែលឈឺចាប់ខ្លាំងពេក ដើម្បីការពារខ្លួនឯង ។ នេះអាចមានន័យថាកុមារមិនអាចរំលឹកភស្តុតាងរបស់ខ្លួនដែលគួរឱ្យទុកចិត្តបាននោះទេ ។
- ស្ថានភាពតានតឹងខ្លាំងអាចជំរុញឱ្យកុមារចងចាំអំពីហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តហើយកុមារនឹងប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយាប្រៀបដូចជារឿងរ៉ាវនោះកំពុងកើតឡើងវិញ ។ នៅពេលកុមារចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌ គាត់ឬនាងនឹងត្រូវប្រឈមនឹងហេតុការណ៍ជាច្រើនដែលអាចជំរុញឱ្យមានការចងចាំនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត៖ ការឃើញមន្ត្រីឆតបាល និងព្រះរាជអាជ្ញា ការតម្រូវឱ្យចងចាំនិងនិយាយអំពីហេតុការណ៍ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ការឃើញចុងចោទ ។

គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការដោះស្រាយជាមួយកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត

ប្រការដែលគួរធ្វើ

- ណែនាំខ្លួនអ្នក និងតួនាទីរបស់អ្នក ។
- ស្លៀកពាក់ឱ្យបានសមស្រប ដើម្បីធ្វើឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍មានសុវត្ថិភាព និងផាសុខភាព ។
- ប្រសិនបើអាច រៀបចំជំនួបនៅកន្លែងដែលធ្វើឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍មានផាសុខភាព ស្ងប់ស្ងាត់ និងមានសុវត្ថិភាព-ឧទាហរណ៍ កន្លែងដែលមានគ្រឿងសង្ហារឹមទន់ល្ហើយ ប្រដាប់ប្រដាភ្លេងលេង ។
- មានភាពអត់ធ្មត់ ។ ចំណាយពេលកសាងទំនាក់ទំនងជាមួយកុមារ ។
- និយាយអំពីប្រធានបទដែលមានសុវត្ថិភាព អព្យាក្រឹតឬសប្បាយៗមុនពេលអ្នកដោះស្រាយបញ្ហាប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត ។ ឧទាហរណ៍ : និយាយអំពីសកម្មភាពនៅសាលារៀនកាលពីពេលថ្មីៗ ។

- ផ្តល់ដល់កុមារនូវការយកចិត្តទុកដាក់ពេញលេញ
- បិទទូរសព្ទចល័តរបស់អ្នក
- ជួបនៅក្នុងបន្ទប់មួយដែលមិនមានការធ្វើឱ្យបែកអារម្មណ៍ផ្សេងទៀត
- យល់ដឹងអំពីទំនាក់ទំនងដែលមិនមែនជាពាក្យសម្តីរបស់អ្នកជាមួយកុមារ
- ប្រើប្រាស់សំឡេងរូសរាយស្រទន់
- អង្គុយនៅកម្រិតស្មើនឹងកុមារ ប៉ុន្តែមិននៅជិតពេកទេ
- ទំនាក់ទំនងដោយក្រសែភ្នែក ប៉ុន្តែមិនត្រូវសំឡេងទេ
- បង្កើតភាពស្បើមស្បាត ដើម្បីឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍ហាក់ដូចជាពួកគេអាចបន្ត

និយាយឱ្យបានច្រើនតាមដែលពួកគេត្រូវការ

- បង្ហាញការអាណិតអាសូរនៅក្នុងសកម្មភាពរបស់អ្នក ប៉ុន្តែមិនត្រូវឱបឬប៉ះពាល់កុមារទេ លុះត្រាតែគាត់ ឬនាងចាប់ផ្តើមមុន។

- ដោះស្រាយអាកប្បកិរិយារបស់កុមារដែលជាអាការៈនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត
- កុំស្តីបន្ទោសកុមារចំពោះ “សកម្មភាពដែលពួកគេសម្តែងចេញមិនសមរម្យ”

ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ ត្រូវពិភាក្សាជាមួយពួកគេថា តើអ្វីកំពុងធ្វើឱ្យពួកគេខឹង/ក្រៀមក្រំ/អន្ទះអន្ទែង។

- ចូលរួមនៅក្នុង “ការស្តាប់យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់”
- ឱ្យកុមារដឹងថាអ្នកកំពុងស្តាប់អ្វីដែលពួកគេកំពុងប្រាប់អ្នកដោយងក់ក្បាល

និយាយអ្វីមួយដូចជា៖

- ខ្ញុំយល់។
- ខ្ញុំរីករាយដែលអ្នកបានប្រាប់ខ្ញុំ។
- វាមិនមែនជាកំហុសរបស់អ្នកទេ។
- ខ្ញុំនឹងជួយអ្នក។
- អរគុណអ្នកដែលបានប្រាប់ខ្ញុំ។
- ធ្វើការសម្រាកឱ្យបានញឹកញាប់ ដើម្បីកុំឱ្យកុមារធុញថប់។
- មានភាពស្មោះត្រង់-ប្រាប់កុមារអំពីហានិភ័យ និងបញ្ហាប្រឈមដែលអាចកើតឡើង។

- ប្រាប់ពួកគេឱ្យដឹងថា អ្នកនៅទីនោះដើម្បីស្តាប់ និងជួយពួកគេ។

● ផ្តល់ឱ្យកុមារនូវជម្រើសជាច្រើនតាមដែលអ្នកអាច ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យកុមារមានអារម្មណ៍អាចគ្រប់គ្រង លើជីវិតរបស់ពួកគេបានខ្លះៗ។

- ឧទាហរណ៍៖ តើទឹកផ្លែឈើប្រភេទណាដែលពួកគេចង់ញ៉ាំ? តើពួកគេចង់កាន់ប្រដាប់ប្រដាភ្លេងលេង ខណៈពេលពួកគេនិយាយជាមួយអ្នកឬទេ? តើមួយណា?

- អរគុណកុមារដែលបានចែករំលែកជាមួយអ្នកនៅពេលបញ្ចប់ជំនួបនីមួយៗ។

ប្រការដែលមិនគួរធ្វើ

- កុំធ្វើការសន្យានូវអ្វីដែលអ្នកមិនអាចរក្សាទុកបាន ។
    - ឧទាហរណ៍៖ កុំសន្យាថា ជនជាប់ចោទនឹងជាប់ពន្ធនាគារ និងកុំសន្យាថាអ្នកនឹងមិនប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ផ្សេងទៀតអំពីអ្វីដែលពួកគេប្រាប់អ្នកឡើយ ។
  - កុំបង្ខំកុមារឱ្យនិយាយ ប្រសិនបើពួកគេមិនចង់ ។
    - ប្រសិនបើកុមារមិនមានអារម្មណ៍រួចរាល់ក្នុងការនិយាយចេញនូវបញ្ហាមួយចំនួន ចូរនិយាយអំពីអ្វីផ្សេងទៀត និងគ្រោងជំនួបមួយផ្សេងទៀតសម្រាប់ថ្ងៃមួយទៀត ។
    - ចាប់ផ្តើមជាមួយសំណួរងាយៗ និងបន្តទៅសំណួរកាន់តែពិបាកក្នុងពេលដែលកុមារត្រៀមខ្លួនរួចរាល់ប៉ុណ្ណោះ ។
  - កុំកាត់ផ្តាច់ការសន្ទនារបស់កុមារ ប្រសិនបើពួកគេចង់ប្រាប់អ្នកនូវអ្វីមួយ ។
  - កុំនិយាយអ្វីដែលបង្កើនថា កុមារមានកំហុសថា អ្នកមិនជឿកុមារឬថា អ្នកកំពុងវិនិច្ឆ័យកុមារដូចជា៖
    - ហេតុអ្វីបានជាអ្នកមិនប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ពីមុនមក?
    - ខ្ញុំមិនអាចជឿរឿងនេះបានទេ !
    - តើអ្នកប្រាកដថា នេះជាការណាពិតឬ?
    - តើអ្នកបានធ្វើអ្វីដល់ពួកគេមុន?
  - កុំប្រើអារម្មណ៍-បង្ហាញនូវសណ្តានចិត្តក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងអ្វីដែលកុមារប្រាប់អ្នក ប៉ុន្តែស្តាប់អារម្មណ៍ និងគ្រប់គ្រងអារម្មណ៍ ។
- កុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដែលមិនទទួលបានការគាំទ្រត្រឹមត្រូវ ទំនងជាមិនអាចធ្វើជាសាក្សីដ៏ល្អបានទេ ។ ដូច្នេះហើយបានជាយុទ្ធសាស្ត្រដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងយ៉ាងល្អមួយដើម្បីគាំទ្រសាក្សីជាកុមារដែលមានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំង ។ អានបន្តដើម្បីយល់ដឹងអំពីរបៀបដែលអ្នកអាចជួយកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តក្នុងការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ ។

ការប្រមូលភស្តុតាង
ពីកុមារដែលទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត

ការប្រមូលភស្តុតាងពីកុមារដែលទទួលរង ការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត

ដោយសារកុមារយល់ និងការប្រាស្រ័យទាក់ទងព្រឹត្តិការណ៍នានាដែលបានកើតឡើងចំពោះ ពួកគេតាមរបៀបផ្សេងពីមនុស្សពេញវ័យ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសនៅក្នុងរបៀបដែលអ្នកសម្ភាសន៍កុមារដើម្បីប្រមូលភស្តុតាងដែលជាសក្ខីកម្ម ។

ចូរចងចាំថាកុមារមានលក្ខណៈខុសពីមនុស្សពេញវ័យហើយពួកគេត្រូវការរបៀបផ្សេងនៃការសួរ ដើម្បីឱ្យអ្នកអាចប្រមូលភស្តុតាងត្រឹមត្រូវ និងពេញលេញបំផុត ។

ចាប់ផ្តើម “មុនពេលធ្វើការសម្ភាសន៍” ។ វាជាការសន្ទនាមួយដែលមិនគំរាមកំហែង មុនពេលការសម្ភាសន៍ចាប់ផ្តើម ។ វាត្រូវការពេលវេលាតែពីរបីនាទីប៉ុណ្ណោះ ។

ជំហាននានាសម្រាប់ការសម្ភាសន៍

1. ជ្រើសរើសប្រធានបទវិជ្ជមាន-ឧទាហរណ៍ មុខវិជ្ជាដែលកុមារចូលចិត្តបំផុតនៅសាលារៀន ។

ឧទាហរណ៍៖ “ប្រាប់ខ្ញុំអំពីអ្វីដែលអ្នកចូលចិត្តធ្វើនៅសាលារៀន ”

2. បន្តដោយសំណួរ “ប្រាប់ខ្ញុំបន្ថែមទៀត ” បន្ថែមទៀត ។

ឧទាហរណ៍៖ “ប្រាប់ខ្ញុំបន្ថែមទៀតអំពីមូលហេតុដែលអ្នកចូលចិត្តគូររូប ”

3. បន្ទាប់មកជ្រើសរើសព្រឹត្តិការណ៍ធម្មតាមួយ-ឧទាហរណ៍សកម្មភាពកាលពីពេលថ្មីៗនៅសាលារៀន ។

ឧទាហរណ៍៖ “ខ្ញុំដឹងថា អ្នកលេងបាល់ទាត់នៅសាលារៀនរៀងរាល់ថ្ងៃពុធ ” ។

4. សាកល្បងសំណួរលម្អិត រួមទាំងសំណួរតាមលំដាប់ដោយ ។

ឧទាហរណ៍៖

“ តើអ្វីកើតឡើងបន្ទាប់? ”

“តើអ្នកលេងអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន? ”

ប្រការដែលត្រូវធ្វើ មុនអ្នកចាប់ផ្តើមសួរសំណួរ

1. ពន្យល់វិធានជាមូលដ្ឋាន

- ពន្យល់កុមារថា នៅពេលពួកគេកំពុងឆ្លើយសំណួរ៖

i. ប្រការសំខាន់បំផុតគឺប្រាប់ការពិត ។

ii. វាមិនអីទេដែលនិយាយថា “ខ្ញុំមិនដឹង” ។ អ្នកមិនគួរឆ្លើយនូវចម្លើយស្មានៗ ចំពោះសំណួរណាមួយឡើយ ។

iii. វាមិនអីទេដែលនិយាយថា “ខ្ញុំមិនយល់ ” ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់សំណួរ ណាមួយ ។

iv. ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់ស្របនឹងអ្វីមួយដែលខ្ញុំនិយាយ អ្នកគួរនិយាយដូច្នោះ ។

v. សូមឱ្យខ្ញុំដឹងថាពេលណាដែលអ្នកអស់កម្លាំង ហើយអ្នកត្រូវការសម្រាកមួយ សន្ទុះ ។

2. និយាយយឺតៗ និងផ្តល់ឱ្យកុមារនូវឱកាសក្នុងការឆ្លើយ

- កុំនិយាយកាត់ចម្លើយរបស់កុមារ ។

• ផ្អាកក្នុងការសួរសំណួរនិងចម្លើយដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យកុមារនិយាយពីដំណើរការ នៃការផ្តល់ព័ត៌មាន ។

3. ពន្យល់មូលហេតុដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវសួរពួកគេនូវសំណួរនានា ជាពិសេស អំពីប្រធានបទដែលពួកគេអាចមានអារម្មណ៍មិនសូវស្រួលក្នុងការនិយាយ ។

ឧទាហរណ៍៖

“ខ្ញុំចាំបាច់ត្រូវសួរអ្នកនូវសំណួរមួយចំនួនអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅថ្ងៃ នោះ ។ ខ្ញុំកំពុងព្យាយាមស្វែងយល់អ្វីៗទាំងអស់ដែលបានកើតឡើងដើម្បីឱ្យខ្ញុំអាចជួយ អ្នកប្រាប់រឿងរ៉ាវនៅក្នុងតុលាការ ។ រឿងរ៉ាវខ្លះដែលខ្ញុំចាំបាច់ត្រូវសួរអ្នកអាចធ្វើឱ្យ អ្នកមានអារម្មណ៍មិនសប្បាយចិត្ត ។ ចូរពន្យល់តាមសម្រួលនូវរឿងរ៉ាវទាំងនេះចំពោះ ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំនៅទីនេះដើម្បីជួយអ្នក ។ ”

ប្រភេទនៃសំណួរដែលត្រូវសួរ

1. រៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធនៃការសម្ភាសន៍ និងដាក់សញ្ញាសម្គាល់លើប្រធានបទ
  - កុំលាយបញ្ចូលគ្នានូវប្រធានបទ ឬផ្លាស់ប្តូរទៅមករវាងប្រធានបទផ្សេងៗ
  - អនុញ្ញាតឱ្យកុមារដឹងថាពេលណាអ្នកនឹងផ្លាស់ប្តូរប្រធានបទ ។

ឧទាហរណ៍៖

“ពេលនេះ ខ្ញុំនឹងសួរអ្នកអំពី...”

2. ចាប់ផ្តើមជាមួយ សំណួរបើក ដែលលើកទឹកចិត្តកុមារឱ្យប្រាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេដោយមិនមានការនិយាយកាត់ ។

ឧទាហរណ៍៖

“ប្រាប់ខ្ញុំអំពី...”

“តើអ្វីបានកើតឡើងបន្ទាប់” ។ បន្ទាប់មកអ្នកអាចបន្តទៅសំណួរបិទដើម្បីទទួលបាននូវព័ត៌មានកាន់តែលម្អិត ។

ឧទាហរណ៍៖

“តើមានមនុស្សណាម្នាក់នៅក្បែរអ្នកឬទេ នៅពេលដែលរឿងនេះបានកើតឡើង?”

3. ប្រើប្រាស់ពាក្យសាមញ្ញ ទូទៅ និងឃ្លាខ្លីៗ ។

4. បញ្ជាក់ឈ្មោះ និងទីកន្លែងឡើងវិញជាញឹកញាប់

- “តើ XX បាននិយាយអ្វីខ្លះ?” មិនមែន “តើគាត់បាននិយាយអ្វីខ្លះ?” នោះទេ ។

- “តើមានមនុស្សច្រើននៅក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកឬទេ?” មិនមែន

“តើមានមនុស្សច្រើននៅទីនោះឬទេ?” នោះទេ ។

5. សួរគំនិតខ្លីមួយក្នុងមួយលើក

- សួរ: “តើអ្នកបាននិយាយទៅកាន់xx នៅថ្ងៃនោះឬទេ?” “តើអ្វីដែលអ្នកបាននិយាយទៅកាន់គាត់?”

- កុំសួរ: “តើអ្នកចាំថាបាននិយាយទៅកាន់ xx នៅថ្ងៃនោះឬទេ? ប្រសិនបើដូច្នេះ តើអ្នកបាននិយាយអ្វីខ្លះ?”

6. ពិនិត្យមើលការយល់ដឹងរបស់កុមារ

- កុំពឹងផ្អែកលើកុមារប្រាប់អ្នក ប្រសិនបើពួកគេមិនយល់ទេនោះ ។

- កុមារអាចយល់ខុសនូវពាក្យដូចជា “តែងតែ/ មិនដែល” “មុនពេល/ ក្រោយពេល” និង “ច្រើនជាង / តិចជាង” ។

- បំភ្លឺអត្ថន័យដោយសួរសំណួរបើក៖

ឧទាហរណ៍៖

“ប្រាប់ខ្ញុំបន្ថែមទៀតអំពីរឿង នោះ”

“តើអ្នកចង់មានន័យដូចម្តេច នៅពេលអ្នកនិយាយ?”

7. ពន្យល់មូលហេតុដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវបញ្ជាក់ពីអត្ថន័យឬសូរសំណួរឡើងវិញ។

● កុំគ្រាន់តែសួរសំណួរឡើងវិញ ប្រសិនបើអ្នកគិតថាកុមារមិនយល់។ ពន្យល់មូលហេតុដែលអ្នកត្រូវការព័ត៌មានបន្ថែម។

● ឧទាហរណ៍៖

សំណួរ៖ “តើអ្នកនៅតែម្នាក់ឯងជាមួយពូ / អ៊ុំប្រុសរបស់អ្នកនៅក្នុងផ្ទះរបស់អ្នកឬ?”

ចម្លើយ៖ “ទេ”។

សំណួរ៖ “ខ្ញុំចង់ពិនិត្យថាតើមានអ្នកណាម្នាក់ផ្សេងទៀតនៅជាមួយអ្នកនៅពេលពូ / អ៊ុំប្រុសរបស់អ្នក កំពុងវាយអ្នកឬទេ។ តើមានអ្នកណាម្នាក់ផ្សេងទៀតនៅទីនោះជាមួយអ្នក និងពូ / អ៊ុំប្រុសរបស់អ្នកដែរ ឬទេ នៅពេលគាត់វាយអ្នក?”

ចម្លើយ៖ “ទេ មិនមានអ្នកណាម្នាក់ឡើយ។ បងប្អូនប្រុសរបស់ខ្ញុំនៅឯវាលខាងក្រៅ។”

8. ប្រើវិធីជំនួយផ្សេងៗគ្នាដើម្បីជួយកុមារឱ្យប្រាប់រឿងរ៉ាវ ប្រសិនបើចាំបាច់។

● នៅពេលនិយាយអំពីឧប្បត្តិហេតុឬការប៉ះពាល់ផ្លូវភេទ កុំឱ្យកុមារចង្អុលទៅផ្នែកនានានៃរាងកាយផ្ទាល់របស់ពួកគេដើម្បីបង្ហាញអ្វីដែលបានកើតឡើងឱ្យសោះ។

● ពិចារណាប្រើប្រាស់ដ្យាក្រាម និងសំណួរបើកប៉ុណ្ណោះ។

ឧទាហរណ៍៖ “អ្នកបាននិយាយថាគាត់បានប៉ះពាល់អ្នក។ តើអ្នកអាចបង្ហាញខ្ញុំលើតំនូរនេះអំពីកន្លែងដែលគាត់បានប៉ះពាល់អ្នកឬទេ?”

ប្រភេទនៃសំណួរដែលត្រូវជៀសវាង

1. សំណួរដែលធ្វើឱ្យយល់ច្រឡំ

● សំណួរដែលមានគោលបំណងពីរ ។ សំណួរតែមួយប៉ុណ្ណោះ គួរត្រូវបានសួរក្នុងមួយលើក ដើម្បីឱ្យកុមារអាចយល់ថា តើសំណួរណាមួយដែលគាត់ ឬនាងនឹងឆ្លើយ ។

សំណួរ: “តើអ្នកបានឃើញបុរសនោះលើកដំបូងនៅពេលណា និងកន្លែងណា?”

● សំណួរដឹកមុខ

សំណួរ: “អ្នកបានអញ្ជើញគាត់ចូលក្នុងមែនទេ?” អ្នកចង់ឱ្យគាត់ចូលមកមើលអ្នកនៅល្ងាចនោះមែនទេ?

● សំណួរអវិជ្ជមាន

សំណួរ: វាជាការណ៍ពិត តើវាមិនមែន ដែលអ្នកមិនបាន...?

សំណួរ: តើអ្នកមិនជំទាស់នឹងរឿងនោះទេឬ?

សំណួរ: តើអ្នកកំពុងនិយាយថា គ្មានអ្វីមួយនៃរឿងនោះបានកើតឡើងមែនទេ?

● សំណួរពិបាកផ្នែកទស្សនាទាន (អាស្រ័យលើអាយុរបស់កុមារ)

សំណួរ: តើគាត់បានប៉ះពាល់អ្នកអស់រយៈពេលប៉ុន្មាន?

2. សំណួរដែលមានវាក្យសព្ទពិបាក ឬបច្ចេកសព្ទផ្នែកច្បាប់

សំណួរ: តើអ្នកបានផ្តល់ភស្តុតាងមុននេះអំពី... ដែរឬទេ?

3. ជាពិសេសជាមួយកុមារតូចៗឬកុមារដែលមានជំនាញយល់ដឹងខ្សោយ សំណួរដែលប្រៀបធៀបរយៈពេល ឬចំនួន ។

សំណួរ: “តើវាបានកើតឡើងកាលពីបីខែមុន ឬបួនខែមុនមែនទេ?”

សំណួរ: “តើវាបានកើតឡើងប៉ុន្មានដង?” ប្រាំដង? ដប់ដង?

4. សំណួរមិនច្បាស់លាស់

សំណួរ: ក្រោយពីសួរអំពីបងប្អូនប្រុស និង/ឬអ៊ីប្រុសរបស់កុមារ: “តើគាត់នៅក្នុងបន្ទប់ឬ?” (អ្នកណា? បងប្អូនប្រុស ឬឪពុក?)

5. សំណួរដែលមាន “កន្ទុយ”

● សំណួរដែលមាន “កន្ទុយ” គឺជាសំណួរដែលអំណះអំណាងត្រូវបានធ្វើឡើងហើយបន្ទាប់មកសំណួរខ្លីមួយដែលបញ្ជាក់អំណះអំណាងនោះត្រូវបានបន្ថែមនៅចុងបញ្ចប់ :

● កុំសួរ: “អ្នកបានស្នាក់នៅផ្ទះនៅថ្ងៃនោះ មែនទេ?”

● ជាជំនួសវិញ សួរ “តើអ្នកបានស្នាក់នៅផ្ទះនោះនៅថ្ងៃនោះឬទេ?”

6. សំណួរជម្រើសដែលមានកំហិត

● សំណួរជម្រើសដែលមានកំហិតផ្តល់ឱ្យកុមារនូវជម្រើសមួយរវាងចម្លើយផ្សេងៗដែលបានបានផ្តល់ឱ្យរួចទៅហើយដល់កុមារប៉ុណ្ណោះ ។

- កុំសួរ: “នៅពេលដែលគាត់វាយអ្នក តើអ្នកស្រែក ឬយ៉?”
- ជាជំនួសវិញនូវសំណួរ “តើអ្នកបានធ្វើអ្វី នៅពេលដែលគាត់វាយអ្នក?”

7. សំណួរវិនិច្ឆ័យ

● កុំសួរសំណួរដែលបង្កប់ន័យមិនឯកភាពអំពីសកម្មភាព ឬជម្រើសរបស់កុមារ ។ នេះ នឹងបង្អាក់ទឹកចិត្តពួកគេមិនឱ្យប្រាប់នូវការណ៍ពិត ។

● កុំសួរ: “ប្រសិនបើអ្នកភ័យខ្លាចខ្លាំងហេតុអ្វីបានជាអ្នកមិនប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីនោះ?”

● ជាជំនួសវិញនូវសំណួរ: “តើអ្នកបានធ្វើបន្ទាប់ពីនោះមក?” “តើអ្នកមានអារម្មណ៍ដូចម្តេចនៅពេលក្រោយមក?” “តើអ្នកបានប្រាប់អ្នកណាម្នាក់អំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះអ្នកឬទេ?” “តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំបានទេថាតើហេតុអ្វីបានជាអ្នកមិនបាន?”

8. សំណួរដែលសួរកុមារឱ្យស្មានអំពីបំណងរបស់មនុស្ស

● កុមារមិនអាចកំណត់អំពីបំណងរបស់មនុស្សផ្សេងទៀតបានទេ ទោះជាបំណងនោះអាចមានភាពច្បាស់លាស់ប៉ុណ្ណាក៏ដោយ ។

ឧទាហរណ៍: កុំសួរ: “ហេតុអ្វីបានជាអ្នកគិតថាគាត់នឹងធ្វើរឿងនេះ?”

9. សំណួរដែលទាមទារនូវការយល់ដឹងអំពីពេលវេលាឬភាពញឹកញាប់(សម្រាប់កុមារតូច)

● សូមឱ្យកុមារដែលអាចរាប់លេខបាន ក៏ប្រហែលជាមិនយល់ចំនួន ឬគំនិតនៃភាពញឹកញាប់ និងលំដាប់លំដោយព្រឹត្តិការណ៍បានដែរ ។

● ផ្តល់នូវចំណុចបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ ដោយប្រើពេលវេលា ឬហេតុការណ៍ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកុមារ ។

ឧទាហរណ៍:

សួរ: “តើរឿងនេះបានកើតឡើងមុនពេល ឬក្រោយពេលអ្នកត្រឡប់ពីសាលារៀនមកផ្ទះ?”

កុំសួរ: “តើរឿងនេះបានកើតឡើងនៅពេលណា?”

10. ជៀសវាងសរសើរចម្លើយជាក់លាក់ណាមួយ

● ការធ្វើបែបនេះ ផ្តល់ឱ្យកុមារនូវតម្រុយអំពីថាតើចម្លើយណាខ្លះ “មានប្រយោជន៍” ។ កុមារជាទូទៅចង់ធ្វើឱ្យមនុស្សពេញវ័យសប្បាយចិត្ត និងដោយហេតុនេះពួកគេអាចផ្តល់នូវចម្លើយ “មានប្រយោជន៍” ដោយមិនគិតអំពីថាតើចម្លើយនោះពិតឬអត់នោះទេ ។

ការត្រៀមខ្លួនកុមារ
ដែលទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត
សម្រាប់កុលការ-សម្រាប់មេធាវី

ការត្រៀមខ្លួនមុនចូលតុលាការ

ជួយកាត់បន្ថយការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនៃការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការនិងធ្វើឱ្យការផ្តល់សក្ខីកម្មមានភាពកាន់តែប្រសើរ។ ផ្នែកខ្លះនៃកម្មវិធីត្រៀមខ្លួនមុនចូលតុលាការនឹងត្រូវអនុវត្តដោយអ្នកគាំទ្រ មិនមែនផ្នែកច្បាប់ និងផ្នែកផ្សេងទៀតដោយមេធាវី។

ជំហានទាំងឡាយខាងក្រោមគួរត្រូវបានអនុវត្តតាមដោយមេធាវី។

ជំហានទីមួយ៖ ការត្រៀមខ្លួនកុមារដើម្បីឆ្លើយសំណួរនៅក្នុងតុលាការ

ការត្រៀមខ្លួនកុមារដើម្បីឆ្លើយសំណួរនៅក្នុងតុលាការពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកចំនួនពីរ៖

1. ការជួយកុមារដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ជំនាញឆ្លើយសំណួរ-ការយល់នូវភាពខុសគ្នារវាងត្រូវនិងខុស ពេលណា និងរបៀបស្នើសុំការស្រាយបំភ្លឺ ពេលណា និងរបៀបបដិសេធមិនឆ្លើយសំណួរ។
2. ការត្រៀមខ្លួនកុមារទាក់ទងនឹងភស្តុតាងជាក់លាក់របស់គាត់ឬនាង-ការរំលឹកកុមារអំពីអង្គហេតុនៅក្នុងភស្តុតាង និងការត្រៀមខ្លួនគាត់ឬនាងឱ្យឆ្លើយតបយ៉ាងត្រឹមត្រូវទៅនឹងប្រភេទសំណួរដែលអាចមាន ដែលកុមារអាចប្រឈមពីសំណាក់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា ឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ។

ការបង្រៀនកុមារអំពីបច្ចេកទេសឆ្លើយសំណួរ

បំពាក់បំប៉នកុមារឱ្យយល់ដឹងអំពីរបៀបឆ្លើយសំណួរឱ្យបានត្រឹមត្រូវពិតប្រាកដនិងរបៀបឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរដែលពួកគេមិនដឹងចម្លើយ ឬដែលពួកគេមិនយល់នឹងសំណួរដឹកមុខ។

វាជាការសំខាន់ដែលអ្នកប្រាប់ពួកគេដោយស្មោះត្រង់ថា ពួកគេអាចប្រឈមនឹងសំណួរពិបាកឬសំណួរដែលធ្វើឱ្យមានការភាន់ច្រឡំ។ មេធាវីការពារជនជាប់ចោទឬចៅក្រមអាចនិយាយទៅកាន់ពួកគេដោយសំឡេងគ្រោតគ្រាត។ កុមារគួរយល់ថាប្រការទាំងនេះអាចកើតឡើង ប៉ុន្តែពួកគេអាចមានជំនាញដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះ។

ប្រការដែលត្រូវពន្យល់កុមារអំពីការឆ្លើយសំណួរនៅក្នុងតុលាការ

ក. អ្នកអាចត្រូវបានសួរនូវសំណួរពិបាក និងពេលខ្លះសំណួរធ្វើឱ្យភាន់ច្រឡំនៅក្នុងតុលាការ។ ចូរកុំខ្លាច។ គ្រាន់តែឈប់បន្តិច រួចគិតយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នអំពីសំណួរ។ ប្រសិនបើអ្នកយល់សំណួរ គ្រាន់តែឆ្លើយឱ្យបានច្បាស់តាមអ្វីដែលអ្នកអាចធ្វើបាន។

ខ. កុំស្មានចម្លើយចំពោះសំណួរ ។ ប្រសិនបើអ្នកមិនដឹងចម្លើយចំពោះសំណួរណាមួយ ។ ចម្លើយដែលត្រឹមត្រូវ គឺ “ខ្ញុំមិនដឹង” ។ វាមិនអីទេដែលមិនដឹងនូវចម្លើយចំពោះសំណួរណាមួយ ។ អ្នកមិនគួរស្មានឡើយ ។

គ. ពេលខ្លះសំណួរអាចត្រូវបានសួរតាមរបៀបមួយដែលធ្វើឱ្យភាន់ច្រឡំ ។ ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់នូវសំណួរ អ្នកគ្រាន់តែអាចនិយាយថា “ខ្ញុំមិនយល់សំណួរទេ ។ តើអ្នកអាចសួរសំណួរតាមរបៀបផ្សេងមួយទៀតឬទេ?”

ឃ. ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់ស្របទៅនឹងអ្វីមួយត្រូវនិយាយថា “មិនយល់ស្រប” ។ ពេលខ្លះអ្នកណាម្នាក់អាចសួរអ្នកនូវសំណួរតាមរបៀបមួយដែលហាក់ដូចជាអ្នកគួរនិយាយថា “បាទ/ចាស” ។ សូមគិតដោយប្រុងប្រយ័ត្នមុនពេលអ្នកឆ្លើយ ហើយវាជាការសំខាន់ដែលត្រូវនិយាយ ប្រសិនបើអ្នកមិនយល់ស្រប ។

ង. ប្រសិនបើអ្នកមានអ្វីមួយដែលអ្នកចង់បន្ថែមចំពោះចម្លើយរបស់អ្នក ទោះបីជាសំណួរ គឺ ជាសំណួរ “បាទ/ចាស” ឬ “ទេ” ក៏ដោយអ្នកគួរតែបន្ថែមអ្វីដែលអ្នកចង់និយាយ ។ វាជាការសំខាន់ដែលចៅក្រមមានព័ត៌មានទាំងអស់ ។

ច. អ្នកអាចត្រូវបានសួររឿងរ៉ាវដែលអ្នកមានភាពអៀនខ្មាសក្នុងការនិយាយ ។ កុំបារម្ភ ចៅក្រមបានរៀនរ៉ាវជាច្រើនពីមុនមកពីកុមារជាច្រើន ហើយអ្នកមិនមានអ្វីមួយដែលត្រូវអៀនខ្មាសឡើយ ។ គ្រាន់តែដកដង្ហើមឱ្យរឹង ហើយនិយាយនូវអ្វីដែលអ្នកចង់និយាយយ៉ាងយឺតៗ ។

ឆ. អាកប្បកិរិយារបស់មេធាវីការពារជនជាប់ចោទអាចមានលក្ខណៈគ្រោតគ្រាត-ឧទាហរណ៍ ពួកគេអាចសួរឱ្យតែសើច ឬព្យាយាមកាត់ចម្លើយរបស់អ្នក ។ កុំបារម្ភអំពីរឿងនេះ ។ អ្នកមិនស្ថិតនៅក្នុងបញ្ហាឡើយ ។ អ្នកនៅទីនោះ ពីព្រោះចៅក្រមចង់ឮរឿងរ៉ាវពីអ្នក ។

ជ. និយាយឱ្យឮ ក្នុងសំឡេងច្បាស់-អ្នករាល់គ្នានៅក្នុងតុលាការចង់ឮនូវអ្វីដែលអ្នកត្រូវនិយាយ ។ អ្នកគឺជាបុគ្គលសំខាន់ខ្លាំងនៅក្នុងតុលាការ! និយាយឱ្យឮក្នុងសំឡេងច្បាស់ ។

ឈ. ប្រសិនបើអ្នកត្រូវការសម្រាក គ្រាន់តែនិយាយថា អ្នកត្រូវការសម្រាក-ប្រសិនបើអ្នកមានអារម្មណ៍អស់កម្លាំង ឬប្រសិនបើអ្នកមានអារម្មណ៍ពិបាកចិត្តពេករហូតមិនអាចឆ្លើយសំណួរបាន ហើយអ្នកត្រូវការសម្រាកមុនពេលអ្នកបន្ត គ្រាន់តែអនុញ្ញាតឱ្យចៅក្រមដឹងថា អ្នកត្រូវការសម្រាក ។

ញ. អ្នកមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យស្នើសុំអ្នកណាម្នាក់ផ្សេងដើម្បីជួយអ្នកឆ្លើយសំណួរឡើយ-ចៅក្រមចង់ស្តាប់អ្វីដែលអ្នកត្រូវនិយាយ ។ អ្នកមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យស្នើសុំអ្នកណាម្នាក់ផ្សេងទៀត (ដូចជា ម្តាយ ឬឪពុករបស់អ្នក) ដើម្បីឆ្លើយសំណួរជំនួសអ្នកឡើយ ។

ការត្រៀមខ្លួនកុមារដើម្បីផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងតុលាការ

- ធ្វើការបញ្ជាក់ជាមួយកុមារអំពីសារៈសំខាន់នៃការប្រាប់ការណ៍ពិតអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង ។

- រំលឹក នៅក្នុងចិត្តរបស់កុមារអំពីអ្វីដែលកុមារចង់ចាំអំពីអង្គហេតុនៃករណី៖

- ឱ្យកុមារគិតឡើងវិញនូវអ្វីដែលពួកគេនឹកឃើញអំពីហេតុការណ៍-អនុញ្ញាតឱ្យកុមារនិយាយដោយសេរី ។

- សួរកុមារអំពីសេចក្តីលម្អិតជាក់លាក់ដែលមានសារៈសំខាន់ ។

- ក្រោយពីអ្នកបានឮរបៀបដែលកុមារប្រាប់រឿងរ៉ាវរួច អ្នកអាចស្នើឱ្យមានការពន្យល់លម្អិត ឬការផ្លាស់ប្តូរ (ឧទាហរណ៍ ដើម្បីកែលម្អភាពត្រឹមត្រូវ ឬស្រាយបំភ្លឺ) ។

- ប្រសិនបើមានផ្នែកណាមួយនៃការនឹកឃើញរបស់កុមារដែលផ្ទុយពីភស្តុតាងដែលគាត់ ឬនាងបានផ្តល់ពីមុន សូមស្នើឱ្យកុមារស្រាយបំភ្លឺហេតុផល ។

- កុំស្នើសុំអង្គហេតុមួយចំនួនពីកុមារ ដែលពួកគេមិនបានប្រាប់អ្នក ។

- កុំព្យាយាមផ្លាស់ប្តូរខ្លឹមសារនៃអ្វីដែលកុមារនិយាយគឺជាភស្តុតាងរបស់គាត់ ឬនាង ។

- កុំប្រើការលើកដាក់សំឡេងបែបចោទប្រកាន់នៅពេលអ្នកកំពុងសួរកុមារអំពីភាពមិនស្របគ្នា ។ កុមារអាច មានការភាន់ច្រឡំ ឬអាចមានហេតុផលពិតប្រាកដសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ ។ បញ្ហានេះអាចចាំបាច់ត្រូវពន្យល់នៅក្នុងតុលាការ ហើយកុមារអាចចាំបាច់ត្រូវត្រៀមខ្លួនដើម្បីពន្យល់ពីភាពខុសគ្នា ។ ព្យាយាមសួរសំណួរដដែលតាមរបៀបផ្សេង ។

- ពិភាក្សាជាមួយកុមារអំពីសក្ខីកម្ម ឬភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចត្រូវបានបង្ហាញ៖

- អនុញ្ញាតឱ្យកុមារដឹងអំពីភស្តុតាងរបស់សាក្សីផ្សេងទៀត ឬអ្វីដែលជនជាប់ចោទនិយាយអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង ។

- ពិនិត្យឡើងវិញជាមួយកុមារនូវឯកសារ ឬភស្តុតាងរូបវន្តផ្សេងទៀតដែលអាចត្រូវបានបង្ហាញដោយព្រះរាជអាជ្ញា ឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទ ។

- ស្នើឱ្យកុមារពិចារណាឡើងវិញនូវការនឹកឃើញរបស់ពួកគេអំពីហេតុការណ៍ដែលទាក់ទងនឹងភស្តុតាងផ្សេងទៀតដែលអាចត្រូវបានបង្ហាញ ។

- កុំសួរសំណួរដឹកមុខ ។

- ចូរសួរសំណួរបើកអំពីអ្វីដែលកុមារគិតអំពីភស្តុតាងផ្សេងទៀត ។

ឧទាហរណ៍៖

i. ខុស៖ “ជនជាប់ចោទបានប្រាប់នគរបាលថា ម្តាយរបស់អ្នកនៅទីនោះគឺនៅផ្ទះរបស់អ្នកនៅពេលគាត់មកលេងអ្នក ។ តើគាត់និយាយកុហកមែនទេ?”

ii. ត្រូវ៖ “ជនជាប់ចោទបានប្រាប់នគរបាលថា ម្តាយរបស់អ្នកនៅទីនោះនៅផ្ទះរបស់អ្នកនៅពេលគាត់មកលេងអ្នក ។ តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំអំពីអ្វីដែលអ្នកចង់បានទេ?”

● ពិភាក្សាអំពីប្រភេទនៃការសួរដេញដោលដែលអាចមាន ដែលកុមារអាចត្រូវឆ្លើយនៅក្នុងតុលាការ (ពីសំណាក់ចៅក្រម ឬមេធាវីការពារចុងចោទ) ។ ប្រការនេះជួយកុមារក្នុងការរំពឹងទុកនូវអ្វីដែលពួកគេនឹងត្រូវបានសួរ និងជៀសវាងការនិយាយដាក់រដ្ឋបន្ទុកនៅពេលពួកគេនៅក្នុងតុលាការ ។

- ដំបូង ពន្យល់ដល់កុមារថា អ្នកនឹងសួរសំណួរ ប្រៀបដូចជាអ្នកគឺជាចៅក្រម ឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទដូច្នោះដែរ ។ ពន្យល់កុមារថា៖

i. “យើងនឹងអនុវត្តសំណួរមួយចំនួនដែលចៅក្រម ឬមេធាវីការពារចុងចោទអាចសួរអ្នក ។ ខ្ញុំនឹងធ្វើសកម្មភាពប្រៀបដូចជាខ្ញុំកំពុងសួរសំណួរក្នុងនាមចៅក្រម ឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទដូច្នោះដែរ” ។ វិធីនេះ កុមារមិនភាន់ច្រឡំអំពីមូលហេតុដែលអ្នកកំពុងសួរពួកគេនូវសំណួរតាមរបៀបនេះ ។

ii. “ពេលខ្លះ សំណួរអាចហាក់ដូចជាមានលក្ខណៈគួរឱ្យភ័យ ឬដូចជាចៅក្រមឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទមិនជឿអ្នក ។ មនុស្សទាំងនោះគ្រាន់តែធ្វើការងាររបស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះ ។

- ហាត់សមសំណួរមួយចំនួនដែលចៅក្រមឬមេធាវីការពារជនជាប់ចោទអាចសួរ ។ នេះគឺជាឱកាសមួយដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាអ្វីមួយដែលកុមារអាចភាន់ច្រឡំ ។

i. ឧទាហរណ៍ វាអាចទៅរួចដែលកុមារយល់ច្រឡំសំណួរ ផ្តល់ព័ត៌មានមិនពាក់ព័ន្ធ ឬមិនបានផ្តល់នូវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធ ។ អ្នកអាចជួយកុមាររៀបចំឆ្លើយរបស់ពួកគេតាមរបៀបមួយដែលច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវ និងឆ្លុះបញ្ចាំងអត្ថន័យជាក់ស្តែងរបស់កុមារ ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយអ្នកមិនត្រូវប្រាប់កុមារអំពីអ្វីដែលត្រូវនិយាយ ឬជួយកុមារក្នុងការផ្តល់សក្ខីកម្មមិនពិតអំពីអង្គហេតុសំខាន់ណាមួយឡើយ ។

● ពន្យល់ឱ្យបានច្បាស់អំពីតួនាទីរបស់ចៅក្រម និងមេធាវីនៅពេលពួកគេសួរកុមារ៖

- ការងាររបស់មេធាវីការពារជនជាប់ចោទ គឺព្យាយាមការពារជនជាប់ចោទ និងដោយហេតុនេះ គាត់ ឬនាងអាចព្យាយាមធ្វើឱ្យចៅក្រមជឿជាក់ថាមិនគួរជឿកុមារឡើយ ។

- ការងាររបស់ចៅក្រម គឺព្យាយាមទទួលបានព័ត៌មានទាំងអស់អំពីរឿងក្តីដោយពិចារណាលើអ្វីដែលជនជាប់ចោទបាននិយាយ ។ ដូច្នេះចៅក្រមអាចសួរកុមារនូវសំណួរលម្អិត រួចឱ្យកុមារពន្យល់នូវភាពខុសគ្នារវាងអ្វីដែលកុមារបាននិយាយក្នុងមក និងអ្វីដែលកុមារកំពុងនិយាយនៅក្នុងតុលាការ ។

ជំហានទីពីរ : ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីដំណើរការតុលាការដល់កុមារនិងឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ

ព័ត៌មានកាត់បន្ថយការពារម្ត

កុមារទំនងជាមានសំណួរជាច្រើនអំពីមូលហេតុដែលពួកគេត្រូវទៅតុលាការ អ្វីជាតួនាទីរបស់កុមារ និងអ្វីកើតឡើងនៅក្នុងតុលាការ ។ ភាពមិនប្រាកដនេះ និងកង្វះការយល់ដឹងអាចបណ្តាលឱ្យកុមារមានការពារម្តជាច្រើនក្នុងអំឡុងពេលពេលយានដល់សវនាការនៅតុលាការ ។ ប្រសិនបើកុមារអាចរំពឹងទុកមុននូវអ្វីដែលកើតឡើងប្រការនេះនឹងឆ្ពោះទៅដោះស្រាយការភ័យខ្លាច និងការពារម្តរបស់កុមារ ។

1. អ្នកនឹងចាំបាច់ត្រូវតែបន្តផ្តល់ព័ត៌មានដល់កុមារអំពី៖

- តួនាទីរបស់មនុស្សនៅក្នុងតុលាការ
- តួនាទីរបស់កុមារនៅក្នុងនីតិវិធីតុលាការ
- ដំណើរការតុលាការ
- អ្វីកើតឡើងក្រោយពីតុលាការ

2. ព័ត៌មាននេះចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ដល់កុមារ តាមរបៀបកុមារមេត្រី ។ កែសម្រួលភាសារបស់អ្នក អាស្រ័យលើអាយុ និងសមត្ថភាពរបស់កុមារ ។

3. យើងបានបង្កើតឧបករណ៍មួយចំនួនដើម្បីជួយអ្នកក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាននេះដល់កុមារ៖

- បង្ហាញកុមារនូវគំនូរជីវចលអំពីតុលាការនិងពិភាក្សាអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង ។ តើមានអ្វីមួយដែលពួកគេមិនច្បាស់ឬទេ?

- ផ្តល់ឱ្យកុមារនូវសំណៅមួយច្បាប់នៃកូនសៀវភៅទាំងពីរ : “បូណា ទៅតុលាការ” និង “អ្នកណានឹងនៅក្នុងតុលាការ?” រួចអានកូនសៀវភៅទាំងពីរជាមួយពួកគេ ។

4. អនុញ្ញាតឱ្យកុមារនូវពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយសំណួរ និងលេងល្បែងមួយចំនួនជាមួយកុមារ-ឧទាហរណ៍ អ្នកអាចសាកល្បងការចងចាំរបស់ពួកគេអំពីអ្នកណានៅក្នុងតុលាការ និងកន្លែងណាដែលពួកគេម្នាក់ៗអង្គុយ ។

ការផ្តល់ព័ត៌មានដល់ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំ

1. អ្នកគួរជួបជាមួយឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ មុនកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការពីព្រោះឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំក៏នឹងចាំបាច់ត្រូវត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការផងដែរ ។ វាជាការសំខាន់ដែលឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំកុមារយល់អំពីដំណើរការតុលាការ និងតួនាទីរបស់កុមារនៅក្នុងដំណើរការ ។ នេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំ៖

- ពង្រឹងព័ត៌មានចំពោះកុមារ
- ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកស្មារតីដល់កុមារនៅក្នុងដំណើរការទាំងមូល
- ធានាថាកុមារទទួលបានជំនួយសមស្រប ដូចជាមធ្យោបាយធ្វើដំណើរទៅកាន់ជំនួបប្រជុំជាមួយអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ និងមេធាវី និងវត្តមាននៅតុលាការ ។

2. ជាញឹកញាប់ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំនឹងមិនយល់អំពីដំណើរការតុលាការច្រើនជាងកុមារនោះទេ ។ អ្នកចាំបាច់ត្រូវតែពន្យល់អំពីដំណើរការតុលាការទៅកាន់ឪពុកម្តាយ ។

- បង្ហាញពួកគេនូវគំនូរជីវិតចលនាអំពីតុលាការដែលអ្នកបានបង្ហាញដល់កុមារ ។
- យើងបានរៀបចំកូនសៀវភៅជាពិសេសសម្រាប់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំដើម្បីពន្យល់ដល់ពួកគេអំពីដំណើរការតុលាការ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងតុលាការ៖ “ការជួយកុមារត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ” ។

- អានកូនសៀវភៅនេះជាមួយឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ
- ផ្តល់ឱ្យឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំនូវសំណៅមួយច្បាប់នៃកូនសៀវភៅដើម្បីយកទៅ ។

3. ពន្យល់ដល់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំថា កុមារ ជាញឹកញាប់ មានការភ័យខ្លាចខ្លាំងក្នុងការទៅកាន់តុលាការ ហើយកុមារនឹងត្រូវការជំនួយផ្នែកស្មារតីបន្ថែមពីឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំក្នុងអំឡុងពេលនេះ ។

4. ពន្យល់ដល់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំថា អ្នក (ឬអ្នកគ្រប់គ្រងករណី) នឹងទាក់ទងពួកគេនៅពេលកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការត្រូវបានកំណត់ភ្លាម ហើយវាជាការសំខាន់ដែលឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំត្រៀមខ្លួនកុមារឱ្យរួចរាល់ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងតុលាការនៅកាលបរិច្ឆេទនោះ ។ នេះរួមបញ្ចូលទាំង៖

- ប្រសិនបើចាំបាច់ ពន្យល់ដល់សាលារៀនរបស់កុមារថា កុមារនឹងអវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការ ។
- ធ្វើការរៀបចំដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងសវនាការ ដូចជា ការស្នើសុំច្បាប់ឈប់សម្រាកពីការងារ និងប្រសិនបើចាំបាច់រៀបចំការថែទាំកុមារសម្រាប់កូនផ្សេងទៀត ។
- ត្រៀមខ្លួនកុមារឱ្យរួចរាល់នៅថ្ងៃនៃសវនាការ និងប្រាកដថា ពួកគេជួបជាមួយអ្នក និងអ្នកប្រឹក្សាយោបល់នៅពេលវេលាដែលបានព្រមព្រៀងមុនសវនាការ ។

ជំហានទីបី៖ ពិចារណាអំពីការរៀបចំសម្រាប់ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ

1. ធ្វើការរៀបចំសម្រាប់បន្ទប់រង់ចាំសម្រាប់គោលបំណងជាក់លាក់

• វាអាចជាការភ័យខ្លាច និងភិតភ័យខ្លាំងសម្រាប់កុមារ ប្រសិនបើគាត់ ឬនាងជួបជនជាប់ចោទនៅក្នុងតុលាការ មុនសវនាការ ។

- កុមារមានសិទ្ធិរង់ចាំនៅក្នុងបន្ទប់រង់ចាំដាច់ដោយឡែកមួយនៅក្នុងតុលាការមុនពេលគាត់ ឬនាងចូលក្នុងបន្ទប់ ។
- ទំនាក់ទំនងជាមួយក្រឡាបញ្ជីមុនកាលកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការដើម្បីធានាថា បន្ទប់រង់ចាំដាច់ដោយឡែកមួយត្រូវបានបម្រុងទុកសម្រាប់កុមារ ។

**2. ពិចារណាអំពីការរៀបចំដែលចាំបាច់សម្រាប់ជំនួយសក្ខីកម្មកុមារមេត្តិ
ការផ្តល់សក្ខីកម្មដែលមានលក្ខណៈសាធារណៈសម្រាប់សាក្សី ឬភ្ជាប់បណ្តាញទូរទស្សន៍**

- សួរកុមារថាតើគាត់ ឬនាងមានការភ័យខ្លាចក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងនៅចំពោះវត្តមានជនជាប់ចោទឬទេ ។
- ប្រសិនបើដូច្នោះចូរពន្យល់ថាអ្នកអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការប្រើរបាំងសវនាការដែលព្រែកកុមារពីជនជាប់ចោទ ដើម្បីកុំឱ្យជនជាប់ចោទអាចមើលឃើញកុមារ ។
- ប្រសិនបើអ្នកគិតថាទោះជាមានរបាំងសវនាការក៏ដោយ កុមារនៅតែងាយរងគ្រោះខ្លាំងរហូតដល់សូម្បីតែនៅជាមួយគ្នាក្នុងបន្ទប់តែមួយជាមួយជនជាប់ចោទ មានការភ័យខ្លាចខ្លាំងឬជាការគំរាមកំហែងចំពោះកុមារ អ្នកអាចស្នើសុំទៅកាន់តុលាការដើម្បីឱ្យកុមារផ្តល់ភស្តុតាងតាមរយៈបន្ទាប់សវនាការដែលភ្ជាប់បណ្តាញទូរទស្សន៍ដើម្បីយកសក្ខីកម្ម ។
- ភ្លាមៗក្រោយពេលអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទតុលាការ ចូរសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការដើម្បីស្នើសុំឱ្យមានរបាំងសាក្សី ឬបរិក្ខារ CCTV(បន្ទប់សវនាការដែលភ្ជាប់បណ្តាញទូរទស្សន៍ដើម្បីយកសក្ខីកម្ម សម្រាប់ការកាត់ក្តី ។
  - [សូមមើលគំរូដែលប្រើដោយ JM នៅផ្នែកចុងក្រោយនៃជំពូកនេះ]
- ប្រាកដថាបរិក្ខារទាំងនេះនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង មុនពេលចាប់ផ្តើមការកាត់ក្តី ដើម្បីកុំឱ្យកុមារមើលឃើញជនជាប់ចោទនៅពេលកុមារដើរចូលក្នុងសវនាការ ។
- នៅថ្ងៃមុនសវនាការ ហៅទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការដើម្បីបញ្ជាក់អះអាងថា ការរៀបចំត្រូវបានធ្វើឡើង ។
- កុំធ្វើការសន្យាណាមួយជាមួយកុមារ ប៉ុន្តែនៅពេលអ្នកបានអះអាងជាមួយតុលាការថា ការរៀបចំទាំងនេះអាចរកបាន ចូរជូនដំណឹងដល់កុមារ ដើម្បីឱ្យកុមារដឹងអំពីអ្វីដែលត្រូវរំពឹង ។

អ្នកគាំទ្រសាក្សី

- សួរយោបល់កុមារថាតើគាត់ឬនាងមានការភ័យខ្លាចក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងនៅចំពោះវត្តមានជនជាប់ចោទ ដោយមិនចាំបាច់មានអ្នកណាម្នាក់ឈរ ឬអង្គុយក្បែរខ្លួនឬទេ ។
- សួរកុមារថាតើគាត់/នាងនឹងមានអារម្មណ៍កាន់តែងាយស្រួលឬទេ ប្រសិនបើមានបុគ្គលគាំទ្រម្នាក់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យឈរក្បែរគាត់/នាងខណៈកុមារផ្តល់ភស្តុតាង ។ ប្រសិនបើដូច្នោះ តើកុមារចង់ឱ្យបុគ្គលគាំទ្រនោះជាអ្នកណា?
- ភ្លាមៗក្រោយពីអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការចូរសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការ ដើម្បីស្នើសុំការអនុញ្ញាតដល់អ្នកគាំទ្រសាក្សី ។
- កុំធ្វើការសន្យាណាមួយជាមួយកុមារ-ប៉ុន្តែភ្លាមៗក្រោយពីក្រឡាបញ្ជីតុលាការបានអះអាងថា ការរៀបចំត្រូវបានអនុញ្ញាត ចូរផ្តល់ដំណឹងដល់កុមារជានិច្ច ។

3. ពិចារណាអំពីការរៀបចំការពារ

• ភ្លាមៗក្រោយពីអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការចូលរួមសេវា
លិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់ក្រុមបញ្ជីតុលាការ ដោយស្នើសុំនូវវិធានការណាមួយដូចខាង
ក្រោម ប្រសិនបើវិធានការទាំងនេះមានភាពសមស្រប៖

- សវនាការជាអសាធារណៈ
- ដីកាការពារ
- ការហាមឃាត់លើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសារព័ត៌មានដែលផ្សាយព័ត៌មានលាត

ត្រង់អត្តសញ្ញាណរបស់កុមារ ។

4. ពិចារណាអំពីការរៀបចំផ្នែកភស្តុភារសម្រាប់ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ

- មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន

- ធានាថា កុមារ ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ អ្នកគាំទ្រ (ប្រសិនបើមាន) និងអ្នក
ប្រឹក្សាយោបល់បានរៀបចំមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនទៅតុលាការ ដោយមានពេលវេលា
ច្រើន ។

- កុមារមិនគួរត្រូវបានដឹកជញ្ជូនទៅតុលាការនៅក្នុងយានយន្តតែមួយជាមួយ
នឹងជនជាប់ចោទជាដាច់ខាត ។

- ការមកដល់តុលាការ

- មុនថ្ងៃសវនាការ យល់ព្រមជាមួយសមាជិកនីមួយៗនៃក្រុម(អ្នកប្រឹក្សាយោបល់
អ្នកថែទាំ មេធាវី អ្នកគ្រប់គ្រងករណី មេធាវី) អំពីកន្លែងពិតប្រាកដដែលអ្នកនឹងជួប
គ្នានៅថ្ងៃសវនាការ ។

- អ្នកថែទាំកុមារ

- អះអាងថា អ្នកថែទាំកុមារមានព័ត៌មានទាំងអស់អំពីកាលបរិច្ឆេទ និងទី
កន្លែងនៃសវនាការ និងបានធ្វើការរៀបចំទាំងអស់ដែលចាំបាច់ដើម្បីអមដំណើរកុមារ
ទៅតុលាការនៅថ្ងៃនោះ ។

ការគ្រូមឌ្ឍនកុមារ
ដែលទទួលរងការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត
សម្រាប់តុលាការ
សម្រាប់អ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្ទៃក្នុង

ការត្រៀមខ្លួនរបស់តុលាការ

ជួយកាត់បន្ថយការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តនៃការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ និងនាំឱ្យការផ្តល់សក្ខីកម្មមានលក្ខណៈកាន់តែប្រសើរ ។ ផ្នែកខ្លះនៃកម្មវិធីត្រៀមខ្លួនរបស់តុលាការនឹងត្រូវអនុវត្តដោយអ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់ និងផ្នែកផ្សេងទៀតដោយមេធាវី ។

ជំហានទាំងឡាយខាងក្រោម គួរត្រូវបានអនុវត្តតាមដោយអ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់ ។

ជំហានទីមួយ : វាយតម្លៃកុមារ

អ្នកនឹងចាំបាច់ត្រូវវាយតម្លៃកុមារដើម្បីយល់ដឹងអំពីកម្រិតនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរបស់កុមារ និងសមត្ថភាពរបស់គាត់ ឬនាងក្នុងនាមជាសាក្សី ។ ការធ្វើបែបនេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកនិងមេធាវីអាចកំណត់ថាតើកុមារត្រូវការការគាំទ្រនិងការត្រៀមខ្លួនកម្រិតណា និងការជួយជ្រោមជ្រែងពិសេសណាមួយដែលអាចជាការចាំបាច់ ។

1. វាយតម្លៃកម្រិតនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរបស់កុមារ

- កសាងទំនាក់ទំនងជាមួយកុមារ និងសង្កេតមើលសញ្ញានៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរបស់កុមារ ។

- និយាយទៅកាន់ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំកុមារ ដើម្បីទទួលព័ត៌មានអំពីប្រវត្តិការគាំទ្រអាកប្បកិរិយារបស់កុមារ ។ កុមារដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់ប្រវត្តិនៃការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត និងដែលមិនមានការគាំទ្រច្រើនពីសំណាក់គ្រួសារ ឬសហគមន៍ នឹងត្រូវការការយកចិត្តទុកដាក់ និងពេលវេលាច្រើនជាងមុន ។

2. វាយតម្លៃកម្រិតនៃការយល់ដឹងរបស់កុមារ

- និយាយជាមួយកុមារអំពីប្រធានបទនានាដែលមិនទាក់ទងនឹងរឿងក្តី ដើម្បីទទួលបានគំនិតអំពីកម្រិតនៃការយល់ដឹង និងជំនាញទំនាក់ទំនងផ្ទាល់មាត់របស់កុមារ ។

- សួរកុមារនូវសំណួរនានាដែលនឹងប្រាប់អ្នកថា តើពួកគេអាចយល់នូវសំណួរសាមញ្ញ និងសំណួរបើកប្តូរទេ និងថាតើពួកគេអាចប្រាប់ពីលំដាប់ដោយនៃព្រឹត្តិការណ៍បានឬទេ ។ កែសម្រួលរបៀបទំនាក់ទំនងរបស់អ្នក យោងតាមសមត្ថភាពរបស់កុមារក្នុងការយល់ដឹង និងទំនាក់ទំនង ។

ឧទាហរណ៍ :

- តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំអំពីសាលារៀនបានទេ?
- តើអ្វីទៅជាកិច្ចការដែលអ្នកចូលចិត្តបំផុតពីការទៅសាលារៀន?
- តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំអំពីមិត្តភក្តិរបស់អ្នកនៅសាលារៀនបានទេ?
- តើអ្នកអាចប្រាប់ខ្ញុំអំពីអ្វីដែលអ្នកបានធ្វើនៅថ្ងៃនេះនៅសាលារៀនបានទេ?

- អ្នកអាចចាំបាច់ត្រូវអះអាងថា កុមារយល់ដឹងនូវភាពខុសគ្នារវាងការណ៍ពិត និងការកុហក និងការសន្យាប្រាប់ការណ៍ពិតនៅក្នុងតុលាការ ។

ឧទាហរណ៍៖

- ប្រសិនបើខ្ញុំត្រូវនិយាយថា ខ្ញុំកំពុងពាក់ស្បែកជើងពណ៌ខៀវ តើនោះ ពិត ឬ មិនពិត? នោះនឹងជា ការកុហក ពីព្រោះខ្ញុំកំពុងពាក់ស្បែកជើងពណ៌ត្នោត ។

3. បញ្ជូនលទ្ធផលរកឃើញរបស់អ្នកទៅមេធាវីរបស់កុមារ

- អ្នកចាំបាច់ត្រូវតែបញ្ជូនលទ្ធផលរកឃើញរបស់អ្នកទៅមេធាវីរបស់កុមារ ដើម្បីឱ្យមេធាវីអាចយល់នូវរបៀបកែសម្រួលការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ ។

ជំហានទីពីរ៖ ផ្តល់នូវការគាំទ្រផ្នែកស្មារតីដល់កុមារ

1. ផ្តោតលើការផ្តល់ប្រឹក្សាអំពីការត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ

- កុមារដែលជាជនរងគ្រោះ ឬជាសាក្សីនៃបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរ ទំនងជាត្រូវការការគាំទ្រផ្នែកផ្តល់ប្រឹក្សារយៈពេលវែង ដើម្បីជួយគាត់ ឬនាងក្នុងការដោះស្រាយការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដែលធ្លាប់បានឆ្លងកាត់ ដែលជាលទ្ធផលនៃហេតុការណ៍ ។

- ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយនៅទីនេះ យើងយកចិត្តទុកដាក់អំពីការគាំទ្រផ្នែកស្មារតីដែលកុមាររងគ្រោះត្រូវការ ដើម្បីបំបាត់បំប៉នពួកគេឱ្យជំនះដំណើរការផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងតុលាការ ។

- ដូច្នេះ ផ្តោតលើ៖

- ការរំពឹងទុក និងការដោះស្រាយពីក្តីបារម្ភដ៏ខ្លាំងក្លារបស់ក្មេង អំពីការផ្តល់ភស្តុតាងនៅក្នុងតុលាការ
- ហេតុការណ៍អាក្រក់ដែលអាចកើតមានឡើង
- ការផ្តល់នូវការអះអាងឡើងវិញនិងការលួងលោមនៅក្នុងការគាំទ្ររបស់អ្នក
- ការបង្រៀនបច្ចេកទេសក្នុងការដោះស្រាយ ។

2. បង្រៀនកុមារនូវបច្ចេកទេសក្នុងការដោះស្រាយ

ទាំងការភ័យខ្លាចអំពីការនៅក្នុងតុលាការ ទាំងការស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តដែលអាចជាហេតុការណ៍អាក្រក់ អាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សមត្ថភាពរបស់កុមារក្នុងការផ្តល់នូវភស្តុតាង ពេញលេញ និងត្រឹមត្រូវ ។

ដូច្នេះ វាជាការចាំបាច់ដែលត្រូវបំបាត់បំប៉នកុមារជាមុននូវបច្ចេកទេសក្នុងការដោះស្រាយដែលពួកគេអាចប្រើនៅពេលពួកគេកំពុងផ្តល់ភស្តុតាង ប្រសិនបើពួកគេមានអារម្មណ៍ធុញថប់ ឬភ័យខ្លាចខ្លាំង ។

លំហាត់ដកដង្ហើមរំងាប់អារម្មណ៍

នៅពេលអ្នកមានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ពេលខ្លះការដកដង្ហើមរបស់អ្នកអាចក្លាយជាមានការលំបាក ។

ការអនុវត្ត “ការដកដង្ហើមរំងាប់អារម្មណ៍” នឹងជួយអ្នកពន្លឺតការដកដង្ហើមរបស់អ្នក និងធ្វើឱ្យអ្នកមានអារម្មណ៍កាន់តែស្ងប់ ។

ជំហាននានាក្នុងការបង្រៀនកុមារ

1. អង្គុយត្រង់ខ្លួននៅលើកៅអី រួចដាក់ដៃមួយនៅលើពោះរបស់អ្នក ។
  2. ដកដង្ហើមចូលយឺតមួយតាមច្រមុះដោយដកដង្ហើមចូលទៅក្នុងពោះផ្នែកខាងក្រោមរបស់អ្នក (រយៈពេលប្រហែល ៤ វិនាទី) រហូតទាល់តែដៃនៅលើពោះរបស់អ្នកចាប់ផ្តើមរីកធំ ។
  3. ទប់ដង្ហើមរបស់អ្នករយៈពេល ១ ឬ ២ វិនាទី ។
  4. ផ្តុំខ្យល់យឺតៗតាមមាត់ (រយៈពេលប្រហែល ៤ វិនាទី) ។
  5. រង់ចាំពីរបីវិនាទី មុនពេលដកដង្ហើមចូលម្តងទៀត ។
  6. ធ្វើបែបនេះប្រហែល ៦-៨ ដង ក្នុងមួយនាទី ដើម្បីកាត់បន្ថយការបារម្ភ ប៉ុន្តែស្វែងរកចង្វាក់ដង្ហើមដែលងាយស្រួលរបស់អ្នកផ្ទាល់ ។
  7. សាកល្បងធ្វើបែបនេះរយៈពេលប្រហែល ៥ នាទី ។
- ប្រសិនបើអ្នកកំពុងជួបប្រទះការចងចាំរឿងរ៉ាវឈឺចាប់ អ្នកគួរបើកភ្នែករបស់អ្នកនៅពេលធ្វើការដកដង្ហើមរំងាប់អារម្មណ៍ ។

លំហាត់បន្ថយភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំ

ការបន្ថយភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំជាបន្តបន្ទាប់នឹងបង្រៀនអ្នកអំពីរបៀបបន្ថយភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំរបស់អ្នក និងបញ្ចេញអារម្មណ៍តានតឹងនិងភាពតឹងតែង ។ តាមរយៈការហ្វឹកហាត់ អ្នកអាចដឹងពីភាពខុសគ្នារវាងអារម្មណ៍នៃសាច់ដុំដែលតានតឹង និងសាច់ដុំដែលធូរស្រាលទាំងស្រុង ។

ការបន្ថយភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំនឹងជួយអ្នកក្នុងការបន្តអារម្មណ៍នៅពេលណាដែលអ្នកមានអារម្មណ៍តានតឹង ។

ជំហាននានាក្នុងការបង្រៀនកុមារ

1. ផ្តោតលើដៃឆ្វេងរបស់អ្នក ។ ស្រមៃស្រមៃថាអ្នកកំពុងកាន់ក្រូចឆ្មារមួយផ្នែក ។
  2. ដកដង្ហើមរឹងយឺតៗមួយ រួចច្របាច់ផ្នែកក្រូចឆ្មារនៅក្នុងដៃរបស់អ្នកយ៉ាងខ្លាំងតាមដែលអ្នកអាចធ្វើបានរយៈពេលប្រហែល ៥ វិនាទី ។
  3. ក្រោយពីរយៈពេលប្រហែល ៥ វិនាទី អនុញ្ញាតឱ្យភាពតឹងទាំងអស់ហូរចេញពីដៃរបស់អ្នកនៅពេលអ្នកប្រលែងក្រូចឆ្មារ ។ ដកដង្ហើមចេញនៅពេលអ្នកធ្វើជំហាននេះ ។
- អ្នកគួរតែមានអារម្មណ៍ថា សាច់ដុំនៅក្នុងដៃរបស់អ្នកក្លាយជាធូរនិងទន់ ហើយភាពតានតឹងនឹងហូរទៅអស់ ។
4. ធ្វើបែបនេះឡើងវិញយឺតៗ ប្រហែល ៤ ឬ ៥ ដង ។

មីឆ្អិន និងមីនឆ្អិន

នេះក៏ជាសកម្មភាពបន្តយកភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំផងដែរ ។ វាអាចជាការសប្បាយ និងអាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាមួយកុមារតូចនិងកុមារធំ-ក្មេងប្រុស ឬក្មេងស្រី ។

ជំហាននានាក្នុងការបង្រៀនកុមារ :

1. អង្គុយយ៉ាងស្រួលនៅក្នុងកៅអី ឬនៅលើកម្រាល ។
2. ចូរអនុវត្តរបៀបបន្តិចសាច់ដុំរបស់យើង ។ បន្តិចដែររបស់អ្នកយ៉ាងខ្លាំងតាមដែលអ្នកអាចធ្វើទៅបាន ។
3. ស្រមៃស្រមៃអំពីមីមួយបាន ។ មីឆ្អិនគឺទន់ មីឆ្អិនគឺរឹង ។ ហើយវាក៏ដូច្នោះដែរសម្រាប់សាច់ដុំ ។
4. នៅពេលខ្ញុំនិយាយថា “មីឆ្អិន” បន្តិចដែររបស់អ្នកដូចជាមីឆ្អិនដឹងដូច្នោះដែរ ។ រក្សាឱ្យវានៅតឹង! [អ្នកអាចទុកវាចោលប្រហែល ៦-៧វិនាទី រវាងមីឆ្អិននិងមីឆ្អិន] ។ បន្ទាប់មក នៅពេលខ្ញុំនិយាយថា “មីឆ្អិន” អ្នកអាចរលាសាច់ដុំរបស់អ្នក ដើម្បីឱ្យវាទន់ដូចជាមីឆ្អិន ដូច្នោះដែរ ។
5. ចូរធ្វើបែបនោះពីរបីដង ។
6. ចូរព្យាយាមធ្វើបែបនេះ ជាមួយការបន្តិចសាច់ដុំនៃផ្នែកផ្សេងទៀតនៃរាងកាយរបស់យើង ។

ដើម្បីធ្វើឱ្យវាកាន់តែសប្បាយ អ្នកអាចឱ្យកុមារក្រោកឈរ បន្ទាប់មកឱ្យពួកគេធ្វើឱ្យឆ្អោត(បន្តិច) និងទប់សាច់ដុំដោយចាប់ផ្តើមពីម្រាមជើងរហូតដល់ក្បាល ។ នៅពេលរាងកាយទាំងមូលរបស់ពួកគេឡើងតឹង អ្នកអាចឱ្យពួកគេដើរ ។ ដូច្នេះពួកគេនឹងមានអារម្មណ៍ ដូចជាមនុស្សយន្តដើរ ។ បន្ទាប់មកអ្នកអាចនិយាយថា “មីឆ្អិន” ដើម្បីរលាសាច់ដុំរបស់ពួកគេ ។

Grounding

Grounding គឺជាបច្ចេកទេសដែលមានប្រយោជន៍ខ្លាំង ប្រសិនបើអ្នកជួបប្រទះការចងចាំអារម្មណ៍ឈឺចាប់ឬបាត់បង់ទំនាក់ទំនងជាមួយពេលវេលាបច្ចុប្បន្ន ។

Grounding បង្រៀនអ្នកឱ្យបញ្ឈប់ការបាត់បង់ទំនាក់ទំនងជាមួយពេលវេលាបច្ចុប្បន្ន ដោយផ្តោតលើ បច្ចុប្បន្ន ឬដោយការបង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់របស់អ្នកចំពោះអ្វីមួយផ្សេង ។

ជំហាននានាក្នុងការបង្រៀនកុមារ

1. បើកភ្នែករបស់អ្នក ។ មើលជុំវិញអ្នក និងកត់សម្គាល់កន្លែងដែលអ្នកនៅ ។
2. ប៉ះវត្ថុនៅជុំវិញអ្នក និងពណ៌នាវត្ថុទាំងនោះ (សាច់ដុំ ពណ៌) ។ ឧទាហរណ៍ “ខ្ញុំកំពុងឈរលើដី ។ ស្បែកជើងរបស់ខ្ញុំពណ៌ខៀវ ។ ដីរឹង និងធ្វើពីឈើ និងមានកៅអីក្រហមនៅជ្រុងកែងនៃបន្ទប់” ។

3. រៀបរាប់ឈ្មោះដោយប្រើវិញ្ញាណរបស់អ្នក (“តើអ្នកអាចស្តាប់ឮអ្វីនៅក្នុង បន្ទប់ពេលនេះ?” រៀបរាប់ឈ្មោះវត្ថុចំនួន ៥ នៅក្នុងបន្ទប់នេះដែលមានពណ៌បែតង?)

4. បើកភ្នែករបស់អ្នក ដើម្បីឱ្យអ្នកអាចមើលឃើញ និងផ្ដោតលើអ្វីដែលនៅ ជុំវិញអ្នកពេលនេះ ។ និយាយចេញមកក្រៅពីខ្លួនដោយរៀបរាប់អ្វីដែលអ្នកកំពុងមើល ឃើញនិងធ្វើ ។

5. រំលឹកខ្លួនអ្នក “ដូច្នេះខ្ញុំដឹង (ដាក់ឈ្មោះការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តតាមចំណងជើង ម្ដងទៀតប៉ុណ្ណោះ ឧទាហរណ៍ “ការត្រូវបានវាយដោយពូកែប្រសើរបស់ខ្ញុំ ”) មិនកំពុង កើតឡើងនៅពេលនេះទេ ឬតទៅទៀតឡើយ ” ។

កំណត់សម្គាល់សំខាន់៖ ការបន្ថយភាពតានតឹងនៃសាច់ដុំ ការគ្រប់គ្រង ដង្ហើម គ្រាន់តែជាបច្ចេកទេសមួយចំនួន ដែលកុមារទទួលបានការប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត អាច ប្រើដើម្បីរំលងអារម្មណ៍របស់ពួកគេប៉ុណ្ណោះ ។ សកម្មភាពផ្សេងទៀតជាច្រើនក៏អាច រកបាន និងមានប្រយោជន៍ផងដែរ ដើម្បីជួយពួកគេឱ្យមានអារម្មណ៍ឆ្ងល់ស្រាល ដូចជា ការតូរូប ការផាត់រូប ការលេងប្រស្នា ការស្តាប់តន្ត្រី។ល។ កុមារទាំងអស់មាន លក្ខណៈផ្ទាល់ខ្លួនផ្សេងៗគ្នា ។ បច្ចេកទេសណាមួយដែលមានប្រយោជន៍ចំពោះកុមារ ណាម្នាក់អាចមិនមានប្រយោជន៍ចំពោះកុមារម្នាក់ទៀតឡើយ ។ ការសួរកុមារថា តើ ជាធម្មតា ពួកគេធ្វើអ្វីដើម្បីមានអារម្មណ៍ឆ្ងល់ស្រាល គឺជាការសំខាន់ មុនពេលផ្តល់នូវ ការណែនាំដល់ពួកគេ ។

ជំហានទីបី : ការផ្តល់ព័ត៌មានអំពីដំណើរការតុលាការដល់កុមារ និងឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ

ព័ត៌មានកាត់បន្ថយការបារម្ភ

កុមារទំនងជាមានសំណួរជាច្រើនអំពីមូលហេតុដែលពួកគេត្រូវទៅតុលាការ អ្វីជាតួនាទីរបស់កុមារ និងអ្វីកើតឡើងនៅក្នុងតុលាការ ។ ភាពមិនប្រាកដនេះនិងកង្វះ ការយល់ដឹងអាចបណ្តាលឱ្យកុមារមានការបារម្ភជាច្រើន ក្នុងអំឡុងពេលឈាន ដល់សវនាការនៅតុលាការ ។ ប្រសិនបើកុមារអាចរំពឹងទុកមុននូវអ្វីដែលកើតឡើង ប្រការនេះនឹងឆ្ពោះទៅដោះស្រាយការភ័យខ្លាច និងការបារម្ភរបស់កុមារ ។

ចងចាំថា នៅពេលដែលអ្នកជួបជាមួយអតិថិជន កុមារទាំងនេះជាញឹកញាប់ មានការភ័យខ្លាច ប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្ត និងអាចមិនដែលជួបជាមួយមេធាវីពីមុនមកទេ ។ ចំណាយពេលវេលារបស់អ្នក ដើម្បីធ្វើឱ្យពួកគេមានអារម្មណ៍កំក្រើរជាមួយអ្នក ។

1. អ្នកនឹងចាំបាច់ត្រូវតែបន្តផ្តល់ព័ត៌មានដល់កុមារអំពី៖
  - តួនាទីរបស់មនុស្សនៅក្នុងតុលាការ
  - តួនាទីរបស់កុមារនៅក្នុងនីតិវិធីតុលាការ
  - ដំណើរការតុលាការ
  - អ្វីកើតឡើងក្រោយពីតុលាការ

ព័ត៌មាននេះចាំបាច់ត្រូវផ្តល់ដល់កុមារ តាមរបៀបកុមារមេត្រី ។ កែសម្រួល ភាសារបស់អ្នក អាស្រ័យលើអាយុ និងសមត្ថភាពរបស់កុមារ ។

2. យើងបានបង្កើតឧបករណ៍មួយចំនួនដើម្បីជួយអ្នកក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាននេះដល់កុមារ៖

- បង្ហាញកុមារនូវគំនូរជីវចលអំពីតុលាការនិងពិភាក្សាអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើង ។ តើពួកគេមានអារម្មណ៍ដូចម្តេច អំពីអ្វីដែលពួកគេបានឃើញ?
- ផ្តល់ឱ្យកុមារនូវសំណៅមួយច្បាប់នៃកូនសៀវភៅទាំងពីរ : “បូណាទៅតុលាការ” និង “អ្នកណានឹងនៅក្នុងតុលាការ?” រួចអានកូនសៀវភៅទាំងពីរជាមួយពួកគេ ។

3. អនុញ្ញាតឱ្យកុមារនូវពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយសំណួរ និងលេងល្បែងមួយចំនួនជាមួយកុមារ-ឧទាហរណ៍ អ្នកអាចសាកល្បងការចងចាំរបស់ពួកគេអំពីអ្នកណានៅក្នុងតុលាការ និងកន្លែងណាដែលពួកគេម្នាក់ៗអង្គុយ ។

ការផ្តល់ព័ត៌មានដល់ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំ

1. អ្នកគួរជួបជាមួយឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំមុនកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការ ពីព្រោះឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ ក៏នឹងចាំបាច់ត្រូវត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការផងដែរ ។ វាជាការសំខាន់ដែលឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំកុមារយល់អំពីដំណើរការតុលាការ និងតួនាទីរបស់កុមារនៅក្នុងដំណើរការ ។ នេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យ ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំ៖

- ពង្រឹងព័ត៌មានចំពោះកុមារ
- ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកស្មារតីដល់កុមារនៅក្នុងដំណើរការទាំងមូល
- ធានាថា កុមារទទួលបានជំនួយសមស្របដូចជា មធ្យោបាយធ្វើដំណើរទៅកាន់ជំនួបប្រជុំជាមួយអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ និងមេធាវី និងវត្តមាននៅតុលាការ ។

2. ជាញឹកញាប់ឪពុកម្តាយឬអ្នកថែទាំនឹងមិនយល់អំពីដំណើរការតុលាការច្រើនជាងកុមារនោះទេ ។ អ្នកចាំបាច់ត្រូវតែពន្យល់អំពីដំណើរការតុលាការទៅកាន់ឪពុកម្តាយ៖

- បង្ហាញពួកគេនូវគំនូរជីវចលអំពីតុលាការដែលអ្នកបានបង្ហាញដល់កុមារ ។
- យើងបានរៀបចំកូនសៀវភៅជាពិសេសសម្រាប់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំដើម្បីពន្យល់ដល់ពួកគេអំពី ដំណើរការតុលាការ និងបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងតុលាការ៖ “ការជួយកុមារត្រៀមខ្លួនសម្រាប់តុលាការ ” ។

- អានកូនសៀវភៅនេះជាមួយឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ
- ផ្តល់ឱ្យឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំនូវសំណៅមួយច្បាប់នៃកូនសៀវភៅដើម្បីយកទៅ ។

3. ពន្យល់ដល់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំថាកុមារជាញឹកញាប់មានការភ័យខ្លាចខ្លាំងក្នុងការទៅតុលាការហើយកុមារនឹងត្រូវការជំនួយផ្នែកស្មារតីបន្ថែមពីឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំក្នុងអំឡុងពេលនេះ ។

4.ពន្យល់ដល់ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំថា អ្នក (ឬអ្នកគ្រប់គ្រងករណី) នឹងទាក់ទងពួកគេនៅពេលកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការត្រូវបានកំណត់ភ្លាម ហើយវាជាការសំខាន់ដែលឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំត្រូវមិនខ្លួន កុមារឱ្យរួចរាល់ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងតុលាការនៅកាលបរិច្ឆេទនោះ ។ នេះរួមបញ្ចូលទាំង៖

- ប្រសិនបើចាំបាច់ ពន្យល់ដល់សាលារៀនរបស់កុមារថា កុមារនឹងអវត្តមាននៅកាលបរិច្ឆេទ នៃសវនាការ ។
- ធ្វើការរៀបចំដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងសវនាការដូចជាការស្នើសុំច្បាប់ឈប់សម្រាកពីការងារ និងប្រសិនបើចាំបាច់រៀបចំការថែទាំកុមារសម្រាប់កូនផ្សេងទៀត ។
- ត្រៀមខ្លួនកុមារឱ្យរួចរាល់នៅថ្ងៃនៃសវនាការ និងប្រាកដថាពួកគេជួបជាមួយអ្នក និងអ្នកប្រឹក្សាយោបល់ នៅពេលវេលាដែលបានព្រមព្រៀងមុនសវនាការ ។

ជំហានទីបួន : ពិចារណាអំពីការរៀបចំសម្រាប់ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ

1.ធ្វើការរៀបចំសម្រាប់បន្ទប់រង់ចាំជាក់លាក់មួយ

- វាអាចជាការភ័យខ្លាច និងភិតភ័យខ្លាំងសម្រាប់កុមារ ប្រសិនបើគាត់ ឬនាងជួបជនជាប់ចោទនៅក្នុងតុលាការមុនសវនាការ ។
- កុមារមានសិទ្ធិរង់ចាំនៅក្នុងបន្ទប់រង់ចាំដាច់ដោយឡែកមួយនៅក្នុងតុលាការមុនពេលគាត់ ឬនាងចូលក្នុងបន្ទប់ ។
- ទំនាក់ទំនងជាមួយក្រឡាបញ្ជីមុនកាលកាលបរិច្ឆេទនៃសវនាការដើម្បីធានាថាបន្ទប់រង់ចាំដាច់ដោយឡែកមួយត្រូវបានបម្រុងទុកសម្រាប់កុមារ ។

2.ពិចារណាអំពីការរៀបចំដែលចាំបាច់សម្រាប់ជំនួយសក្ខីកម្មកុមារមេត្រីការផ្តល់សក្ខីកម្មដែលមានរបាំងសាក្សី ឬភ្ជាប់តាមទូរទស្សន៍

- សួរកុមារថាតើគាត់ឬនាងមានការភ័យខ្លាចក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងនៅចំពោះវត្តមានជនជាប់ចោទ ឬទេ ។
- ប្រសិនបើដូច្នោះចូរពន្យល់ថាអ្នកអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការប្រើរបាំងសវនាការដែលព្រែកកុមារពីជនជាប់ចោទ ដើម្បីកុំឱ្យជនជាប់ចោទអាចមើលឃើញកុមារ ។
- ប្រសិនបើអ្នកគិតថាទោះជាមានរបាំងសវនាការក៏ដោយ កុមារនៅតែងាយរងគ្រោះខ្លាំងរហូតដល់ សូម្បីតែនៅជាមួយគ្នាក្នុងបន្ទប់តែមួយជាមួយជនរងគ្រោះមានការភ័យខ្លាចខ្លាំង ឬជាការគំរាមកំហែងចំពោះកុមារ អ្នកអាចស្នើសុំទៅកាន់តុលាការដើម្បីឱ្យកុមារផ្តល់ភស្តុតាងតាមរយៈបន្ទប់សវនាការដែលភ្ជាប់បណ្តាញទូរទស្សន៍ដើម្បីយកសក្ខីកម្ម ។

ភ្លាមៗក្រោយពេលអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការ ចូរសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការ ដើម្បីស្នើសុំឱ្យមានរបាំងសាក្សី ឬបរិក្ខារ CCTV (បន្ទប់សវនាការដែលភ្ជាប់បណ្តាញទូរទស្សន៍ដើម្បីយកសក្ខីកម្ម) សម្រាប់ការជំនុំជម្រះក្តី ។

- សូមមើលគំរូដែលប្រើដោយ JCM នៅផ្នែកចុងក្រោយនៃជំពូកនេះ

- ប្រាកដថា បរិក្ខារទាំងនេះនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើង មុនការចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះក្តី ដើម្បីកុំឱ្យកុមារមើលឃើញជនជាប់ចោទ នៅពេលកុមារដើរចូលក្នុងបន្ទប់សវនាការ ។

- នៅថ្ងៃមុនសវនាការ ហៅទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការដើម្បីបញ្ជាក់អះអាងថាការរៀបចំត្រូវបានធ្វើឡើង ។

- កុំធ្វើការសន្យាណាមួយចំពោះកុមារ ប៉ុន្តែនៅពេលអ្នកបានអះអាងជាមួយតុលាការថា ការរៀបចំទាំងនេះអាចរកបាន ចូរជូនដំណឹងដល់កុមារ ដើម្បីឱ្យកុមារដឹងអំពីអ្វីដែលត្រូវរំពឹង ។

អ្នកគាំទ្រសាក្សី

- សួរយោបល់កុមារថាតើគាត់/នាងមានការភ័យខ្លាចក្នុងការផ្តល់ភស្តុតាងនៅចំពោះវត្តមានជនជាប់ចោទដោយមិនចាំបាច់មានអ្នកណាម្នាក់ឈរ ឬអង្គុយក្បែរខ្លួនឬទេ ។

- សួរកុមារថាតើគាត់/នាងនឹងមានអារម្មណ៍កាន់តែងាយស្រួលឬទេ ប្រសិនបើមានអ្នកគាំទ្រម្នាក់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យឈរក្បែរគាត់/នាង ខណៈកុមារផ្តល់ភស្តុតាង ។ ប្រសិនបើដូច្នោះ តើកុមារចង់ឱ្យអ្នកគាំទ្រនោះជាអ្នកណា?

- ភ្លាមៗក្រោយពីអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការចូរសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅកាន់ក្រឡាបញ្ជីតុលាការដើម្បីស្នើសុំឱ្យអនុញ្ញាតដល់អ្នកគាំទ្រសាក្សី ។

- កុំធ្វើការសន្យាណាមួយចំពោះកុមារ-ប៉ុន្តែភ្លាមៗក្រោយពីក្រឡាបញ្ជីតុលាការបានអះអាងថាការរៀបចំត្រូវបានអនុញ្ញាត ចូរជូនដំណឹងដល់កុមារ ។

3. ពិចារណាអំពីការរៀបចំការពារ

- ភ្លាមៗក្រោយពីអ្នកត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីកាលបរិច្ឆេទសវនាការចូរសរសេរលិខិតមួយច្បាប់ទៅក្រឡាបញ្ជីតុលាការ ដោយស្នើសុំនូវវិធានការណាមួយដូចខាងក្រោម ប្រសិនបើវិធានការទាំងនេះមានភាពសមស្រប៖

- សវនាការអសាធារណៈ
- ដីកាការពារ
- ការហាមឃាត់លើប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសារព័ត៌មានដែលផ្សាយព័ត៌មានលាតត្រដាងអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារ ។

4. ពិចារណាអំពីការរៀបចំផ្នែកភស្តុភារសម្រាប់ការចូលរួមនៅក្នុងតុលាការ

- ធម្យាបាយធ្វើដំណើរ
  - ធានាថា កុមារ ឪពុកម្តាយ/អ្នកថែទាំ អ្នកគាំទ្រ (ប្រសិនបើមាន) និងអ្នកប្រឹក្សាយោបល់បានរៀបចំមធ្យាបាយធ្វើដំណើរទៅកាន់តុលាការ ដោយមានពេលវេលាច្រើន ។
  - កុមារមិនគួរត្រូវបានដឹកជញ្ជូនទៅកាន់តុលាការនៅក្នុងយានយន្តតែមួយជាមួយជនជាប់ចោទជាដាច់ខាត ។

- ការមកដល់តុលាការ
  - មុនថ្ងៃសវនាការយល់ព្រមចំពោះសមាជិកនីមួយៗនៃក្រុម (អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ អ្នកថែទាំ មេធាវី អ្នកគ្រប់គ្រងករណីមេធាវី) អំពីកន្លែងពិតប្រាកដដែលអ្នកនឹងជួបគ្នានៅថ្ងៃសវនាការ ។
- អ្នកថែទាំកុមារ
  - អះអាងថាអ្នកថែទាំកុមារមានព័ត៌មានទាំងអស់អំពីកាលបរិច្ឆេទ និងទីកន្លែងនៃសវនាការ និងបានធ្វើការរៀបចំទាំងអស់ដែលចាំបាច់ដើម្បីអមដំណើរកុមារទៅកាន់តុលាការនៅថ្ងៃនោះ ។

ថ្ងៃសុក្រ

នាំ “ក្រុម” របស់អ្នកសម្រាប់ថ្ងៃនោះ

នៅថ្ងៃបើកសវនាការសមាជិកគ្រប់រូបនៃក្រុមគាំទ្រតុលាការនឹងចាំបាច់ត្រូវតែបំពេញតួនាទីរបស់ពួកគេដើម្បីគាំទ្រ និងការពារកុមារ ។

អ្វីដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវធ្វើ ប្រសិនបើអ្នកគឺជាអ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់

តួនាទីរបស់អ្នកនៅថ្ងៃសវនាការមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។ អ្នកនៅទីនោះដើម្បីគាំទ្រផ្នែកស្មារតីចំពោះកុមារ ការពារកុមារពីជនជាប់ចោទ និងនិយាយចេញប្រសិនបើអ្នកគិតថា វិធានការណ៍កុមារមេត្រី មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ទេនោះ ។

ចងចាំថា កុមារប្រហែលជាកំពុងមានអារម្មណ៍ភ័យខ្លាច ភិតភ័យ ឬប្រហែលជាមិនមានសុវត្ថិភាព និងមិនអាចជំនះអារម្មណ៍បាន ។ ពួកគេអាចស្ថិតនៅក្នុងសភាព “តានតឹង” ដោយការមើលឃើញជនជាប់ចោទ ឬត្រូវបានដាក់ឱ្យស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមួយដែលពួកគេចាំបាច់ត្រូវនិយាយអំពីការចងចាំដែលប៉ះទង្គិចផ្លូវចិត្តរបស់ខ្លួន ។

សូមមើលការត្រួតពិនិត្យសម្រាប់អ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់សម្រាប់ដំបូន្មានបន្ថែម ។

អ្វីដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវធ្វើ ប្រសិនបើអ្នកគឺជាមេធាវី

តួនាទីរបស់អ្នកនៅថ្ងៃបើកសវនាការមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។ អ្នកនៅទីនោះដើម្បីធ្វើជាតំណាងផ្លូវច្បាប់ឱ្យកុមារ និងធានាថា នីតិវិធីកំពុងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍ល្អបំផុតរបស់កុមារ ។ អ្នកចាំបាច់ត្រូវតែធានាថា កុមារយល់នូវអ្វីៗទាំងអស់ដែលកំពុងកើតឡើងនៅក្នុងតុលាការថាសំណួរទាំងឡាយណាចំពោះកុមារត្រូវបានសួរតាមរបៀបកុមារមេត្រី និងថា កុមារទទួលបានកិច្ចការពារផ្នែកច្បាប់ ។

កុំភ្លេចប្រើជំនួយរបស់សមាជិកផ្សេងទៀតនៃក្រុម-អ្នកប្រឹក្សាយោបល់ ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំកុមារ និងអ្នកគ្រប់គ្រងករណី-ដើម្បីជួយអ្នកក្នុងការគាំទ្រ និងការពារកុមារពេញមួយថ្ងៃ ។

សូមមើលការត្រួតពិនិត្យសម្រាប់មេធាវី និងពិនិត្យមើលសំណួរដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវបញ្ឈប់នៅក្នុងសវនាការខាងក្រោមសម្រាប់ដំបូន្មានបន្ថែម ។

សំណួរដែលអ្នកចាំបាច់ត្រូវបញ្ជាក់នៅក្នុងសវនាការ

ការងាររបស់អ្នកគឺទទួលខុសត្រូវមានការសួរសំណួរសមស្របចំពោះកុមារ ។ ប្រសិនបើអ្នកពិនិត្យឃើញមានការសួរសំណួរប្រភេទនេះពីមេធាវីការពារចុងចោទព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម អ្នកគួរធ្វើការជំទាស់ទៅចៅក្រម និងស្នើសុំឱ្យបញ្ឈប់ការសួរសំណួរនោះ និងស្នើឱ្យសួរសំណួរនោះតាមរបៀបផ្សេងដែលមានលក្ខណៈកុមារមេត្រី ។

1. សំណួរដែលធ្វើឱ្យយល់ច្រឡំ (ជំទាស់ ប្រសិនបើកុមារទំនងជាមិនយល់ឬកំពុងយល់ច្រឡំ) ។

សំណួរដែលមានគោលបំណងពីរយ៉ាង៖

សំណួរ : “អ្នកបានអញ្ជើញគាត់ចូលក្នុង មែនទេ?” អ្នកចង់ឱ្យគាត់មកនិងជួបអ្នកនៅល្ងាចនោះ មែនទេ?

សំណួរ : “តើអ្នកបានឃើញបុរសនោះលើកដំបូងនៅពេលណានិងនៅកន្លែងណា?”

● សំណួរតែមួយប៉ុណ្ណោះគួរត្រូវបានសួរក្នុងមួយលើក ដើម្បីឱ្យកុមារអាចយល់ថាតើសំណួរណាមួយដែលគាត់ ឬនាងកំពុងឆ្លើយ ។

សំណួរបដិសេធ

សំណួរ : វាគឺជាករណី តើវាមិន ដែលអ្នកមិនបាន....?

សំណួរ : តើអ្នកមិនយល់ស្របជាមួយរឿងនោះទេឬ?

សំណួរ : តើអ្នកកំពុងនិយាយថាគ្មានរឿងបែបនោះណាមួយធ្លាប់បានកើតឡើងឬ?

សំណួរពិបាកផ្នែកទស្សនាទាន (អាស្រ័យលើអាយុកុមារ)

សំណួរ : តើគាត់បានប៉ះពាល់អ្នករយៈពេលយូរប៉ុណ្ណា?

2. សំណួរប្រមាថ ឬបំពាន

សំណួរដែលទាមទារសេចក្តីលម្អិតដែលមិនចាំបាច់អំពីឧប្បត្តិហេតុផ្លូវភេទ

សំណួរដែលបង្កប់ន័យថាកុមារ “បានរីករាយនឹង” បទពិសោធន៍ផ្លូវភេទ

សំណួរ : “តើអ្នករីករាយនឹងវា មែនទេ?”

3. សំណួរមិនពាក់ព័ន្ធ

វាអាចមិនពាក់ព័ន្ធក្នុងការស្វែងរកការពន្យល់អំពីអាកប្បកិរិយា ប្រសិនបើវាមានតម្លៃផ្នែកភស្តុតាងបន្តិចបន្តួច និងមិនពាក់ព័ន្ធសម្រាប់គោលបំណងជំនុំជម្រះ ។

4. សំណួរច្រើនដែល

ការសួរសំណួរច្រើនដែលជាប្រចាំនៅក្នុងទម្រង់ដែលអាចលើកទឹកចិត្តកុមារឱ្យកែប្រែចម្លើយរបស់ពួកគេ យោងតាមអ្វីដែលពួកគេអាចគិតថាអ្នកសួរសំណួរចង់ឮ។

សំណួរ : “អ្នកមិនបានប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ទេ មែនទេ?”

សំណួរ : “តើអ្នកបានប្រាប់អ្នកណាម្នាក់ឬទេ?”

សំណួរ : “តើអ្នកបានប្រាប់មនុស្សចំនួនប៉ុន្មាននាក់?”

5. សំណួរដែលមានវាក្យសព្ទពិបាកនេះរួមបញ្ចូលទាំងបច្ចេកសព្ទច្បាប់:

សំណួរ : “តើអ្នកបានផ្តល់ភស្តុតាងពីមុនអំពី...?”

6. លើកលែងតែកុមារបានអភិវឌ្ឍជំនាញយល់ដឹងល្អ សំណួរប្រៀបធៀបរយៈពេល ឬចំនួន។

សំណួរ : “តើវាបានកើតឡើង ៣ ខែកន្លងមក ឬ ៤ ខែកន្លងមក?”

សំណួរ : តើវាបានកើតឡើងប៉ុន្មានដង? ៥ ដង? ១០ ដង?

7. សំណួរមិនច្បាស់លាស់

សំណួរ : ក្រោយពីសួរអំពីបងប្អូនប្រុស និងស្រីប្រុសរបស់កុមារ: “តើគាត់នៅក្នុងបន្ទប់ឬ?” (អ្នកណា? បងប្អូនប្រុស ឬឪពុក?)

8. សំណួរ “មានកន្ទុយ”

សំណួរ “មានកន្ទុយ” គឺជាសំណួរដែលអំណះអំណាងត្រូវបានធ្វើឡើងនិងបន្ទាប់មកសំណួរខ្លីមួយដែលបញ្ជាក់អំណះអំណាងនោះ ត្រូវបានបន្ថែមនៅខាងចុង:

សំណួរ : “អ្នកបាននៅផ្ទះនៅថ្ងៃនោះ មែនទេ?”

9. សំណួរដែលមានជម្រើសវិធីត្បិត

សំណួរដែលមានជម្រើសវិធីត្បិតគ្រាន់តែផ្តល់ឱ្យកុមារនូវជម្រើសរវាងចម្លើយដែលត្រូវបានស្នើឡើងរួចជាស្រេចប៉ុណ្ណោះ:

“សំណួរ : នៅពេលដែលគាត់វាយអ្នក តើអ្នកបានស្រែក ឬយ៉?”

ការសាកសួរ (ទាំងអ្នកគាំទ្រមិនមែនផ្នែកច្បាប់និងមេធាវី)

ការងាររបស់អ្នកមិនទាន់បញ្ចប់ទេ នៅពេលសវនាការត្រូវបានបញ្ចប់ ។

ផ្នែកសំខាន់ៗនៃការគាំទ្រ និងការការពារកុមារ គឺ “ការសាកសួរ” ជាមួយកុមារ ក្រោយពេលសវនាការ ។

នេះមានន័យថា ក្នុងលក្ខណៈជាក្រុម អ្នកគួរចំណាយពេលវេលាខ្លះក្រោយពេលសវនាការបានបញ្ចប់ដើម្បីជួបជុំគ្នាជាមួយកុមារនៅកន្លែងឯកជននិងធ្វើកិច្ចការដូចខាងក្រោម៖

- អរគុណកុមារដែលមានភាពក្លាហានគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្ហាញខ្លួននៅក្នុងតុលាការ
- អះអាងឡើងវិញចំពោះកុមារថា ពួកគេធ្វើកិច្ចការបានល្អ
- ពន្យល់កុមារថា ចៅក្រមនឹងត្រូវការពេលវេលាខ្លះដើម្បីពិចារណាអំពីអ្វីៗដែលត្រូវបាននិយាយនៅក្នុងតុលាការ ។ ទោះបីជាសាលក្រម គឺ “គ្មានពរទេ” ក៏ដោយ វាជាការសំខាន់ដែលត្រូវយល់ថា នេះមិនមែនមានន័យថា ចៅក្រមមិនបានជឿកុមារនោះទេ ។ ភស្តុតាងរបស់កុមារគ្រាន់តែជាផ្នែកមួយនៃរឿងរ៉ាវប៉ុណ្ណោះហើយចៅក្រមអាចសម្រេចថា មិនមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ ។
- ពន្យល់កុមារអំពីអ្វីដែលកើតឡើងបន្ទាប់-ថាអ្នកនឹងទាក់ទងទៅឪពុកម្តាយ ឬអ្នកថែទាំកុមារ នៅពេលដែលកាលបរិច្ឆេទចេញសាលក្រម និងការកាត់ទោសត្រូវបានជូនដំណឹងភ្លាម ។

សួរកុមារថា តើពួកគេមានចម្ងល់ណាមួយអំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងតុលាការនៅថ្ងៃនេះដែរ ឬទេ រួចដោះស្រាយចម្ងល់ទាំងនោះ ។

